

سازمان خصوصی سازی

معاونت برنامه ریزی، توسعه منابع و امور پشتیبانی

دفتر مطالعات، آمار و برنامه ریزی

گزارش عملکرد سازمان خصوصی سازی

در سال ۱۳۹۲

باریکرد مقایسه با عملکرد سالهای گذشته

بخش اول: خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۹۲	۱
۱- خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت	۱
۲- سایر اقدامات	۴
بخش دوم: عملکرد تفصیلی سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۹۲	۱۲
۱- مقدمه	۱۳
۲- عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای واگذاری و تخصیص سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت	۱۵
۲-۱- عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی	۱۵
۲-۱-۱- واگذاریها بر مبنای بخش و شرکت	۱۵
۲-۱-۲- واگذاریها بر مبنای بازار عرضه	۱۷
۲-۱-۳- واگذاریها به تفکیک حجم واگذاری	۱۸
۲-۱-۴- واگذاریها به تفکیک طبقه بندی قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی»	۱۹
۲-۱-۵- واگذاریها به تفکیک وزارتخانه	۲۰
۲-۱-۶- واگذاریها به تفکیک شرکت مادر تخصصی	۲۱
۲-۱-۷- واگذاریها به تفکیک صنعت	۲۳
۲-۲- عملکرد تفصیلی سال ۱۳۹۲	۲۵
۲-۳- مقایسه عملکرد دولت جدید با دولت قبلی در سال ۱۳۹۲ پیرامون واگذاری شرکتهای دولتی	۳۱
۲-۴- واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکتهای، در سال ۱۳۹۲	۳۵
۲-۵- تحقق اهداف درآمدی قانون بودجه سال ۱۳۹۲ و مقایسه با سالهای قبل	۳۷
۳- عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای اجرای طرح توزیع سهام عدالت	۳۹
۳-۱- اقدامات انجام یافته در راستای شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت	۳۹
۳-۱-۱- شناسایی مشمولان مرحله اول طرح توزیع سهام عدالت	۴۰
۳-۱-۲- شناسایی مشمولان مرحله دوم طرح توزیع سهام عدالت	۴۱
۳-۱-۳- شناسایی مشمولان مرحله سوم طرح توزیع سهام عدالت	۴۱
۳-۱-۴- شناسایی مشمولان مرحله چهارم طرح توزیع سهام عدالت	۴۲
۳-۱-۵- شناسایی مشمولان مراحل پنجم تا دهم (سایر گروهها)	۴۲

- ۳-۱-۶- شناسایی مشمولان مراحل یازده تا نوزدهم (گروه‌های عمومی) ----- ۴۲
- ۳-۲- شرکت‌های واگذار شده در قالب «طرح توزیع سهام عدالت» تا پایان سال ۱۳۹۲ ----- ۴۶
- ۳-۳- تقسیم سهام واگذار شده به طرح «توزیع سهام عدالت»، به طور مستقیم بین شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی ----- ۴۹
- ۳-۴- وصول اقساط معوق سهام عدالت و سایر شرکت‌های واگذار شده از طریق ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی ----- ۵۰
- ۳-۵- نظارت بر «شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی» توسط کانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری سهام عدالت ----- ۵۰
- ۳-۶- توزیع سود سهام شرکت‌های سرمایه‌پذیر طرح توزیع سهام عدالت میان مشمولان ----- ۵۱
- ۳-۷- آزادسازی سهام شرکت‌های واگذار شده به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی ----- ۵۲
- ۴- سایر اقدامات ----- ۵۳
- ۴-۱- اهم اقدامات انجام یافته در راستای قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ----- ۵۳
- ۴-۱-۲- اختصاص سهام، سهم‌النشرکه، اموال، دارایی‌ها و حقوق مالی دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی، موضوع بند (۱-۵-۲۷) ماده واحده ----- ۵۳
- ۴-۱-۳- اعلام اسامی بنگاه‌های واگذار شده به صورت کنترلی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، موضوع بند (۲-۲۷) ماده واحده ----- ۵۴
- ۴-۱-۴- اعلام ارزش ریالی سهام، سهم‌النشرکه و اموال و دارایی‌های موضوع بند (۲۷) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ به خزانه‌داری کل کشور، موضوع بند (۷-۲۷) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ----- ۵۵
- ۴-۱-۵- وصول سود سهام عدالت از شرکت‌های سرمایه‌پذیر و سایر شرکت‌های واگذار شده و آزادسازی سهام شرکت‌های واگذار شده به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی، موضوع بند (۸-۲۷) ماده واحده ----- ۵۵
- ۴-۱-۵- تکلیف وزارت امور اقتصادی و دارایی در خصوص مفاد بند (۱۰-۲۷) ماده واحده ----- ۵۶
- ۴-۱-۶- فروش سهام شرکت مادر تخصصی (هلدینگ) صنایع پتروشیمی خلیج فارس که تا پایان سال ۱۳۹۲ به فروش قطعی نرفته است، موضوع بند (۱۲-۲۷) ماده واحده ----- ۵۸
- ۴-۱-۷- واریز یک دوازدهم مالیات و سود سهام پیش‌بینی شده در بودجه شرکت‌های دولتی، موضوع بند (۳۱) ماده واحده ----- ۵۸
- ۴-۲- نظارت و ارزیابی پس از واگذاری ----- ۵۸
- ۴-۲-۱- نظارت بر حسن عملکرد شرکت‌ها پس از واگذاری و اعطای تخفیفات به خریداران موفق در اداره امور شرکت‌های واگذار شده، در سال ۱۳۹۲ ----- ۵۹
- ۴-۲-۲- انجام بازدیدهای دوره‌ای از شرکت‌های واگذار شده، در سال ۱۳۹۲ ----- ۶۰
- ۴-۲-۳- قراردادهای جدید منعقد شده در سال ۱۳۹۲ ----- ۶۱
- ۴-۲-۴- مجوز کتبی ارائه شده برای افزایش و یا کاهش سرمایه شرکت‌های مورد واگذاری، در سال ۱۳۹۲ ----- ۶۱
- ۴-۲-۵- مجوزهای کتبی ارائه شده برای استمهال اقساط شرکت‌های مورد واگذاری، در سال ۱۳۹۲ ----- ۶۱

۶۲	۴-۲-۶- مجوز کتبی تغییر مفاد اساسنامه شرکت‌های مورد واگذاری، در سال ۱۳۹۲
۶۲	۴-۲-۷- مجوز کتبی فروش اموال و دارایی‌های ثابت شرکت‌های مورد واگذاری، در سال ۱۳۹۲
۶۲	۴-۲-۸- اتمام قرارداد و تسویه حساب کامل در سررسید یا قبل از سررسید
۶۳	۴-۲-۹- آزادسازی بخشی از سهام، در سال ۱۳۹۲
۶۳	۴-۲-۱۰- نظارت بر حسن ایفای تعهدات، پرداخت اقساط و محاسبات جرایم تأخیر اقساط خریداران، در سال ۱۳۹۲
۶۴	۴-۲-۱۱- انجام اقدامات حقوقی و قضایی و یا اقدام به فروش مجدد سهام واگذار شده در مورد خریداران متخلف، در سال ۱۳۹۲
۶۵	۴-۳- انجام وظایف دبیرخانه‌ای هیأت واگذاری
۶۵	۴-۴- آسیب شناسی فرآیند خصوصی سازی
۶۵	۴-۵- تعیین تکلیف مصوبات هیأت وزیران پیرامون رد دیون دولت
۶۶	۴-۶- تعریف و اجرای مطالعات پژوهشی در خصوص موضوعات مرتبط با خصوصی سازی
۶۷	۴-۷- انتشار مقاله و گزارش
۶۸	۴-۸- شفاف سازی آمار و اطلاعات مربوط به خصوصی سازی
۶۸	۴-۹- ایجاد سیستم جامع آماری سازمان خصوصی سازی
۶۹	۴-۱۰- اطلاع رسانی و شفافیت در انجام فرآیند واگذاری
۷۰	۴-۱۱- اقدامات انجام یافته در زمینه بازاریابی بنگاههای قابل واگذاری
۷۲	۵- نقاط قوت و ضعف فرا روی خصوصی سازی و ارائه پیشنهاد در این زمینه
۷۲	۵-۱- نقاط قوت
۷۵	۵-۲- نقاط ضعف
۷۸	۵-۳- دلایل عدم فروش شرکتها تا پایان سال ۱۳۹۲
۸۰	۵-۴- نقاط ضعف و چالش‌های موجود در فرآیند «طرح توزیع سهام عدالت»
۸۰	۵-۵- نقاط ضعف و چالش‌های موجود در فرآیند رد دیون دولت به طلبکاران حقیقی و حقوقی
۸۱	۵-۶- پیشنهادات لازم برای بهبود فرآیند خصوصی سازی
۸۳	۵-۷- برنامه ها و سیاست‌های آتی سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۹۳
۸۶	پیوست‌های بخش دوم

فهرست نمودارها و جداول مندرج در پیوستها:

شماره صفحه

جدول شماره (۱-۱): آمار مقایسه‌ای ارزش کل واگذاری‌های انجام یافته توسط سازمان خصوصی‌سازی در ۶ ماهه دوم سال ۱۳۹۲، نسبت به دوره ۱۳۸۰ لغایت ۳۱/۰۶/۱۳۹۲	۲
پیوست‌های بخش اول	۵
نمودار شماره (۱-۱): ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت از سال ۱۳۷۰ لغایت سال ۱۳۹۲	۶
نمودار شماره (۱-۲): ارزش واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت از سال ۱۳۸۴ لغایت سال ۱۳۹۲، براساس سال و روش واگذاری	۷
نمودار شماره (۱-۳): ارزش سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده به صورت قطعی به طرح توزیع سهام عدالت، عملکرد مقایسه‌ای ۱۳۸۵ لغایت ۱۳۹۲	۸
نمودار شماره (۱-۴): تعداد شرکت‌هایی که بطور کامل یا بخشی از سهام آنها واگذار شده است، عملکرد مقایسه‌ای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲	۹
نمودار شماره (۱-۵): تعداد کارکنان و مدیران برخوردار شده از سهام ترجیحی، عملکرد مقایسه‌ای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲	۱۰
نمودار شماره (۱-۶): ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارکنان و مدیران، عملکرد مقایسه‌ای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲	۱۱
جدول شماره (۲-۱): آمارهای اساسی عملکرد مقایسه‌ای سازمان خصوصی‌سازی	۱۶
جدول شماره (۲-۲): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت بر اساس بازار عرضه از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲	۱۸
جدول شماره (۲-۳): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت بر اساس حجم واگذاری از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲	۱۸
جدول شماره (۲-۴): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت بر اساس شمول اصل (۴۴) قانون اساسی از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲	۲۰
جدول شماره (۲-۵): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت بر اساس وزارتخانه، از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۱	۲۰
جدول شماره (۲-۶): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت بر اساس شرکت‌های مادر تخصصی، از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲	۲۲
جدول شماره (۲-۷): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت بر اساس صنعت، از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲	۲۴
نمودار شماره (۲-۱): ارزش واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی در سال ۱۳۹۲، براساس حجم واگذاری و بازار عرضه	۲۷

نمودار شماره (۲-۲): سهم ارزش سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده به بخش خصوصی در سال ۱۳۹۲، براساس حجم

۲۸ ----- واگذاری

جدول شماره (۲-۸): ارزش واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت از سال ۱۳۷۰ لغایت سال ۱۳۹۲، براساس روش واگذاری - ۲۹

۳۲ ----- جدول شماره (۲-۹) ارزش واگذاری سهام به تفکیک نوع واگذاری

۳۳ ----- جدول شماره (۲-۱۰): آمار واگذاری سهام به تفکیک بازار عرضه

۳۴ ----- جدول شماره (۲-۱۱): آمار واگذاری سهام به تفکیک حجم واگذاریها

۳۴ ----- جدول شماره (۲-۱۲): آمار واگذاری سهام به تفکیک طبقه‌بندی قانون اجرای سیاستهای اصل (۴۴)

۳۵ ----- جدول شماره (۲-۱۳): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکت‌ها

۳۶ ----- نمودار شماره (۲-۳): ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارکنان و مدیران، عملکرد مقایسه ای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲

۳۸ ----- جدول شماره (۲-۱۴): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در تحقق اهداف درآمدی حاصل از واگذاریها از سال ۱۳۸۰ لغایت سال ۱۳۹۲

۴۴ ----- نمودار (۳-۱): تعداد مشمولان شناسایی شده و ثبت نام شده طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک مراحل مختلف طرح تا پایان سال ۱۳۹۲

۴۵ ----- جدول شماره (۳-۱): وضعیت شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک جامعه هدف و مراحل انجام کار تا پایان سال ۱۳۹۲

۴۸ ----- جدول شماره (۳-۲): فهرست شرکت‌های واگذار شده در قالب طرح توزیع سهام عدالت، دربرگیرنده درصد واگذاری تا پایان سال ۱۳۹۲

۸۶ ----- پیوست‌های بخش دوم

۸۷ ----- پیوست شماره (۱): فهرست تفصیلی سهام واگذار شده در سال ۱۳۹۲

۹۲ ----- پیوست شماره (۲): فهرست تفصیلی سهام آگهی شده به صورت بلوکی و تدریجی (کشف قیمت) و ترجیحی در سال ۱۳۹۲

بخش اول:

خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در

سال ۱۳۹۲

۱- خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت؛ و مقایسه عملکرد دولت یازدهم با دولتهای قبل

بررسی فرآیند واگذاری شرکتهای دولتی نشان می دهد که ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته شرکت های دولتی و متعلق به دولت از سال ۱۳۷۰ لغایت سال ۱۳۹۲، به دلایل مختلف متغیر بوده است. در این میان ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته شرکتهای دولتی و متعلق به دولت در سال ۱۳۹۲ مبلغ ۶۶،۰۶۶ میلیارد ریال بوده^۱ که در مقایسه با سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۲ بیشترین ارزش را داشته است (نمودار شماره (۱-۱) پیوست های بخش اول). البته عملکرد سازمان خصوصی سازی در بخش واگذاری ها، به سه قسمت «واگذاری بابت ردیون دولت»، «واگذاری بابت طرح توزیع سهام عدالت» و «فروش سهام به بخش خصوصی»، قابل تفکیک است و در این خصوص ذکر موارد زیر ضروری است:

الف) در بخش مربوط به «ردیون دولت» و یا «واگذاری منابع حاصل از فروش به طلبکاران» ایرادات عدیده ای وجود دارد که از زمان استقرار دولت یازدهم، تمامی همت این سازمان بر شفاف سازی این ردیون ها شامل نهایی کردن قیمت واگذاری های غیرقطعی باقی مانده از سنوات قبل، تفاهم با دستگاه های طلبکار برای پذیرش سهام اختصاص یافته که از دریافت آن امتناع می نموده اند، تعیین تکلیف مسئول اداره شرکت هایی که دارای قرارداد جمعی و فاقد قیمت گذاری و قرارداد قطعی بوده و متولی مدیریت آنها مشخص نبوده است، شناسایی شرکت هایی که بیش از تعهدات مصوبه ای دولت به طلبکاران واگذار شده و تلاش برای اعاده این شرکت ها به دولت و در نهایت توقف فرآیند انتقال مستقیم سهام بابت ردیون دولت و اجرای شیوه های رقابتی بورس و مزایده در این واگذاری ها، استوار بوده است.

ب) باتوجه به ترکیب تخصیص سهام و منابع حاصل از واگذاری سهام و دارایی شرکتهای دولتی در سال ۱۳۹۲ در مقایسه با سالهای ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۱، واگذاری از طریق ردیون در سال ۱۳۹۲ نسبت به سالهای مورد مقایسه بیشترین ارزش واگذاری را به خود اختصاص داده است (۱۷۶،۱۵۶ میلیارد ریال) که علت این

^۱ شایان ذکر است مبلغ ۲۵،۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» در مقطع زمانی نهایی نمودن گزارش حاضر به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

امر با هدف خروج شرکت ها و طلبکاران از بلا تکلیفی مربوط به نحوه اداره شرکت ها و تعیین تکلیف کلیه واگذاریهای انجام یافته بابت ردیون دولت صورت پذیرفته است؛ زیرا با توجه به سیاست های دولت محترم یازدهم، در سال ۱۳۹۳ هیچگونه قرارداد قطعی و جمعی جدیدی بابت ردیون دولت به طلبکاران منعقد نخواهد شد. (نمودار شماره (۱-۲) پیوست های بخش اول).

ج) در خصوص ارزش واگذاری ها بابت «طرح توزیع سهام عدالت» لازم به ذکر است طرح مزبور در سال ۱۳۸۵ و براساس آئین نامه اجرایی «طرح توزیع سهام عدالت» آغاز گردید و طی سالهای ۱۳۸۵ لغایت ۱۳۹۲، ارزش سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده به صورت قطعی به طرح یاد شده، ۲۹۸،۲۹۷ میلیارد ریال رسیده است؛ که از مبلغ مذکور ۳۵،۲۶۷ میلیارد ریال مربوط به سال ۱۳۹۲ می باشد^۱ (نمودار شماره (۱-۳) پیوست های بخش اول).

د) از سال ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲، تعداد شرکت هایی که بطور کامل یا بخشی از سهام آنها واگذار شده است^۲، مجموعاً ۵۵۵ شرکت بوده که از تعداد یاد شده، ۷۹ شرکت در سال ۱۳۹۲ واگذار شده است (نمودار شماره (۱-۴)). همچنین خلاصه آمار مقایسه ای ارزش کل واگذاری ها در شش ماهه دوم سال ۱۳۹۲ (دولت یازدهم) نسبت به دوره ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲/۰۶/۳۱ (دولتهای قبل)، به شرح جدول ذیل می باشد:

۱- تا پایان سال ۱۳۹۲ کل یا بخشی از سهام تعداد ۶۲ شرکت به ارزش برآوردی ۴۵۸،۸۵۲ میلیارد ریال بابت طرح توزیع سهام عدالت تخصیص یافته است که از ارزش یاد شده مبلغ ۲۹۸،۲۹۷ میلیارد ریال تا پایان سال ۱۳۹۲ به صورت قطعی واگذار شده است.

۲- شرکتهای تکراری احتساب نشده اند.

جدول شماره (۱-۱): آمار مقایسه‌ای ارزش کل واگذاری‌های انجام یافته توسط سازمان خصوصی سازی در ۶ ماهه دوم سال ۱۳۹۲، نسبت به دوره ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲/۰۶/۳۱

نوع واگذاری	۱۳۸۰-۱۳۹۲/۰۶/۳۱	۶ ماهه دوم ۹۲	نسبت ۶ ماهه دوم ۹۲ به کل دوره	جمع کل	درصد
عرضه و فروش سهام یا دارائی به عموم متقاضیان	۴۲۶,۵۳۷	۱۲۲,۴۶۸	۲۹٪	۵۴۹,۰۰۵	۴۴٪
	۱۱۶,۰۷۴	۳۷۳	۰.۳٪	۱۱۶,۴۴۷	۹.۳٪
جمع	۵۴۲,۶۱۲	۱۲۲,۸۴۱	۲۳٪	۶۶۵,۴۵۳	۵۳٪
واگذاری سهام یا دارائی به شیوه انتقال مستقیم به ذینفعان	۱۵۶,۸۲۱	۱۲۶,۷۱۹	۸۱٪	۲۸۳,۵۴۰	۲۳٪
	۲۶۳,۰۳۰	۳۵,۲۶۷	۱۳٪	۲۹۸,۲۹۷	۲۴٪
جمع	۴۱۹,۸۵۱	۱۶۱,۹۸۶	۳۹٪	۵۸۱,۸۳۷	۴۷٪
جمع کل	۹۶۲,۴۶۳	۲۸۴,۸۲۷	۳۰٪	۱,۲۴۷,۲۹۰	۱۰۰٪

در خصوص جدول شماره (۱-۱) ذکر نکات ذیل ضروری است:

- در نیمه دوم سال ۱۳۹۲، معادل ۲۹٪ ارزش کل واگذاری‌های انجام یافته طی دوره ۱۳۸۰ تا نیمه اول سال ۱۳۹۲، واگذاری قطعی صورت پذیرفته است.
- در نیمه دوم سال ۱۳۹۲ ارزش واگذاری‌های رقابتی انجام یافته، جهت واریز منابع حاصل به خزانه و یا تخصیص منابع حاصل بابت رد دیون دولت، ۲۳٪ ارزش کل واگذاری‌های رقابتی انجام یافته از سال ۱۳۸۰ لغایت نیمه اول سال ۱۳۹۲ بوده است.
- در نیمه دوم سال ۱۳۹۲، ضمن تأکید بر این که هیچ قرارداد جدیدی مربوط به انتقال مستقیم سهام بابت رد دیون دولت منعقد نشود؛ نسبت به تعیین تکلیف قراردادهای منعقدہ قبلی و قطعی نمودن ۱۲۶,۷۱۹ میلیارد ریال از قراردادهای غیرقطعی منعقدہ در سال‌های گذشته بابت رد دیون دولت، یعنی ۸۱٪ کل قراردادهای قطعی انتقال اصل سهام، اقدام شده است.
- در نیمه دوم سال ۱۳۹۲، معادل ۱۳٪ ارزش کل واگذاری‌های قطعی انجام یافته بابت سهام عدالت در سال‌های گذشته، قطعی شده و مابقی قراردادهای غیرقطعی سهام عدالت، به منظور ایجاد شفافیت در آمار

و تا تعیین قیمت قطعی و انتقال سهام به اشخاص ذینفع، از آمار واگذاری های سازمان خصوصی سازی حذف گردیده است.

۲- سایر اقدامات

۲-۱- تحقق ۱۳۱ درصد از درآمدهای پیش بینی شده در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، از محل واگذاری سهام

۲-۲- واگذاری ۱۷۷ میلیون سهم به ارزش ۸۷۰ میلیارد ریال از سهام شرکت های قابل واگذاری به ۸،۰۵۲ نفر از کارکنان و مدیران شرکت های واگذار شده به عنوان سهام ترجیحی؛ در این خصوص مقایسه عملکرد این دوره با سنوات قبل در نمودارهای شماره (۵-۱) و (۶-۱) پیوست های بخش اول نشان داده شده است.

۲-۳- انجام وظایف دبیرخانه ای هیأت واگذاری

۲-۴- انجام وظایف مرتبط با نظارت بر بنگاه های واگذار شده

۲-۵- تهیه بانک اطلاعاتی شرکت های قابل واگذاری؛ و تهیه برنامه زمانبندی جهت انجام واگذاری^۱

۲-۶- آسیب شناسی فرآیند خصوصی سازی و تلاش جهت رفع چالش های مبتلا به این سیاست اقتصادی

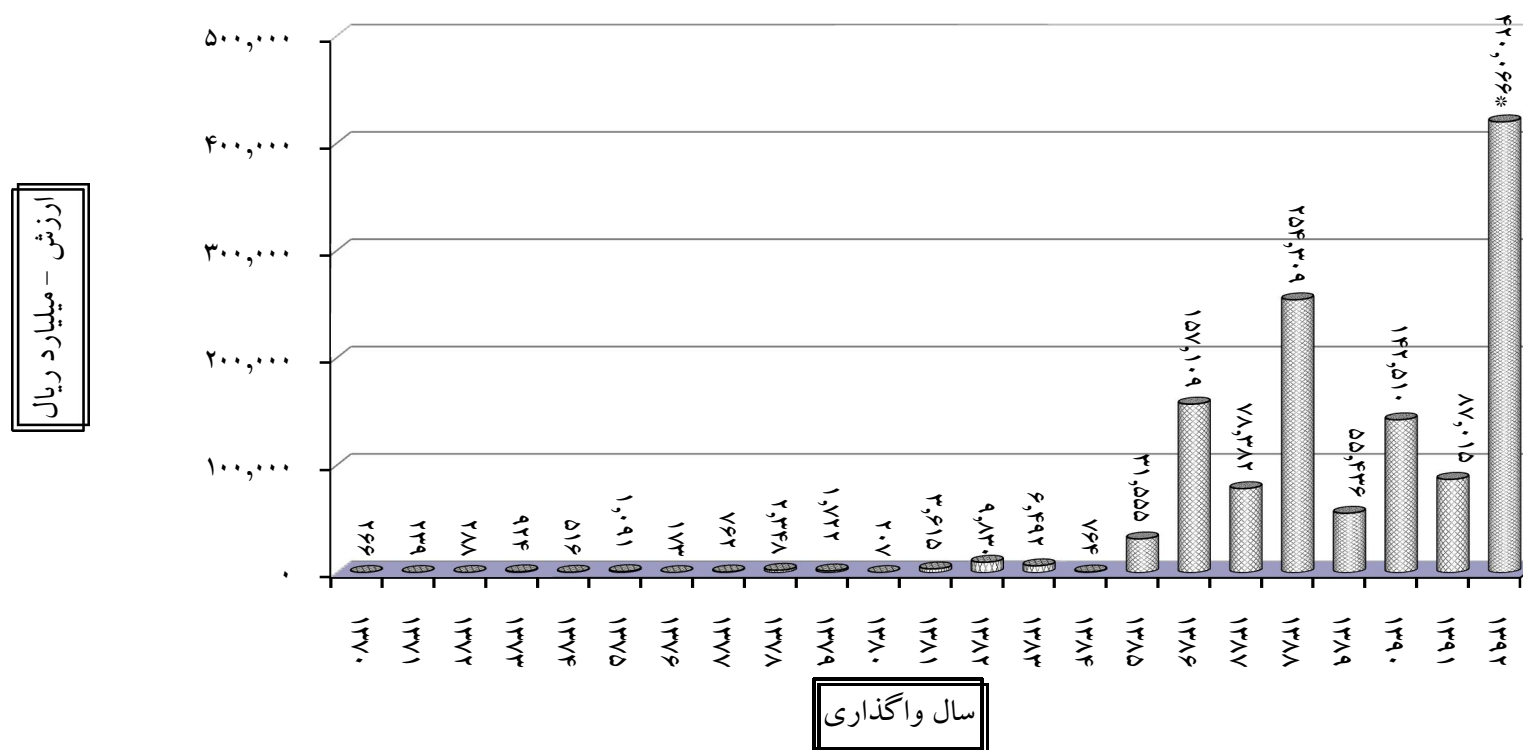
۲-۷- شفاف سازی و اطلاع رسانی درخصوص آمارهای مربوط به واگذاریها از طریق حذف آمارهای غیرقطعی مربوط به واگذاریهای انجام یافته در قالب ردیون دولت و طرح توزیع سهام عدالت

۲-۸- انجام اقدامات لازم درخصوص تعیین تکلیف مصوبات هیأت وزیران پیرامون ردیون دولت در سالهای قبل که طی سالهای اخیر اجرایی نشده اند.

۱- سالانه فهرست بنگاه های قابل واگذاری گروه (۱) و (۲) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی جهت تصویب به هیأت محترم واگذاری ارائه می گردد. در این راستا طی مصوبه شماره ۹۵/۹۲ هـ مورخ ۱۳۹۲/۰۲/۲۹ هیأت واگذاری، فهرست و برنامه زمانبندی ۳۱۷ شرکت قابل واگذاری، مشخص و ابلاغ گردید (۱۵۱ بنگاه گروه «۱» و ۱۶۶ بنگاه گروه «۲»). لازم به ذکر است طی سال ۱۳۹۲، در راستای مصوبه مذکور تغییراتی صورت گرفته است؛ که در نهایت براساس مصوبات هیأت واگذاری فهرست شرکتهای برنامه ریزی شده جهت واگذاری شامل ۱۵۸ بنگاه گروه «۱» و ۱۷۲ بنگاه گروه «۲» در سال ۱۳۹۲ بوده است.

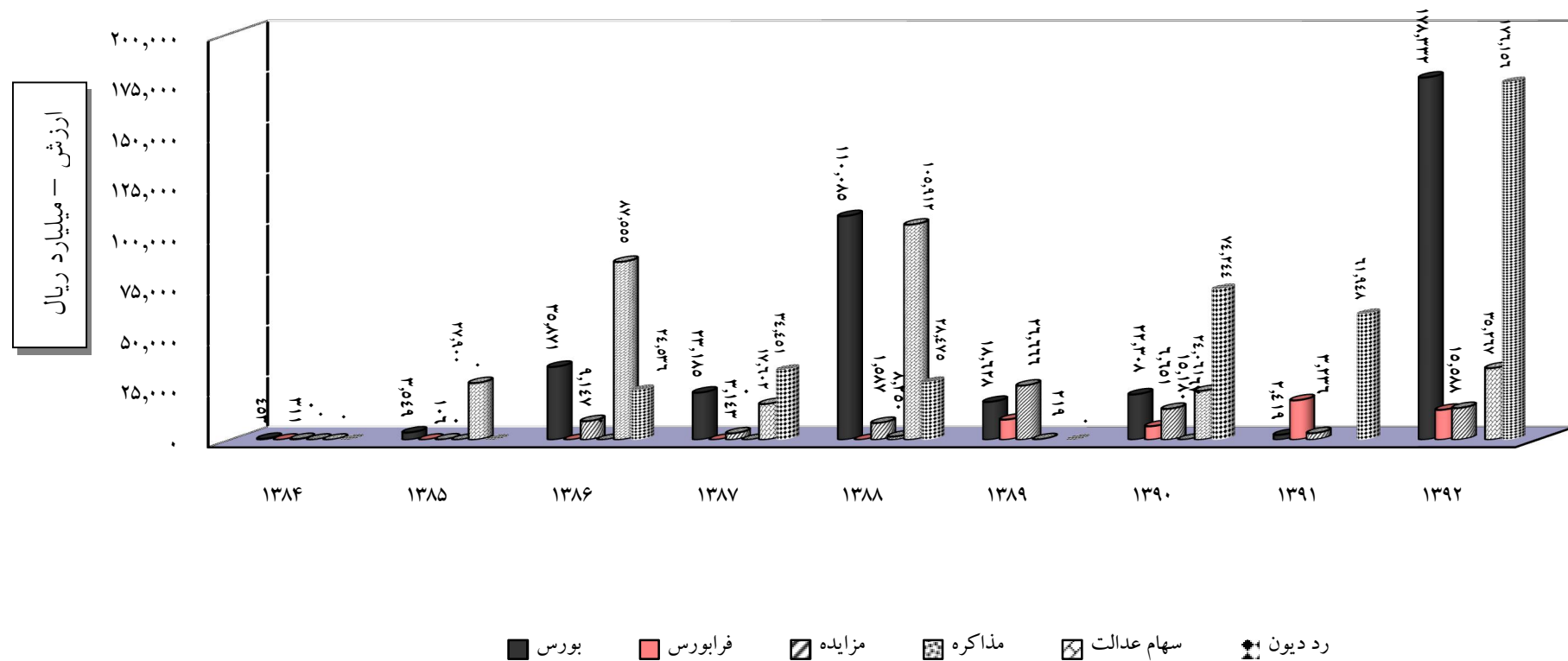
پوست‌های بخش اول

نمودار شماره (۱-۱): ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته شرکت های دولتی و متعلق به دولت از سال ۱۳۷۰ لغایت سال ۱۳۹۲

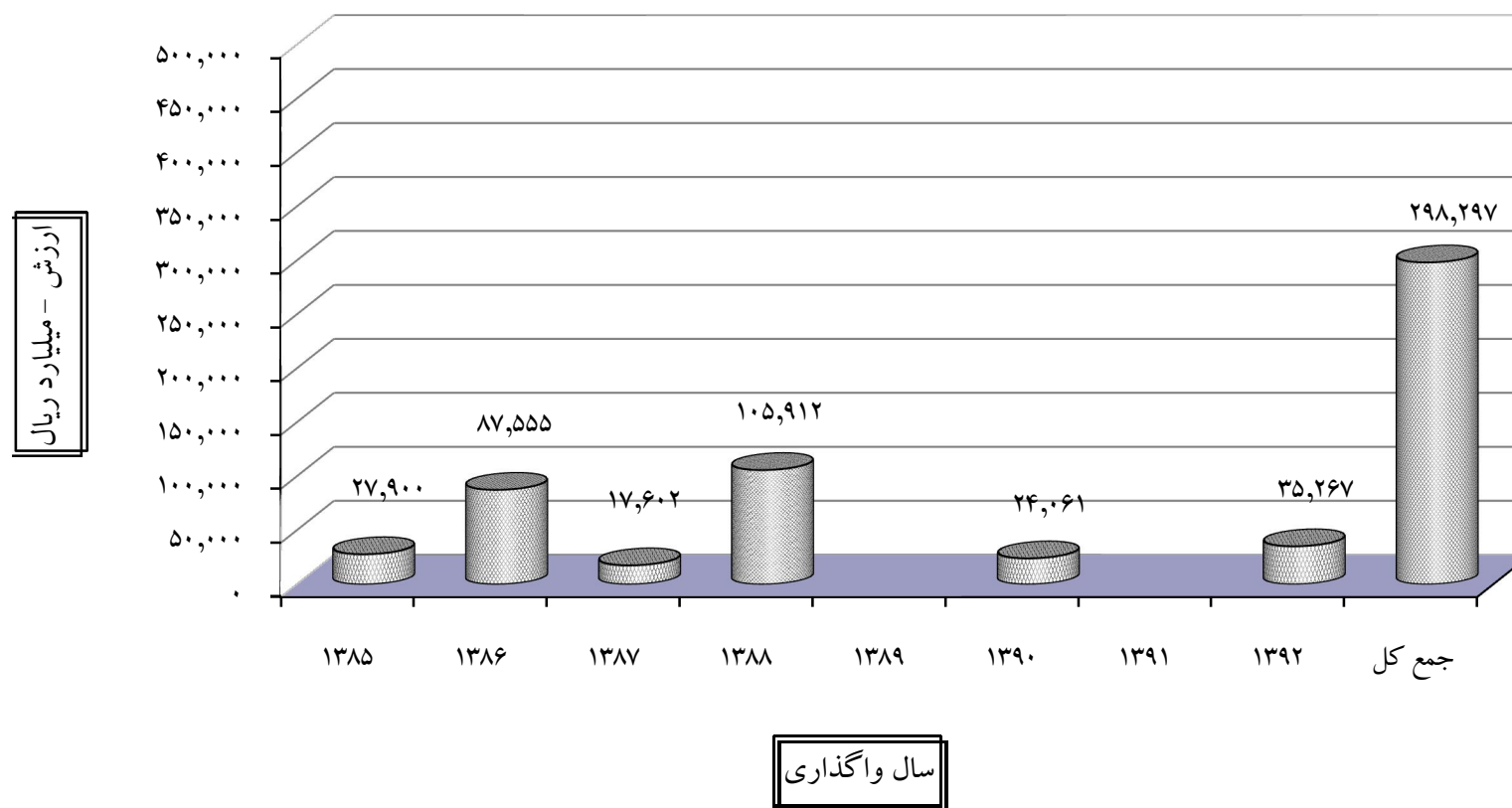

* لازم به ذکر است در زمان نهایی نمودن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵,۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

نمودار شماره (۱-۲): ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال ۱۳۸۴ لغایت سال ۱۳۹۲، براساس سال و روش واگذاری

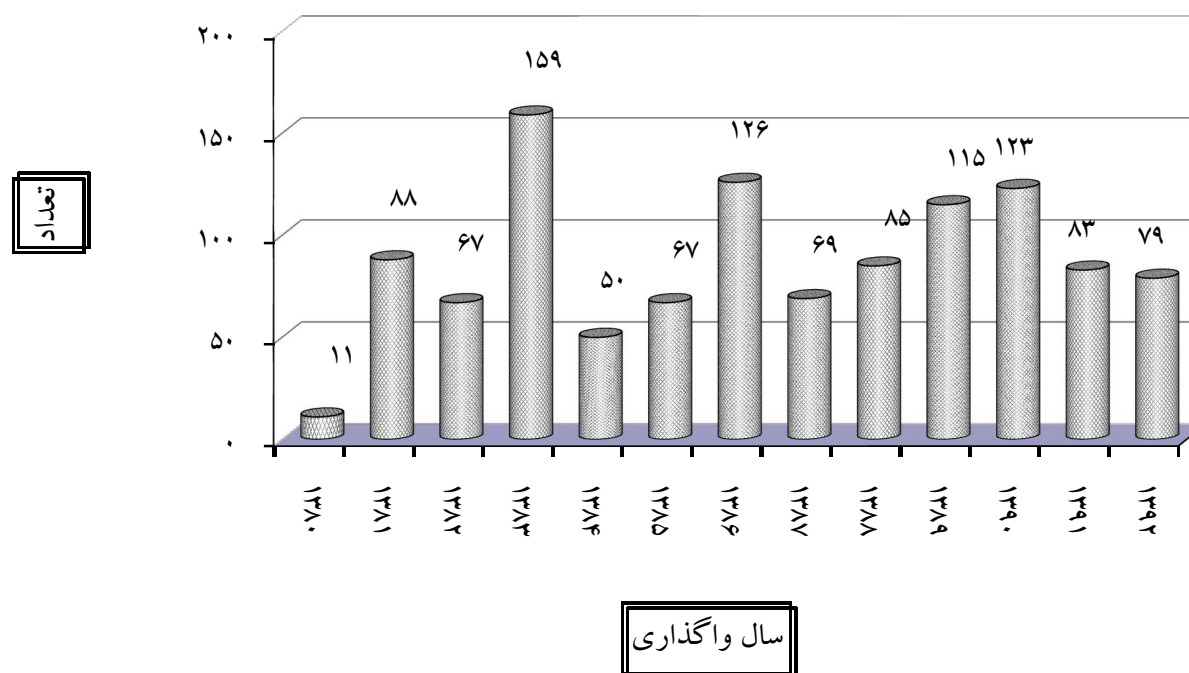

نمودار شماره (۳-۱): ارزش سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده به صورت قطعی به طرح توزیع سهام عدالت، عملکرد مقایسه ای ۱۳۸۵ لغایت ۱۳۹۲

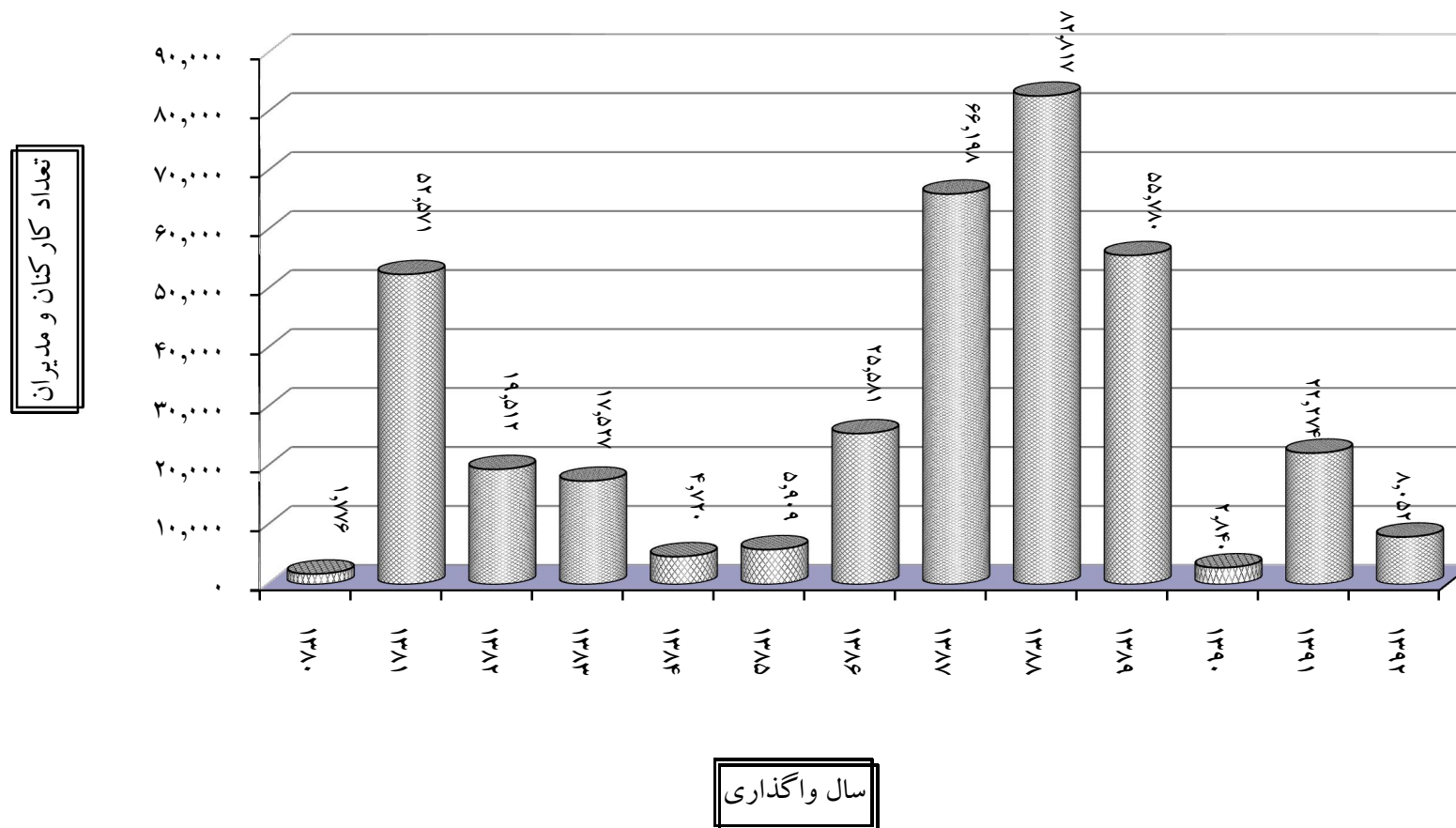
* لازم به ذکر است در زمان نهایی نمودن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵,۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

نمودار شماره (۴-۱): تعداد شرکتهایی که بطور کامل یا بخشی از سهام آنها واگذار شده است، عملکرد مقایسه‌ای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲*

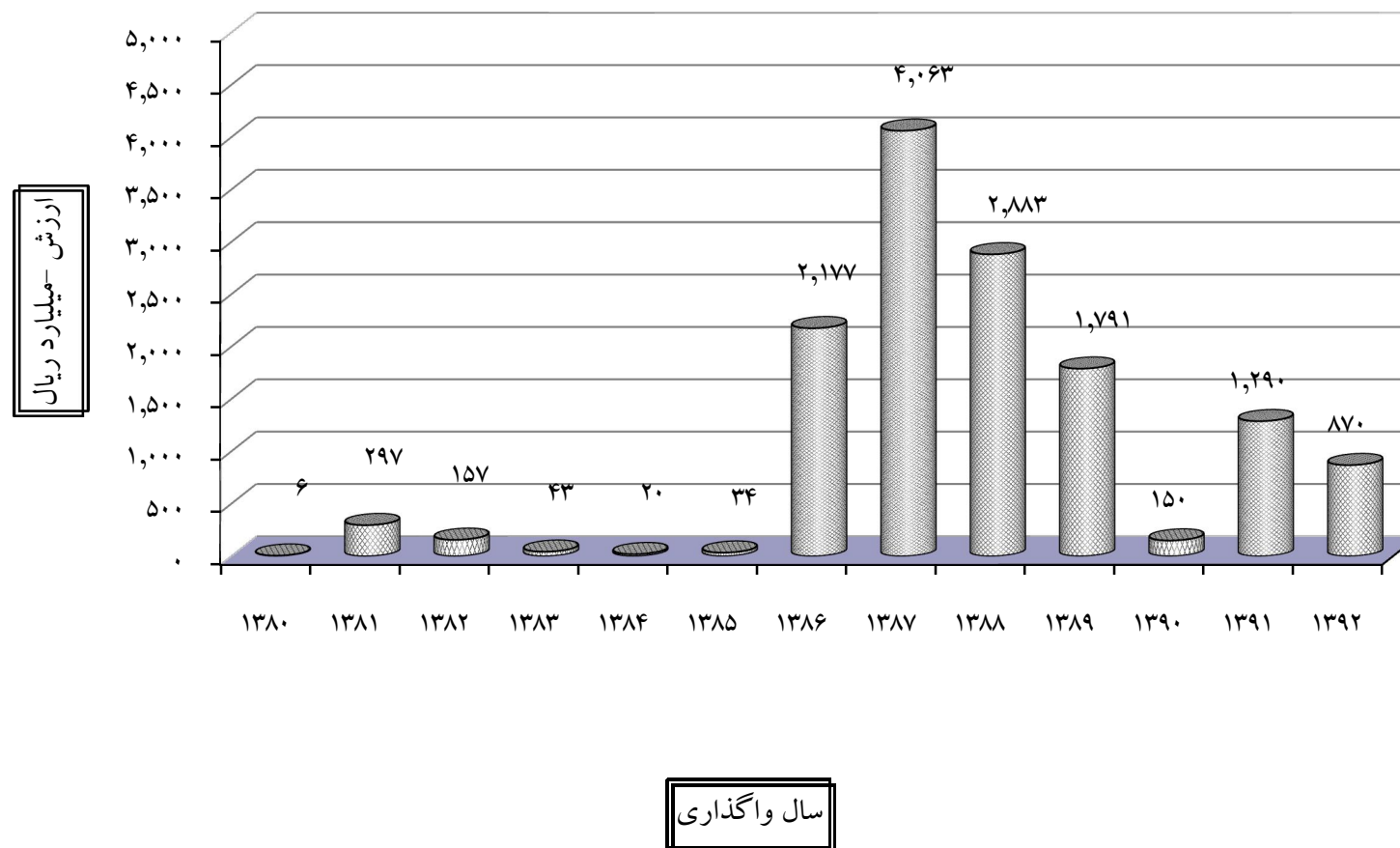

* با حذف تعداد شرکت‌های تکراری که از روشهای مختلف (بخش خصوصی، عدالت و رد دیون) واگذار گردیده اند، محاسبه شده است.

نمودار شماره (۵-۱): تعداد کارکنان و مدیران برخوردار شده از سهام ترجیحی، عملکرد مقایسه‌ای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲

نمودار شماره (۶-۱): ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارکنان و مدیران، عملکرد مقایسه‌ای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲

بخش دوم:

عملکرد تفصیلی سازمان

خصوصی سازی در سال ۱۳۹۲

۱- مقدمه

با ابلاغ بند «ج» سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در سال ۱۳۸۵ و تصویب قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» در تیرماه سال ۱۳۸۷، که دربرگیرنده فرآیندی شفاف و همه جانبه در زمینه توسعه حضور بخش غیردولتی در عرصه فعالیت های تصدی گرایانه اقتصادی و محدود نمودن حضور بخش دولتی در این عرصه و دادن فرصت بیشتر به دولت جهت انجام امور حاکمیتی، سیاستگزاری و نظارت، بود؛ و همچنین تدوین دستورالعمل ها و آیین نامه های مرتبط با آن، فرآیند خصوصی سازی به عنوان یکی از عوامل اصلی تاثیرگذار بر تحقق اهداف قانون مذکور، به طور شفاف تر و قابل اجرا تر، ترسیم گردید و زمینه ایجاد برنامه ریزی مناسب فراهم گردید.

در این راستا سازمان خصوصی سازی که هدف از تشکیل آن اجرای سیاستهای خصوصی سازی دولت از طریق واگذاری سهام بنگاههای دولتی و وابسته به دولت به بخشهای غیر دولتی است، موظف شد تا در چارچوب اساسنامه مربوطه و به منظور اصلاح ساختار اقتصادی کشور و با طرح اهداف بلند مدتی از جمله «شتاب بخشیدن به رشد و توسعه اقتصاد ملی»، «گسترش مالکیت در سطح عموم مردم جهت تأمین عدالت اجتماعی»، «ارتقای کارایی بنگاههای اقتصادی و بهره وری منابع مادی، انسانی و فناوری»، «افزایش رقابت پذیری در اقتصاد ملی»، «افزایش سهم بخشهای خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی»، «کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیت های اقتصادی»، «افزایش سطح عمومی اشتغال»، «تشویق اقشار مردم به پس انداز» و «سرمایه گذاری و بهبود درآمد خانوارها»، نسبت به انجام وظایف قانونی خود به شرح زیر اقدام نماید:

- اعمال نمایندگی وزارت امور اقتصادی و دارایی در امر واگذاری ها
- عرضه هرگونه سهام، سهم الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و حقوق مالکانه متعلق به دولت و شرکتهای دولتی
- انجام وظایف دبیرخانه ای هیأت واگذاری
- انجام سایر وظایف مرتبط در چارچوب برنامه های توسعه ای کشور، قانون صدرالاشاره، قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور و سایر قوانین و مقررات مربوط به این سازمان

بنابراین با توجه به قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، تکالیف مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور و قانون برنامه پنجم توسعه، این سازمان در سال مذکور اقدامات وسیع و گسترده ای را جهت اجرای وظایف محوله به عمل آورد.

تکمیل طرح «توزیع سهام عدالت» که شامل ادامه شناسایی مشمولین طرح، پیگیری دریافت اقساط فروش سهام، پیگیری دریافت سود عملکرد شرکتهای واگذار شده بابت طرح و پیگیری تصویب و ابلاغ مصوبات لازم برای تعیین باقیمانده سبد سهام عدالت جهت واگذاری شرکتهای مشمول واگذاری به شرکتهای سرمایه گذاری استانی می باشد، نیز به عنوان بخشی از عملکرد این سازمان در سال ۱۳۹۲ قابل ذکر است.

با توجه به مطالب یاد شده گزارش پیش رو شامل پنج بخش می باشد. پس از ذکر مقدمه حاضر به عنوان **بخش اول، بخش دوم** اختصاص به عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت دارد، **بخش سوم** نسبت به انعکاس عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای اجرای طرح «توزیع سهام عدالت»، اختصاص یافته و در **بخش چهارم** به سایر اقدامات از جمله اقدامات مرتبط با تکالیف مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور اشاره شده است. **بخش پنجم** که بخش پایانی گزارش می باشد نیز به معرفی نقاط قوت و ضعف و چالشهای فراروی خصوصی سازی و همچنین برنامه و سیاستهای آتی این سازمان به صورت اجمالی و خلاصه، پرداخته است.

۲- عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای واگذاری و تخصیص سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت

۲-۱- عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی

سازمان خصوصی سازی در راستای انجام مأموریت اصلی خود یعنی "واگذاری سهام متعلق به دولت و شرکت های دولتی" از ابتدای سال ۱۳۸۴ تا پایان سال ۱۳۹۲ توانسته است قریب به ۱,۲۲۷,۱۴۶ میلیارد ریال از سهام ۵۵۳ شرکت را به بخش غیر دولتی واگذار یا اختصاص دهد. این گزارش نگاه تفصیلی به آمار واگذاری های صورت گرفته از ابعاد مختلف دارد.

جدول شماره (۲-۱) عملکرد واگذاری ها طی سال های ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲ را به تفکیک خریداران (ارزش سهام واگذار شده «عرضه و فروش سهام و دارائی به عموم متقاضیان»، «واگذاری سهام و دارائی به شیوه انتقال مستقیم به ذینفعان» و ارزش سهام واگذار شده بابت «انتقال مستقیم سهام و دارائی بابت سهام عدالت») را نشان می دهد.

در خصوص ارزش واگذاری ها بابت طرح توزیع سهام عدالت لازم به ذکر است، از آن جا که این طرح در راستای «توسعه و گسترش مالکیت عمومی» و به منظور «تأمین عدالت اجتماعی» و «فقرزدایی»، در سال ۱۳۸۵ و براساس آئین نامه اجرایی «طرح توزیع سهام عدالت» آغاز گردید، لذا عملکرد مربوط به این طرح در دوره مذکور قابل بررسی جداگانه است که در بخش های آتی به آن پرداخته می شود.

به موجب برخی از مصوبات هیأت وزیران در سنوات گذشته، واگذاری سهام متعلق به دولت در برخی شرکتها بابت رد دیون به طلبکاران، تصویب و ابلاغ شده است. لیکن علی رغم تلاش این سازمان امکان قیمت گذاری، انعقاد قرارداد و انتقال قطعی برخی از شرکت های مذکور به انتقال گیرنده ها تا پایان سال ۱۳۹۲ فراهم نگردید که می بایست تعیین تکلیف گردند. لذا به منظور شفاف نمودن عملکرد واگذاری ها ارائه شده توسط این سازمان، در گزارش حاضر صرفاً به واگذاری های قطعی پرداخته شده است.

۲-۱-۱- واگذاری ها بر مبنای بخش و شرکت

طی دوره زمانی ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲، مبلغ ۵۲۹,۰۴۰ میلیارد ریال از سهام ۴۳۴ شرکت دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی (معادل ۴۳ درصد)، ۳۹۹,۸۰۹ میلیارد ریال از سهام ۱۸۷ شرکت بابت رد دیون دولت (معادل ۳۳ درصد) و ۲۹۸,۲۹۷ میلیارد ریال از سهام ۴۸ شرکت در قالب طرح توزیع سهام عدالت (معادل ۲۴ درصد) واگذار شده است.

جدول شماره (۱-۲): آمارهای اساسی عملکرد مقایسه‌ای سازمان خصوصی‌سازی

عنوان	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	جمع کل	درصد
ارزش عرضه و فروش سهام و دارائی به عموم متقاضیان (میلیارد ریال)	۷۶۴	۳,۶۵۵	۴۵,۰۱۸	۲۶,۳۲۹	۱۱۹,۹۲۲	۵۵,۴۳۶	۴۴,۲۰۵	۲۵,۰۶۷	۲۰۸,۶۴۳	۵۲۹,۰۴۰	%۴۳
				۴,۸۶۵	۱۴,۸۸۵		۲۷,۹۲۳	۲۱,۶۵۴	۴۷,۱۱۹	۱۱۶,۴۴۷	%۹
جمع	۷۶۴	۳,۶۵۵	۴۵,۰۱۸	۳۱,۱۹۳	۱۳۴,۸۰۷	۵۵,۴۳۶	۷۲,۱۲۹	۴۶,۷۲۲	۲۵۵,۷۶۳	۶۴۵,۴۸۷	%۵۳
ارزش واگذاری سهام و دارائی به شیوه انتقال مستقیم به ذینفعان (میلیارد ریال)			۲۴,۵۳۶	۲۹,۵۸۶	۱۳,۵۹۰		۴۶,۳۲۰	۴۰,۲۹۳	۱۲۹,۰۳۶	۲۸۳,۳۶۲	%۲۳
		۲۷,۹۰۰	۸۷,۵۵۵	۱۷,۶۰۲	۱۰۵,۹۱۲		۲۴,۰۶۱		۳۵,۲۶۷	۲۹۸,۲۹۷	%۲۴
جمع		۲۷,۹۰۰	۱۱۲,۰۹۰	۴۷,۱۸۹	۱۱۹,۵۰۲		۷۰,۳۸۱	۴۰,۲۹۳	۱۶۴,۳۰۳	۵۸۱,۶۵۹	%۴۷
جمع کل	۷۶۴	۳۱,۵۵۵	۱۵۷,۱۰۹	۷۸,۳۸۲	۲۵۴,۳۰۹	۵۵,۴۳۶	۱۴۲,۵۱۰	۸۷,۰۱۵	*۴۲۰,۰۶۶	۱,۲۲۷,۱۴۶	%۱۰۰
تعداد بنگاههای واگذار شده	۱۱	۵۰	۵۹	۱۵۹	۵۰	۵۲	۸۵	۵۶	۵۶	۴۳۴	
		۳۸	۱۰				۲۷	۱۰	۲۸	۱۸۷	
						۱۹	۲۱	۸	۵	۴۸	
	۱۱	۸۸	۶۷	۱۵۹	۵۰	۶۷	۱۲۶	۶۹	۸۵	۵۵۵	

* لازم به ذکر است در زمان نهایی شدن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵,۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و « فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

درخصوص جدول شماره (۱-۲) ذکر نکات ذیل ضروری می باشد:

- به منظور آسیب شناسی خصوصی سازی و رفع چالش های مربوط به آن، ضمن بررسی و واکاوی کلیه واگذاری های انجام یافته در سال های گذشته به ویژه واگذاری های صورت پذیرفته بابت ردیون دولت، سازمان خصوصی سازی با عزمی جدی نسبت به تعیین تکلیف واگذاری های غیر قطعی انجام یافته بابت ردیون دولت، اقدام نمود. نتیجه این امر، قطعی نمودن بالغ بر ۱۲۹،۰۳۶ میلیارد ریال از سهام منتقل شده طی قراردادهای جمعی با اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار بابت ردیون دولت در سال مذکور، بوده است.
- در نیمه دوم سال ۱۳۹۲، هیچگونه قرارداد جمعی جدید مربوط به انتقال مستقیم سهام منعقد نگردید و تمام تلاش ها در جهت قطعی نمودن قراردادهای جمعی منعقد در سال های گذشته و کسب مجوزهای لازم مبنی بر توقف روند واگذاری مستقیم سهام بابت ردیون دولت در سال های آتی بوده است.

۲-۱-۲- واگذاری ها بر مبنای بازار عرضه

از ۱،۲۲۷،۱۴۶ میلیارد ریال سهام واگذار شده طی بازه زمانی ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲، ۵۵.۷ درصد واگذاری ها از طریق بورس، ۳۵.۱ درصد از واگذاری ها به روش برگزاری مزایده های غیربورسی، ۹ درصد از روش فرابورس و ۰/۲ درصد از طریق مذاکره و اگذار گردیده است (جدول شماره (۲-۲)).

با توجه به تکلیف قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» مبنی بر واگذاری شرکتهای گروه (۲) ماده (۲) قانون یاد شده از طریق بورس و نیز اولویت واگذاری شرکتهای گروه (۱) ماده مزبور از طریق بورس نسبت به سایر روشها، سهم واگذاری ها از طریق بورس در سال ۱۳۹۲ افزایش چشمگیر یافته است؛ بطوریکه در این سال ۶۶ درصد واگذاری ها از طریق بازار سرمایه (بورس و فرابورس) صورت پذیرفته است.

جدول شماره (۲-۲): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت بر اساس بازار عرضه از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲ (ارزش به میلیارد ریال)

سال	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	جمع کل	درصد
بازار عرضه											
بورس	۴۵۳	۳۱,۱۳۴	۱۰۴,۸۸۴	۵۶,۱۸۴	۱۳۴,۸۲۰	۱۸,۶۲۷	۵۷,۳۹۹	۴,۸۱۹	۲۷۵,۴۶۹	۶۸۳,۷۸۸	۵۵.۷۲٪
فرا بورس					۳۱۱	۹,۹۲۳	۲۸,۹۲۵	۳۴,۲۲۶	۳۶,۶۵۶	۱۱۰,۰۴۱	۸.۹۷٪
مذاکره					۱,۵۸۷	۲۱۹	۶۷			۱,۸۷۲	۰.۱۵٪
مزایده	۳۱۱	۴۲۲	۵۲,۲۲۵	۲۲,۱۹۸	۱۱۷,۵۹۱	۲۶,۶۶۷	۵۶,۱۲۰	۴۷,۹۷۰	۱۰۷,۹۴۲	۴۳۱,۴۴۵	۳۵.۱۶٪
جمع	۷۶۴	۳۱,۵۵۵	۱۵۷,۱۰۹	۷۸,۳۸۲	۲۵۴,۳۰۹	۵۵,۴۳۶	۱۴۲,۵۱۰	۸۷,۰۱۵	۴۲۰,۰۶۶*	۱,۲۲۷,۱۴۶	۱۰۰٪

* لازم به ذکر است در زمان نهایی شدن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵,۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

۳-۱-۲- واگذاریها به تفکیک حجم واگذاری

از ۱,۲۲۷,۱۴۶ میلیارد ریال سهام واگذار شده طی بازه زمانی ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲، ۹۵ درصد واگذاریها به صورت بلوکی انجام پذیرفته، ۴ درصد از واگذاریها به صورت عرضه های تدریجی و روزانه در بازار سرمایه و ۱ درصد به صورت سهام ترجیحی بوده است.

جدول شماره (۲-۳): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت بر اساس حجم واگذاری از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲ (ارزش به میلیارد ریال)

سال	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	جمع کل	درصد از کل
حجم واگذاری											
بلوکی	۴۲۶	۲۹,۱۷۱	۱۵۰,۳۶۴	۶۷,۸۰۹	۲۴۷,۵۶۷	۵۱,۱۰۰	۱۴۱,۰۹۲	۸۳,۲۶۱	۳۹۱,۱۴۱	۱,۱۶۱,۸۵۲	۹۴.۶۹٪
تدریجی	۳۱۸	۲,۳۵۰	۴,۵۶۸	۶,۵۱۱	۳,۸۵۹	۲,۵۴۴	۱,۲۶۸	۲,۴۶۴	۲۸,۱۳۴	۵۲,۰۱۷	۴.۲۴٪
ترجیحی	۲۰	۳۴	۲,۱۷۷	۴,۰۶۲	۲,۸۸۳	۱,۷۹۱	۱۵۰	۱,۲۸۹	۸۷۰	۱۳,۲۷۷	۱.۰۸٪
جمع	۷۶۴	۳۱,۵۵۵	۱۵۷,۱۰۹	۷۸,۳۸۲	۲۵۴,۳۰۹	۵۵,۴۳۶	۱۴۲,۵۱۰	۸۷,۰۱۵	۴۲۰,۰۶۶*	۱,۲۲۷,۱۴۶	۱۰۰

* لازم به ذکر است در زمان نهایی شدن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵,۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

۴-۱-۲- واگذاریها به تفکیک طبقه بندی قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی»

ابلاغ بند (ج) سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در نیمه نخست سال ۱۳۸۵، نقطه عطفی در فرآیند خصوصی سازی می باشد. بر اساس این ابلاغیه، ۸۰ درصد از ارزش مجموع سهام بنگاههای دولتی از هر فعالیت مشمول مفاد صدر اصل (۴۴) قانون اساسی که تا آن تاریخ صد درصد دولتی بوده و قابلیت واگذاری نداشته اند (با رعایت برخی از استثناءها)، قابلیت واگذاری یافتند؛ شرکتهای بزرگی از جمله: صنایع پالایش و پخش، مخابرات، هلدینگ خلیج فارس، معادن و صنایع مادر.

همچنین ماده (۲) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» شرکتهای قابل واگذاری را طبقه بندی نموده است. بر این اساس، گروه (۱) این ماده شرکتهایی می باشند که تا قبل از ابلاغ بند (ج) سیاستها بر اساس قوانین برنامه سوم و چهارم توسعه قابلیت واگذاری داشته اند؛ و بر اساس قانون یاد شده می بایست تا پایان برنامه چهارم توسعه بطور کامل واگذار می شدند (شرکتهای خارج از صدر اصل (۴۴) قانون اساسی)^۱ و گروه (۲) این ماده اشاره به شرکتهایی دارد که با توجه به ابلاغ بند (ج) سیاستها مجوز واگذاری یافته اند (شرکتهای صدر اصل (۴۴) قانون اساسی) که آنها هم بر اساس قانون مزبور می بایست تا پایان سال ۱۳۹۳ واگذار شوند.

بر اساس این تفکیک، از ۱،۲۲۷،۱۴۶ میلیارد ریال سهام واگذار شده طی دوره ۹۲-۱۳۸۴، ۶۸ درصد واگذاریها مربوط به واگذاری شرکتهای و بنگاههای متعلق به گروه (۲) قانون و ۳۲ درصد دیگر مربوط به شرکتهای و بنگاههای گروه (۱) ماده (۲) قانون بوده است.

۱- باتوجه به اینکه مطابق تبصره (۲) ماده (۳) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی تداوم مالکیت و مشارکت دولت در بنگاههای گروه «۱» ماده (۲) قانون یاد شده پس از انقضای قانون برنامه چهارم توسعه با تصویب مجلس شورای اسلامی و برای مدت معین مجاز است، لذا پس از اتمام مهلت اجرای قانون یاد شده سالانه فهرست بنگاههای قابل واگذاری جهت تصویب به هیأت محترم واگذاری ارائه می گردد. در این راستا طی مصوبه شماره ۹۵/۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۰۲/۲۹ هیأت واگذاری، فهرست و برنامه زمانبندی ۳۱۷ شرکت قابل واگذاری، مشخص و ابلاغ گردید (۱۵۱ بنگاه گروه «۱» و ۱۶۶ بنگاه گروه «۲»). لازم به ذکر است طی سال ۱۳۹۲، براساس مصوبات هیأت واگذاری فهرست شرکتهای برنامه ریزی شده جهت واگذاری تغییر نموده و در نهایت شامل ۱۵۸ بنگاه گروه «۱» و ۱۷۲ بنگاه گروه «۲» در سال ۱۳۹۲ بوده است.

جدول شماره (۴-۲): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت

بر اساس شمول اصل (۴۴) قانون اساسی از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲ (ارزش به میلیارد ریال)

سال	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	جمع کل	درصد از کل
گروه (۱) ماده (۲) قانون	۷۶۴	۹,۴۱۵	۵۶,۱۹۲	۴۰,۶۷۴	۳۴,۰۳۳	۵۴,۰۴۳	۴۵,۳۴۵	۵۷,۳۷۴	۱۰۰,۷۰۵	۳۹۸,۵۴۵	۳۲.۴۸٪
گروه (۲) ماده (۲) قانون		۲۲,۱۴۰	۱۰۰,۹۱۷	۳۷,۷۰۸	۲۲۰,۲۷۶	۱,۳۹۳	۹۷,۱۶۶	۲۹,۶۴۱	۳۱۹,۳۶۱	۸۲۸,۶۰۱	۶۷.۵۳٪
جمع	۷۶۴	۳۱,۵۵۵	۱۵۷,۱۰۹	۷۸,۳۸۲	۲۵۴,۳۰۹	۵۵,۴۳۶	۱۴۲,۵۱۰	۸۷,۰۱۵	۴۲۰,۰۶۶*	۱,۲۲۷,۱۴۶	۱۰۰.۰۰٪

* لازم به ذکر است در زمان نهایی شدن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵,۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

۵-۱-۲- واگذاریها به تفکیک وزارتخانه

طی دوره ۹۲-۱۳۸۴، سهام متعلق به ۹ وزارتخانه به بخش غیر دولتی واگذار گردیده است. از ۱,۲۲۷,۱۴۶ میلیارد ریال سهام واگذار شده، «وزارت نفت» با ۴۴ درصد از واگذاریها به تنهایی نزدیک به نیمی از واگذاریها را به خود اختصاص داده است. «وزارت صنعت، معدن و تجارت» و «وزارت نیرو» به ترتیب با ۲۵ و ۱۵ درصد رتبه های دوم و سوم را به خود اختصاص داده اند (جدول شماره (۵-۲)).

جدول شماره (۵-۲): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت

بر اساس وزارتخانه، از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲ (ارزش به میلیارد ریال)

ردیف	وزارتخانه	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	جمع کل	درصد از کل
۱	وزارت نفت	۳۸	۵۳	۸۹,۶۶۵	۲۶,۲۶۳	۱۲۵,۴۸۵	۱۵,۵۸۲	۶۲,۳۱۱	۳۰,۳۰۵	۱۹۱,۷۶۱	۵۴۱,۴۶۳	۴۴.۱۳٪
۲	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۴۵۹	۲۸,۰۴۷	۴۵,۵۸۷	۲۱,۴۴۰	۴,۷۹۷	۱۳,۵۴۳	۵,۲۶۳	۱۸,۸۰۹	۱۷۰,۷۶۴	۳۰۸,۷۰۹	۲۵.۱۶٪
۳	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۷۴	۱۸۶	۱۴,۸۳۶	۶,۱۹۲	۹۴,۴۹۵				۱۳۶	۱۱۵,۹۱۹	۹.۴۵٪
۴	وزارت امور اقتصادی و دارایی	۶۷	۵۰	۶,۱۲۶	۱۷,۵۶۹	۱۶,۸۹۱	۵۸۵	۱۳,۱۲۳	۷۱	۲,۲۱۶	۵۶,۶۹۷	۴.۶۳٪
۵	وزارت نیرو	۱۰۰	۳,۱۷۳	۶۶۵	۵,۰۴۲	۹,۷۶۶	۲۲,۶۶۵	۶۰,۶۱۶	۳۰,۵۳۴	۴۷,۳۳۳	۱۷۹,۸۹۴	۱۴.۶۶٪
۶	وزارت جهاد کشاورزی	۲۷	۴۶	۳۴				۳۸۳	۴۴۰	۶,۲۵۶	۸,۷۷۴	۰.۷۳٪
۷	وزارت آموزش و پرورش				۰.۳						۹۰	۰.۰۱٪
۸	وزارت بهداشت									۱,۵۵۴	۱,۵۵۴	۰.۱۳٪
۹	وزارت راه و شهرسازی			۱۰۶	۱,۸۷۴	۲,۸۷۳	۱,۴۷۲	۸۱۴	۶,۸۵۷	۴۷	۱۴,۰۴۴	۱.۱۴٪
	جمع	۷۶۴	۳۱,۵۵۵	۱۵۷,۱۰۹	۷۸,۳۸۲	۲۵۴,۳۰۹	۵۵,۴۳۶	۱۴۲,۵۱۰	۸۷,۰۱۵	۴۲۰,۰۶۶*	۱,۲۲۷,۱۴۶	۱۰۰٪

* لازم به ذکر است در زمان نهایی شدن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵,۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

۶-۱-۲- واگذاریها به تفکیک شرکت مادر تخصصی

طی دوره ۹۲-۱۳۸۴، سهام متعلق به ۳۰ وزارتخانه، موسسه دولتی و یا شرکت مادر تخصصی به بخش غیردولتی واگذار گردیده است. از ۱،۲۲۷،۱۴۶ میلیارد ریال سهام واگذار شده، شرکت مادر تخصصی «ملی صنایع پتروشیمی» با ۲۶ درصد بیشترین ارزش واگذاریها را به خود اختصاص داده است. همچنین سازمان «توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی» با ۲۱ درصد و «توانیر» با ۱۴ درصد رتبه‌های دوم و سوم را به خود اختصاص داده‌اند (جدول شماره (۶-۲)).

جدول شماره (۶-۲): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت بر اساس شرکتهای مادر تخصصی، از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲ (ارزش به میلیارد ریال)

ردیف	مادر تخصصی	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	جمع کل	درصد از کل
۱	ملی بالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران				۲۳۹	۴۳,۲۸۵	۲,۱۸۹	۱۶,۴۵۲	۱۱۵,۵۹۰	۹.۴۳٪			
۲	شرکت مخابرات ایران	۷۴	۱۸۶	۱۴,۸۳۶	۶,۱۹۲	۹۴,۴۹۵			۱۱۵,۹۱۹	۹.۴۵٪			
۳	سازمان توسعه و نوسازی	۲۱۲	۲۷,۰۲۸	۴۰,۹۵۵	۱۷,۲۴۸	۱,۲۵۳	۵,۵۲۸	۳,۰۰۸	۱۶,۶۴۹	۲۱.۲۴٪	۲۶۰,۶۸۵		
۴	ملی صنایع پتروشیمی	۳۸	۵۳	۵۲,۲۸۲	۲۰,۹۶۱	۱۱,۹۴۱	۱۴,۵۹۲	۹,۹۸۷	۲۸,۱۱۲	۲۵.۵۳٪	۳۱۳,۲۷۴		
۵	وزارت نفت*							۹۸,۰۲۴	۸۲۲			۹۸,۸۴۶	۸.۰۵٪
۶	وزارت امور اقتصادی و دارایی*							۱۶,۴۳۷	۱۷,۵۵۸	۶,۰۱۱		۵۵,۵۰۶	۴.۵۳٪
۷	توانیر		۲,۶۷۴	۹۰	۴,۶۷۱	۵,۴۳۷	۲۱,۹۵۰	۶۰,۶۰۶	۳۰,۲۴۴	۴۷,۱۱۹		۱۷۲,۷۹۲	۱۴.۰۸٪
۸	ملی نفت ایران		۵۲۱				۴,۲۶۰	۷۵۲	۸,۲۱۶			۱۳,۷۴۸	۱.۱۳٪
۹	سازمان گسترش و نوسازی	۲۴۷	۱,۰۱۹	۱,۶۳۲	۳,۰۹۱	۲,۶۲۹	۷,۹۸۳	۱,۱۵۶	۷۴۱	۱,۹۴۱		۲۰,۴۴۰	۱.۶۷٪
۱۰	ساتکاب	۱۰۰	۴۹۹	۵۷۴	۳۶۴	۳,۱۰۱	۶۷۳			۲۷۹	۱۶۸	۵,۷۵۸	۰.۴۷٪
۱۱	بازرگانی دولتی ایران			۳,۰۰۰	۱,۱۰۱	۹۱۶	۳۱	۴۷	۲۱	۱		۵,۱۱۷	۰.۴۳٪
۱۲	راه آهن جمهوری اسلامی ایران				۳۲	۲,۲۰۶	۹۴۸	۵۶	۳۶۷			۳,۶۰۹	۰.۳۹٪
۱۳	وزارت راه و شهرسازی*							۲۲۲				۲۲۲	۰.۰۳٪
۱۴	سازمان بنادر و دریانوردی				۱,۸۴۲							۱,۸۴۲	۰.۱۵٪
۱۵	تولید محصولات کشاورزی، دامی و منابع طبیعی					۱,۵۸۸	۳۸۳			۲,۳۳۶		۴,۳۰۷	۰.۳۵٪
۱۶	مدیریت منابع آب ایران				۸	۱,۲۲۸	۴۲	۱۰	۱۱	۴۶		۱,۳۴۵	۰.۱۱٪
۱۷	وزارت صنعت، معدن و تجارت*								۱,۳۹۵	۲۰,۰۱۷		۲۱,۴۱۲	۱.۷۴٪
۱۸	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری							۱,۰۲۳				۱,۰۲۳	۰.۰۸٪
۱۹	ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور					۶۶۷						۶۶۷	۰.۰۵٪
۲۰	سازمان خصوصی سازی	۶۷	۵۰	۱۱۵	۱۱	۴۵۴	۱۰	۰.۱	۰.۱۶	۴۸۶		۱,۱۹۲	۰.۱۰٪
۲۱	ملی گاز									۴		۴	۰.۰۰٪
۲۲	شرکت خدمات کشاورزی	۲۷	۴۶	۳۴						۴۴۰	۳,۹۲۰	۴,۴۶۷	۰.۳۶٪
۲۳	سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای			۱۰۶				۴۶				۱۵۲	۰.۰۱٪
۲۴	وزارت آموزش و پرورش*			۸۸	۰							۸۸	۰.۰۱٪
۲۵	وزارت بهداشت*										۱,۵۵۴	۱,۵۵۴	۰.۱۳٪
۲۶	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان			۲	۰							۳	۰.۰۰٪
۲۷	عمران و بهسازی شهری ایران							۴۸۶	۲	۳		۴۹۲	۰.۰۴٪
۲۸	هواپیمائی جمهوری اسلامی ایران						۵۲۴	۴	۶,۴۸۸	۴۴		۷,۰۵۹	۰.۵۸٪
۲۹	موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی							۲۴				۲۴	۰.۰۰٪
۳۰	سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور							۵	۲			۸	۰.۰۰٪
	جمع کل	۷۶۴	۳۱,۵۵۵	۱۵۷,۱۰۹	۷۸,۳۸۲	۲۵۴,۳۰۹	۵۵,۴۳۶	۱۴۲,۵۱۰	۸۷,۰۱۵	۴۲۰,۰۶۶**		۱,۲۲۷,۱۴۶	۱۰۰.۰۰٪

* این موارد نشان دهنده ارزش واگذاری آن دسته از شرکتهایی می باشد که در قالب شرکت مادر تخصصی تقسیم بندی نشده، بلکه مستقیماً زیر مجموعه وزارتخانه مربوطه می باشند.

** مبلغ ۲۵,۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «دوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

۷-۱-۲- واگذاریها به تفکیک صنعت

این تفکیک‌بندی، واگذاریهای صورت گرفته در بازه زمانی ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲ را در ۲۳ صنعت طبقه‌بندی نموده است. صنعت «مواد و محصولات شیمیایی» با اختصاص ۳۳ درصد از واگذاریها در بازه زمانی مورد بررسی دارای رتبه اول؛ و «تولید، انتقال و توزیع برق» و «فلزات اساسی» با ۱۳ و ۱۲ درصد رتبه دوم و سوم این تفکیک را دارا می‌باشند.

جدول شماره (۷-۲): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت
بر اساس صنعت، از سال ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲ (ارزش به میلیارد ریال)

ردیف	صنعت	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	جمع کل	درصد از کل
۱	فرآورده های نفتی				۲۳۹	۱۱,۲۶۱	۵,۳۰۲	۳۶,۸۶۲			۱۱۶,۶۷۸	۹.۵۱٪
۲	مواد و محصولات شیمیایی	۳۲			۱۴,۵۷۰	۱۰۸,۲۹۴	۲۰,۹۶۰	۵۲,۲۸۲			۴۰۸,۵۳۰	۳۳.۲۹٪
۳	گروه مخابرات				۹۴,۴۹۵		۶,۱۹۲	۱۴,۸۳۶			۱۱۵,۶۵۹	۹.۴۳٪
۴	فلزات اساسی				۴,۹۸۰	۱,۱۹۰	۱۳,۳۶۷	۴۰,۴۹۳	۲۲,۴۴۰		۱۴۹,۷۹۷	۱۲.۲۱٪
۵	باتک ها، موسسات اعتباری و سایر نهادهای پولی				۳۵۰	۱۵,۱۹۵	۱۷,۵۵۸	۴,۱۷۵			۵۲,۱۷۲	۴.۲۵٪
۶	تولید، انتقال و توزیع برق				۲۱,۹۴۷	۳۱۱	۴,۵۰۰	۹	۰		۱۶۴,۷۳۶	۱۳.۴۲٪
۷	حمل و نقل	۵	۵۳		۲,۹۲۴	۳,۰۴۷					۱۴,۰۹۱	۱.۱۵٪
۸	استخراج نفت و گاز				۲,۵۳۶			۵۲۱			۱۱,۳۹۹	۰.۹۳٪
۹	خدمات فنی و مهندسی	۲۲۹	۲,۹۲۸	۴۷۱	۲۴۳	۸,۱۵۸					۱۷,۶۹۷	۱.۴۴٪
۱۰	استخراج کانه های فلزی		۳,۶۰۸		۳,۳۲۶	۰					۷۲,۶۴۹	۵.۹۲٪
۱۱	خودرو و ساخت قطعات				۵۴۰	۰					۱۵,۹۹۱	۱.۳۰٪
۱۲	ماشین آلات و تجهیزات	۲۷	۹۸۳	۸۳	۲,۲۰۵	۶۴۸					۴,۳۴۷	۰.۳۵٪
۱۳	بیمه				۱,۲۴۲	۲۴۶					۳,۳۵۵	۰.۲۷٪
۱۴	ماشین آلات و دستگاه های برقی	۱۹۸	۷۴۱	۱۲	۲,۴۸۶						۳,۹۰۷	۰.۳۲٪
۱۵	سیمان، آهک، گچ	۲۱۴	۹۸۱	۵۱۰	۷۹۴	۱۰۲					۲,۶۱۶	۰.۲۱٪
۱۶	محصولات غذایی و آشامیدنی				۱,۵۸۸						۳,۹۲۴	۰.۳۲٪
۱۷	پیمانکاری صنعتی				۷۱۷	۳					۱,۴۶۹	۰.۱۲٪
۱۸	ساخت محصولات فلزی				۲						۲۷۶	۰.۰۲٪
۱۹	ساخت وسایل ارتباطی	۷۴	۱۸۶								۲۶۰	۰.۰۲٪
۲۰	انبوه سازی، املاک و مستغلات		۷۴	۲۱	۲۸						۴۲۳	۰.۰۳٪
۲۱	سرمایه گذاری های مالی					۵	۸۸				۹۲	۰.۰۱٪
۲۲	کشاورزی، دامپروری و خدمات وابسته		۴۶		۰	۰					۴۷۳	۰.۰۴٪
۲۳	سایر	۱۸۴	۵۹	۴۷۸	۴۲۷	۷,۹۰۶	۵۸۶	۳,۱۴۶	۲,۱۱۷	۵۱,۷۰۴	۶۶,۶۰۵	۵.۴۳٪
	جمع کل	۷۶۴	۳۱,۵۵۵	۱۵۷,۱۰۹	۷۸,۳۸۲	۲۵۴,۳۰۹	۵۵,۴۳۶	۱۴۲,۵۱۰	۸۷,۰۱۵	۴۲۰,۰۶۶*	۱,۲۲۷,۱۴۶	۱۰۰٪

* لازم به ذکر است در زمان نهایی شدن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵,۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

۲-۲- عملکرد تفصیلی سال ۱۳۹۲:

در سال ۱۳۹۲، ارزشی معادل ۲۰۸،۶۴۳ میلیارد ریال سهام یا دارائی از ۵۶ شرکت به بخش خصوصی واگذار شده و ارزشی معادل ۱۷۶،۱۵۶ میلیارد ریال از سهام ۳۲ شرکت بابت رد دیون دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار به صورت قطعی و از طریق انتقال اصل سهام و یا منابع حاصل از واگذاری تخصیص یافته است و همچنین ارزشی معادل ۳۵،۲۶۷ میلیارد ریال از سهام ۲ شرکت بابت انتقال مستقیم سهام و دارائی بابت سهام عدالت تخصیص یافته است.

جزئیات مربوط به واگذاریهای انجام یافته به بخش خصوصی طی سال ۱۳۹۲ به شرح بندهای «الف» تا «ج»، می باشند^۱:

الف) از شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی، سهام ۲۳ شرکت از طریق «بورس» و با ارزشی معادل ۱۷۸،۳۳۲ میلیارد ریال واگذار گردیده است. از این ارزش، مبلغی معادل ۱۶۴،۲۵۳ میلیارد ریال معادل ۹۲ درصد به صورت یکجا و بلوکی و ۱۳،۸۶۵ میلیارد ریال معادل ۸ درصد به صورت تدریجی به عموم مردم و ۲۱۵ میلیارد ریال معادل ۰.۱ درصد به صورت ترجیحی به کارکنان و مدیران شرکتهای واگذار شده است (نمودار شماره (۲-۱) و جدول شماره (۲-۸)).

ب) از شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی، سهام ۱۳ شرکت از طریق «مزایده» و با ارزشی معادل ۱۵،۵۸۸ میلیارد ریال واگذار گردیده است. از این ارزش، مبلغ ۱۵،۵۰۳ میلیارد ریال معادل ۹۹.۵ درصد به صورت یکجا و بلوکی و ۸۵ میلیارد ریال معادل ۰.۵ درصد به صورت ترجیحی به کارکنان و مدیران شرکتهای واگذار شده است و طی دوره مورد بررسی واگذاری از طریق مذاکره انجام نیافته است (نمودار شماره (۲-۱) و جدول شماره (۲-۸)).

لازم به ذکر است واگذاریهای مزایدهای الزاماً از طریق بلوکی انجام می یابد (پس از تخصیص سهام ترجیحی).

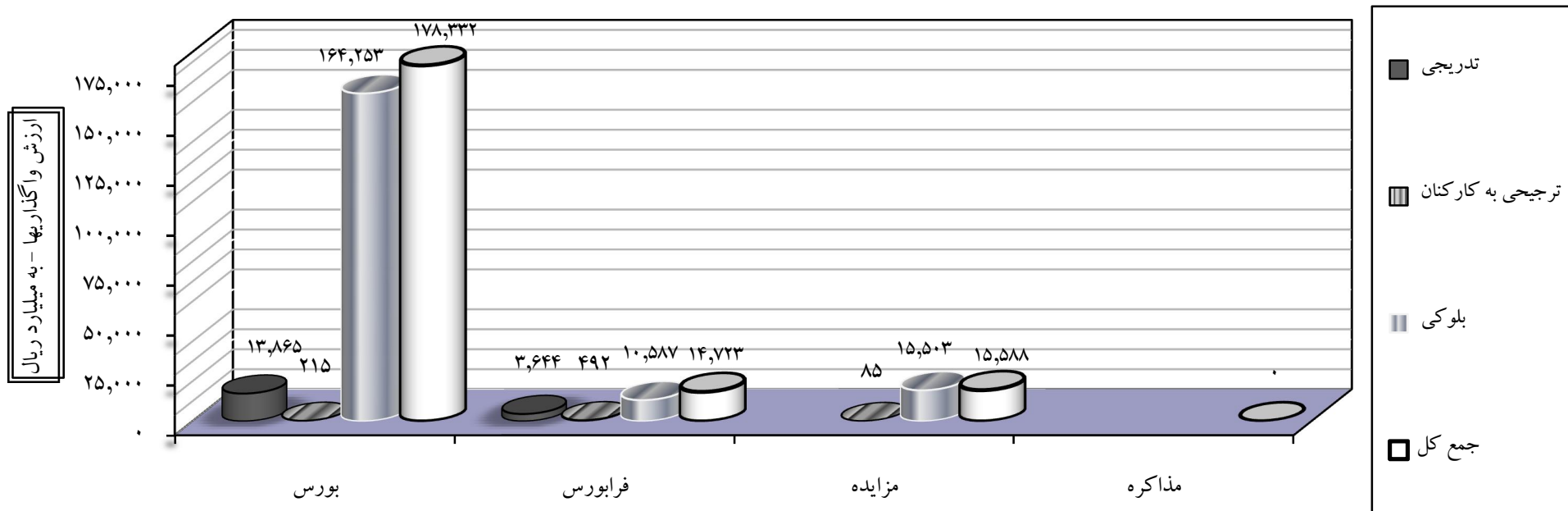
ج) از شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی، سهام ۲۴ شرکت از طریق «فراپورس» و با ارزشی معادل ۱۴،۷۲۳ میلیارد ریال واگذار گردیده است. از این ارزش، مبلغ ۱۰،۵۸۷ میلیارد ریال معادل ۷۱.۹ درصد به صورت یکجا و بلوکی، ۴۹۲ میلیارد ریال معادل ۳.۳ درصد به صورت ترجیحی به کارکنان و مدیران

۱- با توجه به اینکه واگذاری برخی از شرکتهای طی سالهای متوالی انجام یافته است، مجموع شرکتهای واگذار شده از طریق بورس، فراپورس و مزایده لزوماً برابر کل شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی نمی باشد.

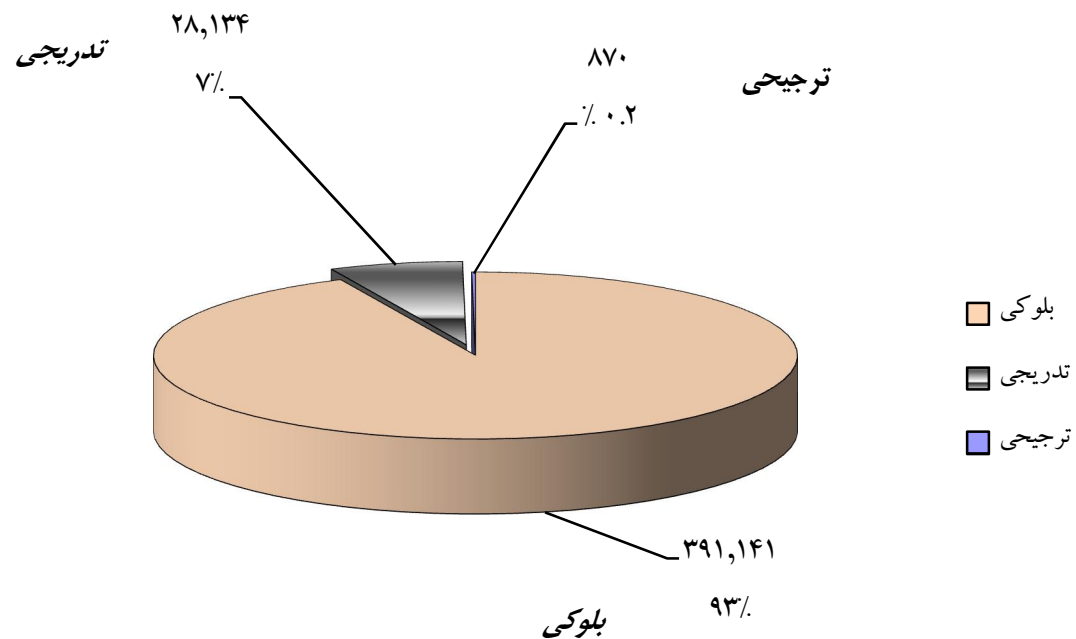
شرکتها و ۳,۶۴۴ میلیارد ریال معادل ۲۴.۷۵ درصد به صورت تدریجی به عموم مردم واگذار شده است (نمودار شماره (۲-۱) و جدول شماره (۲-۸)).

درخصوص تفکیک میزان سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده به بخش خصوصی براساس حجم واگذاری در سال ۱۳۹۲، لازم به ذکر است که ۹۳ درصد واگذاریها به صورت بلوکی انجام پذیرفته، ۶.۷ درصد از واگذاریها به صورت عرضه های تدریجی و روزانه در بازار سرمایه و ۰.۲ درصد به صورت سهام ترجیحی بوده است (نمودار شماره (۲-۲)).

نمودار شماره (۱-۲): ارزش واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی در سال ۱۳۹۲، براساس حجم واگذاری و بازار عرضه

نمودار شماره (۲-۲): سهم ارزش سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده به بخش خصوصی در سال ۱۳۹۲، براساس حجم واگذاری

جدول شماره (۸-۲): ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال ۱۳۷۰ لغایت سال ۱۳۹۲، براساس روش واگذاری - ارزش به میلیارد ریال

درصد نسبت به کل	جمع ارزش واگذاری	ارزش به تفکیک روش واگذاری						سال واگذاری
		رد دیون (انتقال اصل سهام / قطعی و غیر قطعی)	سهام عدالت	خصوصی				
				مذاکره	مزایده	فراپورس	پورس	
۰.۰۲	۲۶۶	۰	۰	۱۵	۱۸	۰	۲۳۳	۱۳۷۰
۰.۰۲	۲۳۹	۰	۰	۷۱	۴۷	۰	۱۲۱	۱۳۷۱
۰.۰۲	۲۸۸	۰	۰	۷۵	۳۹	۰	۱۷۴	۱۳۷۲
۰.۰۷	۹۲۴	۰	۰	۵۳۳	۱۲۷	۰	۲۶۴	۱۳۷۳
۰.۰۴	۵۱۶	۰	۰	۲۰۲	۰	۰	۳۱۴	۱۳۷۴
۰.۰۹	۱,۰۹۱	۰	۰	۱۴۱	۹	۰	۹۴۱	۱۳۷۵
۰.۰۱	۱۷۳	۰	۰	۳۸	۲۰	۰	۱۱۶	۱۳۷۶
۰.۰۶	۷۶۲	۰	۰	۰	۱۹	۰	۷۴۳	۱۳۷۷
۰.۱۹	۲,۳۴۸	۰	۰	۰	۲۷۴	۰	۲,۰۷۴	۱۳۷۸
۰.۱۴	۱,۷۲۲	۰	۰	۰	۱۷۷	۰	۱,۵۴۶	۱۳۷۹
۰.۰۲	۲۰۷	۰		۰	۰	۰	۲۰۷	۱۳۸۰
۰.۲۹	۳,۶۱۵	۱۷۴		۰	۱۳	۰	۳,۴۲۸	۱۳۸۱
۰.۷۸	۹,۸۳۰	۴		۰	۲,۰۸۲	۰	۷,۷۴۴	۱۳۸۲
۰.۵۲	۶,۴۹۲	۰		۰	۲۰۵	۰	۶,۲۸۶	۱۳۸۳
۰.۰۶	۷۶۴	۰		۰	۳۱۱	۰	۴۵۳	۱۳۸۴
۲.۵۱	۳۱,۵۵۵	۰	۲۷,۹۰۰	۰	۱۰۶	۰	۳,۵۴۹	۱۳۸۵
۱۲.۵۱	۱۵۷,۱۰۹	۲۴,۵۳۶	۸۷,۵۵۵	۰	۹,۱۴۷	۰	۳۵,۸۷۱	۱۳۸۶

درصد نسبت به کل	جمع ارزش واگذاری	ارزش به تفکیک روش واگذاری						سال واگذاری
		رد دیون (انتقال اصل سهام / قطعی و غیر قطعی)	سهام عدالت	خصوصی				
				مذاکره	مزایده	فراپورس	بورس	
۶.۲۴	۷۸,۳۸۲	۳۴,۴۵۱	۱۷,۶۰۲	۰	۳,۱۴۳	۰	۲۳,۱۸۵	۱۳۸۷
۲۰.۲۵	۲۵۴,۳۰۸	۲۸,۴۷۵	۱۰۵,۹۱۲	۱,۵۸۷	۸,۲۵۰	۰	۱۱۰,۰۸۵	۱۳۸۸
۴.۴۲	۵۵,۴۳۶	۰		۲۱۹	۲۶,۶۶۷	۹,۹۲۳	۱۸,۶۲۸	۱۳۸۹
۱۱.۳۵	۱۴۲,۵۱۰	۷۴,۲۴۴	۲۴,۰۶۱	۶۶	۱۵,۱۸۰	۶,۶۵۱	۲۲,۳۰۸	۱۳۹۰
۶.۹۳	۸۷,۰۱۵	۶۱,۹۴۸		۰	۳,۲۳۶	۱۹,۴۱۳	۲,۴۱۹	۱۳۹۱
۳۳.۴۵	۴۲۰,۰۶۶	۱۷۶,۱۵۶	۳۵,۲۶۷	۰	۱۵,۵۸۷	۱۴,۷۲۳	۱۷۸,۳۳۲	*۱۳۹۲
۱۰۰	۱,۲۵۵,۶۱۷	۳۹۹,۹۸۷	۲۹۸,۲۹۷	۲,۹۴۷	۸۴,۶۵۶	۵۰,۷۱۰	۴۱۹,۰۲۱	جمع

* مبلغ ۲۵,۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

عملکرد تفصیلی سال ۱۳۹۲ در خصوص واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت به شرح جداول شماره (۱) و (۲) پیوست این گزارش ارائه شده است و لازم به ذکر است جدول پیوست شماره (۱)، وضعیت فروش سهام به بخش خصوصی از طریق بورس، مزایده، فرابورس و مذاکره را در سال ۱۳۹۲، به تفکیک شرکت مادر تخصصی، حجم واگذاری (تدریجی، ترجیحی و بلوکی) و درصد سهام واگذار شده هر شرکت ارائه می کند؛ و جدول پیوست شماره (۲)، نشانگر آن است که در سال ۱۳۹۲، ۸۶ آگهی فروش سهام به صورت بلوکی، تدریجی (کشف قیمت) و ترجیحی وجود داشته است؛ که ۲۴ مورد مربوط به روش مزایده، ۱۲ مورد مربوط به روش بورس، ۴۹ مورد مربوط به روش فرابورس و ۱ مورد مربوط به روش مذاکره می باشد. از شرکت های آگهی شده جهت واگذاری، برای سهام ۲۰ شرکت متقاضی خرید وجود داشته و مابقی شرکت های عرضه شده به فروش نرسیده است.

۳-۲ مقایسه عملکرد دولت جدید با دولت قبلی در سال ۱۳۹۲ پیرامون واگذاری شرکتهای دولتی

در سال مذکور این سازمان در راستای انجام مأموریت اصلی خود یعنی «واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت»، ارزشی معادل ۴۲۰،۰۶۶ میلیارد ریال از سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت را واگذار نموده است، که از رقم یاد شده، معادل ۱۳۵،۲۴۰ میلیارد ریال در نیمه نخست سال ۱۳۹۲ (۳۲ درصد) و در زمان فعالیت دولت قبلی و ۲۸۴،۸۲۶ میلیارد ریال در نیمه دوم سال یاد شده (۶۸ درصد) و همزمان با فعالیت دولت یازدهم، محقق گردیده است، که رشدی ۱۱۱ درصدی را نشان می دهد. واگذاریهای یاد شده به شرح جداول و توضیحات ذیل قابل تفکیک می باشد:

- در سال ۱۳۹۲، بالغ بر ۲۵۵،۷۶۳ میلیارد ریال (۶۱ درصد ارزش واگذاریها در سال مذکور) از ارزش سهام واگذار شده به صورت واگذاری رقابتی به بخش خصوصی به منظور واریز منابع حاصل به خزانه و یا تخصیص منابع مربوطه بابت ردیون دولت صورت پذیرفته است. از مبلغ یاد شده ۱۳۲،۹۲۲ میلیارد ریال (معادل ۵۲ درصد) در نیمه نخست سال و ۱۲۲،۸۴۱ میلیارد ریال (معادل ۴۸ درصد) در نیمه دوم سال محقق گردیده است. انجام واگذاریهای بزرگی همچون واگذاری بلوک ۱۷ درصدی سهام شرکت «پتروشیمی هلدینگ خلیج فارس»، شرکت «پالایش و پخش خون» و شرکت «مهندسی آب و خاک کشور» از جمله عوامل افزایش ارزش واگذاریهای رقابتی به بخش خصوصی در سال مذکور بوده است (جدول شماره (۹-۲)).

- با توجه به دیدگاه و سیاست دولت محترم یازدهم مبنی بر آسیب شناسی خصوصی سازی و رفع چالش های مربوط به آن، در نیمه دوم سال ۱۳۹۲ ضمن بررسی و واکاوی کلیه واگذاری های انجام یافته در سال های گذشته به ویژه واگذاری های صورت پذیرفته بابت ردیون دولت، سازمان خصوصی سازی با عزمی جدی نسبت به تعیین تکلیف واگذاری های غیر قطعی انجام یافته بابت ردیون دولت، اقدام نمود. نتیجه این امر، قطعی نمودن بالغ بر ۱۲۶،۷۱۹ میلیارد ریال از سهام منتقل شده طی قراردادهای جمعی با اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار بابت ردیون دولت در نیمه دوم سال ۱۳۹۲، بوده است. در واقع ۲ درصد ارزش واگذاری های قطعی انجام یافته مربوط به انتقال اصل سهام بابت ردیون دولت در نیمه نخست سال ۱۳۹۲؛ و ۹۸ درصد این ارزش، در شش ماهه دوم سال ۱۳۹۲ محقق گردید (جدول شماره (۹-۲)).

جدول شماره (۹-۲) ارزش واگذاری سهام به تفکیک نوع واگذاری ارزش به میلیارد ریال

نوع واگذاری	شش ماهه اول ۱۳۹۲	درصد	شش ماهه دوم ۱۳۹۲	درصد	جمع کل	درصد کل
عرضه و فروش سهام و دارائی به عموم متقاضیان	۱۳۲،۹۲۲	٪۹۸	۱۲۲،۸۴۱	٪۴۳	۲۵۵،۷۶۳	٪۶۱
واگذاری سهام و دارائی به شیوه انتقال مستقیم به ذینفعان	۲،۳۱۷	٪۲	۱۲۶،۷۱۹	٪۴۴	۱۲۹،۰۳۶	٪۳۱
انتقال مستقیم سهام و دارائی بابت سهام عدالت			۳۵،۲۶۷	٪۱۲	۳۵،۲۶۷	٪۸
جمع کل	۱۳۵،۲۴۰	٪۱۰۰	۲۸۴،۸۲۶	٪۱۰۰	*۴۲۰،۰۶۶	٪۱۰۰

* لازم به ذکر است در زمان نهایی شدن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵،۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

لازم به ذکر است در شش ماهه دوم سال ۱۳۹۲، هیچگونه قرارداد جمعی جدید مربوط به انتقال مستقیم سهام منعقد نگردید و تمام تلاش ها در جهت قطعی نمودن قراردادهای جمعی منعقد در سال های گذشته و کسب مجوزهای لازم مبنی بر توقف روند واگذاری مستقیم سهام بابت ردیون دولت از ابتدای سال ۱۳۹۳ بوده است.

در سال مذکور تکلیف سازمان خصوصی سازی به منظور واریز منابع حاصل از واگذاری ها به حساب درآمد عمومی خزانه موضوع ردیف ۳۱۰۵۰۱، معادل ۶۲،۰۰۰ میلیارد ریال بوده است؛ در این راستا این سازمان ۸۱،۴۱۴ میلیارد ریال به حساب درآمدی موضوع ردیف یاد شده واریز نموده است؛ که به معنای تحقق ۱۳۱ درصدی هدف درآمدی بودجه می باشد. لازم به ذکر است از مبلغ مذکور، معادل ۳۸،۰۵۸ میلیارد ریال

(معادل ۴۷ درصد) مربوط به نیمه نخست سال و ۴۳،۳۵۶ میلیارد ریال (معادل ۵۳ درصد) مربوط به نیمه دوم سال ۱۳۹۲ می باشد.

همچنین در سال یاد شده، ارزشی معادل ۳۵،۲۶۷ میلیارد ریال از واگذاریهای «غیر قطعی» انجام شده بابت طرح «توزیع سهام عدالت»، «قطعی» شده است؛ که تمام مبلغ مذکور در نیمه دوم سال محقق گردیده است.

از رقم ۱۳۵،۲۴۰ میلیارد ریال مربوط به عملکرد شش ماهه اول سال ۱۳۹۲، ۱۰۱،۱۷۱ میلیارد ریال (معادل ۷۵ درصد) از روش بورس، ۸،۱۱۹ میلیارد ریال (معادل ۶ درصد) از روش مزایده های غیربورسی و ۲۵،۹۵۰ میلیارد ریال (معادل ۱۹ درصد) از روش فرابورس واگذار شده است. همچنین از ۲۸۴،۸۲۶ میلیارد ریال مربوط به عملکرد شش ماهه دوم، ۱۷۴،۳۰۴ میلیارد ریال (معادل ۶۱ درصد) از روش بورس، ۹۹،۸۱۷ میلیارد ریال (معادل ۳۵ درصد) از روش مزایده های غیربورسی و ۱۰،۷۰۵ میلیارد ریال (معادل ۴ درصد) از روش فرابورس واگذار گردیده است.

لازم به ذکر است ارزش کل واگذاریهای انجام شده به روش بورس در سال مذکور، رقمی معادل ۲۷۵،۴۷۵ میلیارد ریال می باشد که ۶۶ درصد کل واگذاریهای سال ۱۳۹۲ را شامل می شود. این امر نشان دهنده انجام اقدامات گسترده جهت واگذاری شرکتهای دولتی در شرایط رقابتی می باشد (جدول شماره (۱۰-۲)).

جدول شماره (۱۰-۲) : آمار واگذاری سهام به تفکیک بازار عرضه ارزش به میلیارد ریال

بازار عرضه	عملکرد شش ماهه اول سال ۱۳۹۲		عملکرد شش ماهه دوم سال ۱۳۹۲		جمع کل	درصد کل
	ارزش	درصد	ارزش	درصد		
بورس	۱۰۱،۱۷۱	٪۷۵	۱۷۴،۳۰۴	٪۶۱	۲۷۵،۴۷۵	٪۶۶
فرابورس	۲۵،۹۵۰	٪۱۹	۱۰،۷۰۵	٪۴	۳۶،۶۵۵	٪۹
مزایده	۸،۱۱۹	٪۶	۹۹،۸۱۷	٪۳۵	۱۰۷،۹۳۶	٪۲۶
مذاکره	-	-	-	-	-	-
جمع کل	۱۳۵،۲۴۰	٪۱۰۰	۲۸۴،۸۲۶	٪۱۰۰	۴۲۰،۰۶۶	٪۱۰۰

* لازم به ذکر است در زمان نهایی شدن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵،۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

۱۱۰،۵۳۷ میلیارد ریال (معادل ۸۱ درصد) از عملکرد شش ماهه اول سال ۱۳۹۲ به صورت بلوکی، ۲۳،۹۲۱ میلیارد ریال (معادل ۱۸ درصد) به صورت عرضه های تدریجی و خرد به عموم مردم در بازار سرمایه و ۷۸۲ میلیارد ریال (معادل ۱ درصد) به صورت واگذاری سهام ترجیحی یا واگذاری به کارگران و کارکنان شرکت های مشمول واگذاری بوده است. همچنین ۲۸۰،۶۰۴ میلیارد ریال (معادل ۹۹ درصد) از عملکرد شش ماهه دوم بصورت بلوکی، ۴،۲۱۳ میلیارد ریال (معادل ۱ درصد) بصورت عرضه های تدریجی و خرد به عموم مردم در بازار سرمایه و ۱۰ میلیارد ریال به صورت واگذاری سهام ترجیحی یا واگذاری به کارگران و کارکنان شرکت های مشمول صورت پذیرفته است (جدول شماره (۱۱-۲)).

جدول شماره (۱۱-۲): آمار واگذاری سهام به تفکیک حجم واگذاری ها ارزش به میلیارد ریال

حجم واگذاری سهام	عملکرد شش ماهه اول سال ۱۳۹۲		عملکرد شش ماهه دوم سال ۱۳۹۲		جمع کل	درصد کل
	ارزش	درصد	ارزش	درصد		
بلوکی	۱۱۰،۵۳۷	٪۸۱	۲۸۰،۶۰۴	٪۹۹	۳۹۱،۱۴۱	٪۹۳
تدریجی	۲۳،۹۲۱	٪۱۸	۴،۲۱۳	٪۱	۲۸،۱۳۴	٪۷
ترجیحی	۷۸۲	٪۱	۱۰	-	۷۹۲	-
جمع کل	۱۳۵،۲۴۰	٪۱۰۰	۲۸۴،۸۲۶	٪۱۰۰	۴۲۰،۰۶۶*	٪۱۰۰

* لازم به ذکر است در زمان نهایی شدن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵،۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

در شش ماهه اول سال ۱۳۹۲، ۸،۵۳۴ میلیارد ریال (معادل ۶ درصد) ارزش واگذاریها مربوط به واگذاری سهام شرکتهای گروه «۱» و ۱۲۶،۷۰۶ میلیارد ریال (معادل ۹۴ درصد) مربوط به واگذاری سهام شرکتهای گروه «۲» می باشد. همچنین در شش ماهه دوم سال مذکور، ۹۲،۱۷۱ میلیارد ریال (معادل ۳۲ درصد) مربوط به سهام شرکتهای گروه «۱» و ۱۹۲،۶۵۵ میلیارد ریال (معادل ۶۸ درصد) مربوط به واگذاری سهام شرکتهای گروه «۲» بوده است (جدول شماره (۱۲-۲)).

جدول شماره (۱۲-۲): آمار واگذاری سهام به تفکیک طبقه بندی قانون اجرای سیاستهای اصل (۴۴) ارزش به میلیارد ریال

شمول اصل (۴۴)	عملکرد شش ماهه اول سال ۱۳۹۲		عملکرد شش ماهه دوم سال ۱۳۹۲		جمع کل	درصد کل
	ارزش	درصد	ارزش	درصد		
گروه (۱) ماده (۲) قانون	۸،۵۳۴	٪۶	۹۲،۱۷۱	٪۳۲	۱۰۰،۷۰۵	٪۲۴
گروه (۲) ماده (۲) قانون	۱۲۶،۷۰۶	٪۹۴	۱۹۲،۶۵۵	٪۶۸	۳۱۹،۳۶۱	٪۷۶
جمع کل	۱۳۵،۲۴۰	٪۱۰۰	۲۸۴،۸۲۶	٪۱۰۰	۴۲۰،۰۶۶	٪۱۰۰

* لازم به ذکر است در زمان نهایی شدن گزارش حاضر، مبلغ ۲۵،۱۸۸ میلیارد ریال مربوط به سود فروش اقساطی شرکت های «ذوب آهن اصفهان»، «پتروشیمی تبریز»، «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» و «فولاد خوزستان» به ارزش فروش این سال اضافه شده است.

۴-۲- واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکتها، در سال ۱۳۹۲

طبق آیین نامه اجرایی «نحوه واگذاری سهام ترجیحی» موضوع جزء (۸) بند (الف) ماده (۴۰) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی»، به منظور جذب کارگران، کارکنان و مدیران باتجربه، متخصص و کارآمد و با هدف افزایش بهره‌وری شرکت‌های قابل واگذاری، میزان و نحوه واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکتها، تعیین شده است. براساس آئین نامه مذکور، فروش سهام ترجیحی به میزان حداکثر پنج درصد (۵٪) از سهام بنگاههای مشمول واگذاری تا سقف ده برابر میانگین شش ماهه آخرین مبلغ حقوق و مزایای مستمر دریافتی متقاضیان بر اساس احکام حقوقی آنان با قیمت پایه واگذاری، به ازای هر نفر، تماماً به صورت اقساط ده ساله مساوی سالیانه بدون پرداخت سود فروش اقساطی، مجاز دانسته شده است. بنابراین سازمان خصوصی سازی در راستای انجام وظایف محوله، در سال ۱۳۹۲، به ۸,۰۵۲ نفر از کارگران و کارکنان ۲۳ شرکت مورد واگذاری، ۱۷۷ میلیون سهم به ارزش ۸۶۹,۷۰۹ میلیون ریال، به صورت ترجیحی واگذار نموده است.

لازم به ذکر است که براساس این نوع واگذاری، کارگران، کارکنان و مدیران شرکت‌های مورد واگذاری از مزیت‌هایی به شرح ذیل بهره مند می گردند:

- برخورداری از یک وام معادل ارزش سهام خریداری شده با اقساط ۱۰ ساله (در اولویت اول این وام از سود سهام متعلق به کارگران، کارکنان و مدیران کسر خواهد شد)
- دریافت سود سالیانه سهام (با وجود اینکه این سهام در وثیقه سازمان خصوصی سازی می باشد)

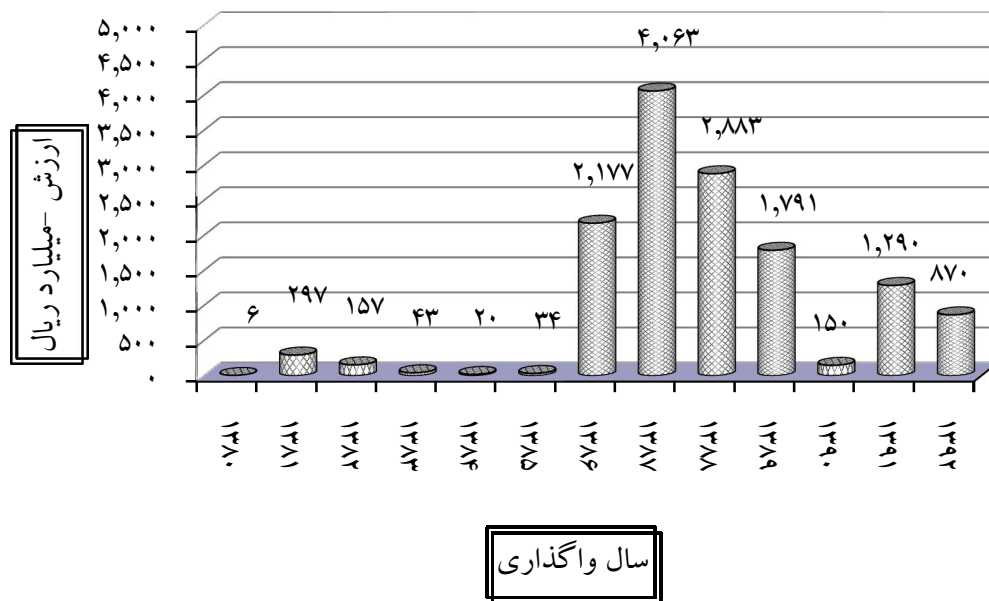
با توجه به مطالب مذکور عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران در سال ۱۳۹۲ را می توان به شرح جدول (۱۳-۲) خلاصه نمود.

جدول شماره (۱۳-۲): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و

مدیران شرکتها در سال ۱۳۹۲

شرح	واحد	تعداد/ارزش
تعداد سهام واگذار شده	سهم	۱۷۶,۷۵۰,۴۶۷
تعداد کارکنانی که صاحب سهم شده اند	نفر	۸,۰۵۲
سرايه دریافتی کارکنان و مدیران	سهم	۲۱,۹۵۱
ارزش سهام واگذار شده (به قیمت پایه)	میلیون ریال	۸۶۹,۷۰۹
سرايه دریافتی کارکنان و مدیران	ریال	۱۰۸,۰۱۱,۵۴۳

نمودار شماره (۲-۳): ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارکنان و مدیران، عملکرد مقایسه ای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲

۵-۲- تحقق اهداف درآمدی قانون بودجه سال ۱۳۹۲ و مقایسه با سالهای قبل

از سال ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۷، انتقال وجوه حاصل از فروش سهام شرکت های دولتی بر اساس مقررات قوانین برنامه سوم و چهارم توسعه (ماده ۱۹) فصل سوم قانون برنامه سوم و ماده (۸) قانون برنامه چهارم توسعه، صورت گرفته است و بر اساس آن درصدی از وجوه حاصل از فروش به حساب خزانه و درصدی به حساب شرکت مادر تخصصی مربوطه واریز شده است. لیکن با توجه به تصویب آیین نامه اجرایی «نحوه هزینه کرد وجوه حاصل از واگذاری» موضوع تبصره (۲) ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست های کلی اصل «۴۴» قانون اساسی در سال ۱۳۸۸، تمام درآمد حاصل از واگذاری می باید به حساب خزانه واریز شود. باتوجه به آیین نامه مذکور، مقررات قانون برنامه چهارم توسعه تا پایان سال ۱۳۸۷ اجرا گردیده است و از سال ۱۳۸۸ به بعد مقررات قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی اجرا شده است.

در این خصوص با عنایت به نحوه دریافت و تخصیص درآمدهای حاصل از واگذاری، بررسی مقایسه ای درصد تحقق درآمد پیش بینی شده در بودجه در مقایسه با ارزش واریزی به خزانه طی سال های ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲، به شرح جدول شماره (۱۴-۲) می باشد.

جدول شماره (۱۴-۲): عملکرد سازمان خصوصی سازی در تحقق اهداف درآمدی حاصل از

واگذاری ها از سال ۱۳۸۰ لغایت سال ۱۳۹۲

سال	درآمد پیش بینی شده در بودجه (میلیارد ریال)	ارزش مبالغ واریز شده به خزانه (میلیارد ریال)	درصد تحقق درآمد پیش بینی شده در بودجه باتوجه به وصولی های خزانه	ارزش مبالغ واریز شده به سایر حساب های خزانه (میلیارد ریال)	مبالغ تهاتر شده
۱۳۸۰	۱,۲۰۰	۹۴	۸	-	-
۱۳۸۱	۶,۰۰۰	۱,۰۱۳	۱۷	-	-
۱۳۸۲	۷,۰۰۰	۲,۴۷۱	۳۵	-	-
۱۳۸۳	۱۱,۰۰۰	۲,۸۱۳	۲۶	-	-
۱۳۸۴	۵,۰۰۰	۱,۵۳۷	۳۱	-	-
۱۳۸۵	۷,۴۰۰	۱,۶۳۶	۲۲	-	-
۱۳۸۶	۳۰,۰۰۰	۶,۲۸۸	۲۱	-	-
۱۳۸۷	۳۰,۰۰۰	۱۵,۰۱۵	۵۰	-	-
۱۳۸۸	۳۲,۱۰۰	۱۹,۴۹۶	۶۱	-	-
۱۳۸۹	۴۵,۰۰۰	۳۸,۰۹۵	۸۵	-	-
۱۳۹۰	۴۵,۰۰۰	۵۳,۵۹۶	۱۱۹	۱,۶۵۴	۷,۸۵۳
۱۳۹۱	۶۵,۰۰۰	۵۱,۹۳۷	۸۰	۱,۶۷۶	۹,۰۱۱
۱۳۹۲	۶۲,۰۰۰	۸۱,۴۱۴	۱۳۱	۵۰,۵۴۰	۱۱,۱۸۹
جمع کل	۳۴۶,۸۰۰	۲۷۵,۴۰۵	۵۳	۵۳,۸۷۰	۲۸,۰۵۳

همانطور که در جدول فوق مشخص شده است درآمد پیش بینی شده در بودجه برای واگذاری ها در سال ۱۳۹۲ موضوع ردیف درآمدی ۳۱۰۵۰۱، معادل ۶۲,۰۰۰ میلیارد ریال بوده است؛ در این راستا ارزش مبالغ واریز شده به خزانه توسط سازمان خصوصی سازی در طول این سال، معادل ۸۱,۴۱۴ میلیارد ریال بوده است؛ که به معنای تحقق ۱۳۱ درصدی هدف درآمدی بودجه می باشد. لازم به ذکر است با احتساب سایر واریزی های خزانه و همچنین تهاتر های انجام یافته (۶۱,۷۲۹ میلیارد ریال)، میزان درصد تحقق پیش بینی شده در بودجه ۲۳۱ درصد می باشد.

۳- عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای اجرای طرح توزیع سهام عدالت

طرح توزیع سهام عدالت در سال ۱۳۸۵ به منظور «توسعه و گسترش مالکیت عمومی» و با هدف «تأمین عدالت اجتماعی» و «فقرزدایی»؛ و براساس آئین نامه اجرایی «توزیع سهام عدالت» آغاز گردید و از آن پس به عنوان یکی از موضوعات اساسی و مورد توجه در مواد (۳۴) تا (۳۸) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی»، به اجرا گذاشته شده است. مطابق مواد مذکور، دولت مجاز گردیده است تا در اجرای سیاست گسترش مالکیت عمومی به منظور تأمین عدالت اجتماعی، تا چهل درصد (۴۰٪) مجموع ارزش سهام بنگاه های قابل واگذاری در هر بازار موضوع گروه (۲) ماده (۲) این قانون را به شش (۶) دهک پایین درآمدی جامعه واگذار نماید. در مورد دو دهک پایین درآمدی با اولویت روستائینان و عشایر، سهام با پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف و با دوره تقسیط ده ساله واگذار می گردد ولی در مورد چهار دهک بعدی، حسب مورد، واگذاری به صورت تقسیط ده ساله امکان پذیر است.^۱

سازمان خصوصی سازی که عهده دار مسئولیت اجرای طرح یاد شده بوده است، اقدامات وسیع و گسترده ای را به منظور «شناسایی مشمولان طرح»، «آماده سازی سهام قابل واگذاری»، «واگذاری سهام»، «انتقال سهام شرکت های مشمول واگذاری در قالب طرح مذکور به شرکتهای سرمایه گذاری استانی، جهت واگذاری و انتقال سهام به مشمولین طرح»، «توزیع سود سهام»، «فراهم کردن تمهیدات لازم برای پذیرش شرکت های سرمایه گذاری استانی در بورس»، «فراهم سازی بستر ورود به بورس اغلب شرکت های واگذار شده در قالب طرح مذکور»، «افزایش تعداد شرکت های موجود در سبد سهام عدالت»، «تشکیل قانون شرکت های سرمایه گذاری سهام عدالت» و «واریز سود شرکت های سرمایه پذیر موجود در پورتفوی سهام عدالت به حساب خزانه»، به عمل آورده است. در این بخش از گزارش به منظور آشنایی بیشتر با عملکرد طرح یاد شده، اقدامات انجام یافته درخصوص طرح مذکور ارائه می گردد.

۳-۱- اقدامات انجام یافته در راستای شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت

باتوجه به تبصره (۳) ماده (۳۴) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» موضوع تکلیف امور اقتصادی و دارائی برای شناسایی افراد مشمول طرح «توزیع سهام عدالت» با ساز و کارهای

۱- فروش اقساطی سهام عدالت به ۶ دهک پایین درآمدی با توجه به ماده (۱۱) مصوبه شماره ۱۰۴۱۵۹/ت/۳۶۲۵۴هـ.مورخ ۱۳۸۵/۸/۲۸ هیأت وزیران، شامل احتساب سود فروش اقساطی نخواهد بود.

علمی و دقیق با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و فراهم آوردن شرایط واگذاری سهام به مشمولان؛ و با عنایت به ابلاغ دستورالعمل مربوطه در سال ۱۳۸۹ توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی برای تسهیل در اجرای حکم این تبصره و به منظور شناسایی اقشاری که تاکنون مشمول طرح توزیع «سهام عدالت» نبوده‌اند؛ تا پایان سال ۱۳۹۱ فرآیند شناسایی شش (۶) دهک پایین درآمدی جامعه به اتمام رسیده؛ و واگذاری سهام عدالت در (۱۸) مرحله مورد اجرا قرار گرفت و تا پایان سال ۱۳۹۲ تعداد ۴۲,۰۳۳,۹۴۹ نفر سهامدار قطعی شده‌اند.

شایان ذکر است باتوجه به شناسایی ۲,۳۰۰,۰۰۰ خانوار کارگر فصلی و ساختمانی و با عنایت به بعد خانوار معادل ۳/۵ نفر، می‌بایست تعداد ۸,۰۵۰,۰۰۰ نفر به تعداد مشمولین سهام عدالت اضافه شود که با در نظر گرفتن تکمیل فرم خانوار توسط ۸۵ درصد کلیه مشمولین، پیش‌بینی شده است در نهایت حدود ۷ میلیون نفر از افراد یاد شده به تعداد مشمولین اضافه شوند؛ که جهت تأمین پرتفوی سهام عدالت برای ایشان، تعداد ۳,۲۸۵,۹۷۵ نفر از ظرفیت در نظر گرفته شده تا سقف ۴۵ میلیون نفر قابل تأمین است. در ارتباط با اختصاص سهام عدالت به سایر افراد راهکارهای زیر پیش‌بینی شده است:

۱- ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری جهت تخصیص سهام عدالت به مشمولین مازاد بر سقف ۴۵ میلیون نفر

۲- افزایش سقف آمار جمعیتی^۱

با عنایت به مطالب فوق‌الذکر، تا پایان سال ۱۳۹۲ حدود ۲ میلیون فرم جمع‌آوری اطلاعات خانوار سهام عدالت کارگران فصلی و ساختمانی مورد اسکن، قرائت و پردازش قرار گرفت؛ و حدود ۶/۵ میلیون دعوتنامه صادر و به منظور توزیع بین کارگران، به سازمان‌های امور اقتصادی و دارایی استان‌ها ارسال گردید.^۲

۱-۱-۳- شناسایی مشمولان مرحله اول طرح توزیع سهام عدالت

در مرحله اول طرح توزیع سهام عدالت، مددجویان نهادهای حمایتی شامل:

• مشمولان طرح شهید رجایی،

۱- لازم به ذکر است تا پایان مرداد ماه سال ۱۳۹۲، براساس اعلام مرکز آمار ایران، جمعیت کل کشور ۷۷ میلیون نفر در نظر گرفته شده است. بنابراین شش دهک پایین درآمدی حدود ۴۶ میلیون نفر خواهد شد.

۲- برای این منظور مطابق جزء (۳) بند (ن) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج ساله توسعه، مبلغ ۲۵ میلیارد ریال اعتبار توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور به این سازمان تعلق گرفته است.

- مددجویان کمیته امداد،
- و مددجویان سازمان بهزیستی، و
- رزمندگان فاقد شغل.

در دو بخش مورد شناسایی قرار گرفتند:

- در بخش اول پس از صدور و توزیع دعوت نامه میان ۴،۹۸۱،۵۱۴ نفر، ۴،۵۲۹،۴۶۳ نفر آنان با مراجعه به شرکت های تعاونی عدالت شهرستانی به عضویت این تعاونی ها درآمده و ثبت نام شده اند.
- در بخش تکمیلی این مرحله، تا پایان سال ۱۳۹۲ از بقیه مشمولان این گروه، ثبت نام به عمل آمد و برای تعداد ۳،۶۵۵،۵۱۰ نفر دعوت نامه صادر شد که تا پایان سال مذکور تعداد ۲،۹۱۸،۱۶۹ نفر از آنان ثبت نام و سهامدار نهایی گردیده اند.

۲-۱-۳- شناسایی مشمولان مرحله دوم طرح توزیع سهام عدالت

در مرحله دوم طرح توزیع سهام عدالت، روستائیان و عشایر فاقد شغل و درآمد، مشمول دریافت سهام شدند. به منظور انجام این امر شناسایی مشمولان در دو بخش در دستور کار قرار گرفت، که در راستای آن اقدامات وسیع و گسترده ای شامل تدوین دستورالعمل های انجام کار، صدور و توزیع فرم الکترونیکی شناسایی خانوار در قالب دعوت نامه و ثبت نام مشمولان، انجام پذیرفت.

- بخش اول کار با صدور و توزیع ۵،۶۰۶،۰۲۰ دعوت نامه انجام شد که منجر به ثبت نام نهایی ۵،۵۰۰،۱۱۵ نفر گردید.

- بخش دوم کار با صدور و توزیع بیش از ۱۱،۶۹۶،۴۲۰ دعوت نامه دنبال گردید که منجر به ثبت نام نهایی ۱۱،۰۶۶،۳۲۶ نفر گردید.^۱

۳-۱-۳- شناسایی مشمولان مرحله سوم طرح توزیع سهام عدالت

مشمولان مرحله سوم طرح توزیع سهام عدالت، شامل کلیه شاغلین دستگاه های اجرایی و افراد تحت تکفل آنان؛ و بازنشستگان لشگری، کشوری و تأمین اجتماعی و افراد تحت تکفل آنان می باشد؛ که انجام این کار نیز در دو بخش صورت پذیرفته است.

۱-مشمولان مرحله اول و دوم (در بخش اول و در بخش تکمیلی) طرح توزیع سهام عدالت، مشمول تخفیف قانونی ۵۰ درصدی می باشند و هر یک از افراد مزبور که دارای دعوت نامه سهام عدالت بوده اند، با مراجعه به شرکت های تعاونی و ثبت نام نهایی مشمول ۵۰ درصد تخفیف در بهای سهام واگذار شده گردیده اند.

• بخش اول با صدور و توزیع ۱۳,۰۰۵,۱۷۱ دعوت نامه انجام پذیرفت که منجر به ثبت نام نهایی ۱۱,۷۸۰,۰۰۰ نفر گردید.

• بخش دوم با صدور و توزیع بیش از ۱,۷۰۰,۷۶۲ دعوت نامه دنبال گردید که منجر به ثبت نام نهایی ۱,۴۸۷,۶۶۹ نفر شد.

۴-۱-۳ شناسایی مشمولان مرحله چهارم طرح توزیع سهام عدالت

در مرحله چهارم طرح توزیع سهام عدالت، ایثارگران (والدین، فرزندان و همسران شهدا)، جانبازان و آزادگان به عنوان جامعه هدف مورد شناسایی قرار گرفتند؛ که در این ۱,۳۶۵,۹۲۲ دعوت نامه صادر شد که منجر به ثبت نام نهایی ۱,۲۳۹,۲۵۹ نفر گردید.

۵-۱-۳-۳ شناسایی مشمولان مراحل پنجم تا دهم (سایر گروه ها)

این مرحله شامل اقشار کم درآمدی که براساس مصوبات ستاد مرکزی، توزیع سهام عدالت بین آنان انجام شده یا در حال انجام می باشد و تا پایان سال ۱۳۹۲، در مجموع برای ۲۵۸,۵۱۳ نفر شامل گروه های زیر دعوت نامه صادر و تعداد ۲۲۴,۵۲۸ نفر با مراجعه به شرکت های تعاونی شهرستانی ثبت نام نهایی شده اند که شامل گروه های ذیل می باشند:

- مرحله پنجم: زنان کارگر سرپرست خانوار (مشمول قانون کار)،
- مرحله ششم: خدام مساجد، حسینیه ها و امام زاده ها،
- مرحله هفتم: طلاب حوزه های علمیه سراسر کشور،
- مرحله هشتم: بیماران خاص (هموفیلی، ام اس، تالاسمی و دیالیزی)،
- مرحله نهم: کارکنان ستادهای نماز جمعه، و
- مرحله دهم: خبرنگاران.

۶-۱-۳-۳ شناسایی مشمولان مراحل یازده تا نوزدهم (گروه های عمومی)

در مراحل یازده تا هجدهم که شامل گروه های عمومی می باشد، برای ۱۰,۴۳۷,۲۱۲ نفر شامل گروه های زیر دعوت نامه صادر و در مجموع تعداد ۳,۲۸۸,۴۲۰ نفر با مراجعه به شرکت های تعاونی شهرستانی ثبت نام نهایی شده اند. سایر گروه ها شامل موارد ذیل می باشند:

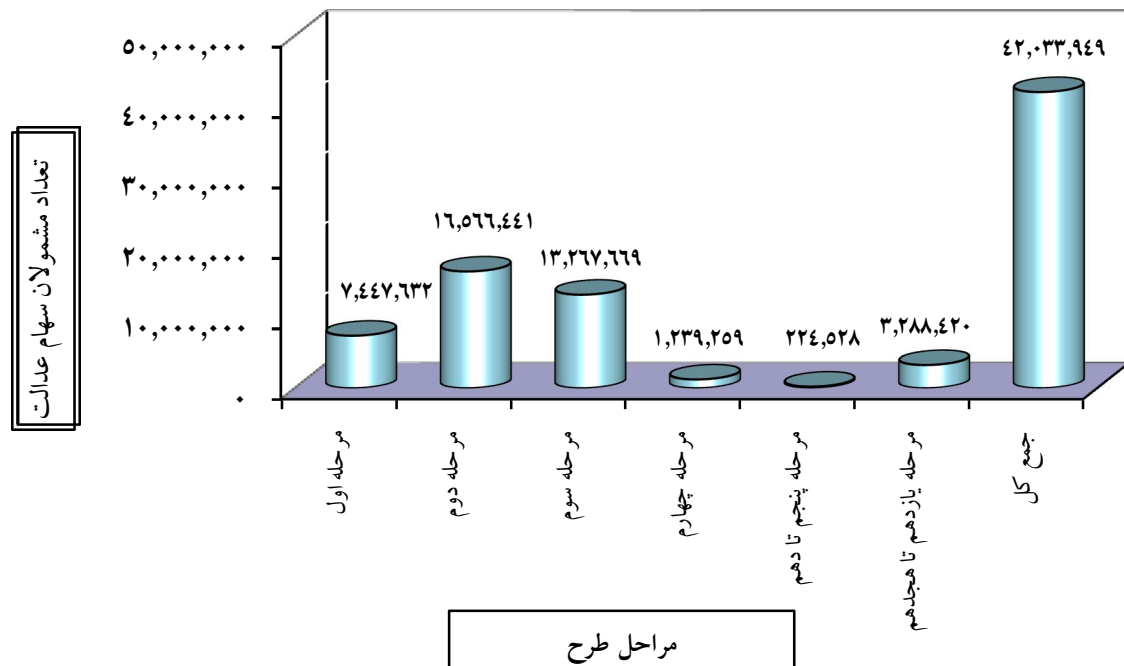
- مرحله یازدهم: کارکنان نهادهای دست اندرکار امر شناسایی و واگذاری سهام عدالت،

- مرحله دوازدهم: قالیبافان،
- مرحله سیزدهم: فعالان قرآنی،
- مرحله چهاردهم: مددجویان تحت پوشش مراکز مراقبت از زندانیان آزاد شده،
- مرحله پانزدهم: مددجویان و کارکنان مؤسسات خیریه،
- مرحله شانزدهم: تاکسیرانان و اتوبوسرانان شهری،
- مرحله هفدهم: افراد کم درآمدی که در مراحل قبلی مشمول نشده‌اند از جمله خوداظهاران و درخواستهای مردمی، و
- مرحله هجدهم: کارگران فصلی و ساختمانی.

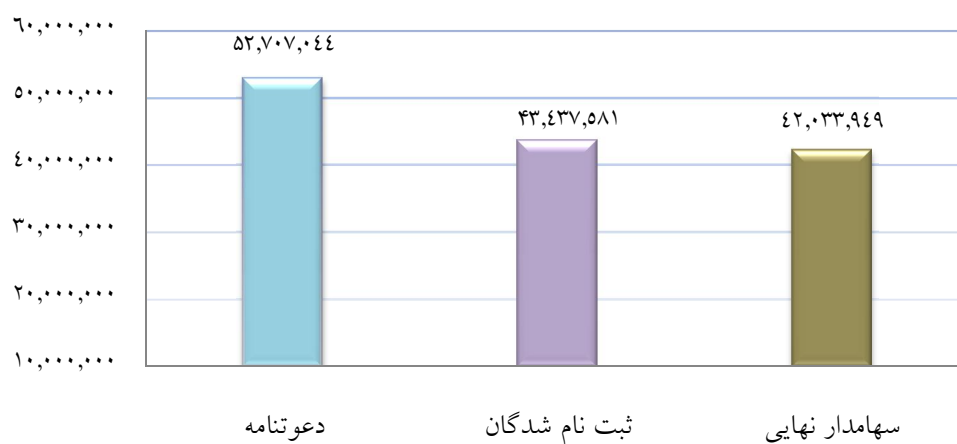
باتوجه به مطالب مذکور در مجموع و به موجب مصوبه‌های ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت تا پایان سال ۱۳۹۲، برای ۵۲,۷۰۷,۰۴۴ نفر از مشمولان طرح توزیع سهام عدالت دعوتنامه صادر و توزیع شده است که از تعداد مذکور ۴۳,۴۳۷,۵۸۱ نفر ثبت نام شده‌اند و ۴۲,۰۳۳,۹۴۹ نفر سهامدار قطعی شناسایی گردید.

خلاصه اطلاعات مرتبط با شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت، جامعه هدف و مراحل انجام کار به شرح نمودارهای (۳-۱) و (۳-۲) و جدول (۳-۱)، قابل ملاحظه است.

نمودار (۱-۳): تعداد مشمولان شناسایی شده و ثبت نام شده طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک مراحل مختلف طرح تا پایان سال ۱۳۹۲

نمودار (۲-۳): تعداد مشمولان شناسایی شده طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک وضعیت شناسایی مشمولان تا پایان سال ۱۳۹۲

جدول شماره (۱-۳): وضعیت شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک جامعه هدف و مراحل انجام کار تا پایان سال ۱۳۹۲

ردیف	مرحله اقدام	بخش	سال اقدام	مشمولان	صدور دعوتنامه	تعداد ثبت نام شده
۱	اول	اول	۱۳۸۵	مشمولان طرح شهیدرجائی -مددجویان کمیته امداد و بهزیستی -رزمندگان فاقد شغل	۴,۹۸۱,۵۱۴	۴,۵۲۹,۴۶۳
		تکمیلی	۱۳۸۷		۳,۶۵۵,۵۱۰	۲,۹۱۸,۱۶۹
مجموع						
۲	دوم	اول	۱۳۸۶	روستائیان و عشایر فاقد شغل و کم درآمد	۵,۶۰۶,۰۲۰	۵,۵۰۰,۱۱۵
		تکمیلی	۱۳۸۷	کلیه روستائیان و عشایر	۱۱,۶۹۶,۴۲۰	۱۱,۰۶۶,۳۲۶
مجموع						
۳	سوم	اول	۱۳۸۶	شاغلین دستگاههای اجرایی، بازنشستگان کشوری، لشگری، تأمین اجتماعی و کارکنان شاغل شهرداری‌ها	۱۳,۰۰۵,۱۷۱	۱۱,۷۸۰,۰۰۰
		تکمیلی	۱۳۸۷-۸		۱,۷۰۰,۷۶۲	۱,۴۸۷,۶۶۹
مجموع						
۴	چهارم	-	۱۳۸۷	ایثارگران: والدین، فرزندان و همسر شهید -جانبازان و آزادگان	۱,۳۶۵,۹۲۲	۱,۲۳۹,۲۵۹
۵	سایر گروه‌ها		۱۳۸۷	زنان کارگر سرپرست خانوار (مشمول قانون کار)	۸,۴۱۱	۶,۵۹۷
۶			۱۳۸۷	خدام مساجد، حسینیه‌ها و امام زاده‌ها	۳۳,۵۷۱	۳۰,۶۳۲
۷			۱۳۸۷	طلاب حوزه‌های علمیه سراسر کشور	۱۸۱,۶۹۱	۱۶۲,۳۲۴
۸			۱۳۸۷	بیماران خاص (هموفیلی، ام اس، تالاسمی و دیالیزی)	۱۵,۰۸۶	۱۰,۴۰۱
۹			۱۳۸۷	کارکنان ستادهای نماز جمعه	۸,۶۱۹	۶,۲۷۱
۱۰			۱۳۸۷	خبرنگاران	۱۱,۱۳۵	۸,۳۰۳
مجموع						
۱۱	گروههای عمومی		۱۳۸۷	کارکنان نهادهای دست‌اندرکار امرشناسایی و واگذاری سهام عدالت	۱۰,۴۳۷,۲۱۲	۳,۲۸۸,۴۲۰
۱۲			۱۳۸۸	قالیباغان		
۱۳			۱۳۸۸	فعالان قرآنی		
۱۴			۱۳۸۸	مددجویان تحت پوشش مراکز مراقبت از زندانیان آزاد شده		
۱۵			۱۳۸۸	زنان سرپرست خانوار بی بضاعت		
۱۶			۱۳۸۸	مددجویان و کارکنان مؤسسات خیریه		
۱۷			۱۳۸۸-۱۳۸۹	تاکسیرانان و اتوبوسرانان شهری		
۱۸			۱۳۸۸-۱۳۸۹	افراد کم درآمدی که در مراحل قبلی مشمول نشده‌اند از جمله خوداظهاران و درخواستهای مردمی		
۱۹			۱۳۸۹-۱۳۹۱	کارگران فصلی و ساختمانی	حدود ۲,۳۲۱,۵۵۹ خانوار تا پایان سال ۱۳۹۱ واجد شرایط لازم برای اخذ مجوز و صدور فرم جمع‌آوری اطلاعات شده‌اند، که در جمع کل محاسبه نشده‌اند.	
مجموع						
جمع کل						

۲-۳- شرکت های واگذار شده در قالب «طرح توزیع سهام عدالت» تا پایان سال ۱۳۹۲

فهرست و درصد سهام شرکتهای قابل واگذاری در قالب «طرح توزیع سهام عدالت» بر مبنای مصوبات دولت و ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت تعیین گردیده است. در این خصوص مهمترین اقدامات صورت گرفته به شرح ذیل می باشد:

- با استناد به ماده (۳۴) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، حدود ۴۰ درصد از مجموع ارزش سهام بنگاه های فعال در صنایع مختلف کشور طی چند مرحله به طرح واگذاری سهام عدالت تخصیص یافته است. در این راستا در مرحله اول (۱۴) شرکت و در مرحله دوم سهام (۳۶) شرکت وارد سبد سهام عدالت گردید. لیکن طی سالهای گذشته تغییراتی از طریق اصلاح یا تغییر در تصمیمات هیأت محترم وزیران از طریق حذف و اضافه شدن برخی شرکتهای (در این راستا در مرحله سوم ضمن افزایش درصد سهام قابل تخصیص (۸) شرکت از شرکتهای مراحل قبل، (۶) شرکت دولتی دیگر نیز به سبد سهام عدالت اضافه شده است)، افزایش و کاهش درصد و میزان سهام برخی شرکتهای و قطعی شدن قیمت برخی از آنها در هیأت واگذاری و ... صورت گرفته است.؛ و تا این مرحله مجموع تعداد شرکتهای سبد سهام عدالت از ۵۶ شرکت به ۶۲ شرکت رسیده است. لازم به ذکر است سهم شرکتهای مربوط به صنایع «نفتی» و «پتروشیمی» بیشتر از سایر صنایع در سبد مذکور می باشد. در سبد سهام عدالت تغییرات ایجاد شده به شرح زیر می باشد:

- شرکتهای «پالایش نفت تهران»، «بیمه دانا»، «پالایش نفت اصفهان»، «توزیع گاز ایران»، «غله و خدمات بازرگانی مناطق پنج گانه»، به شرکتهای قبلی اضافه گردید (۵ شرکت).

- شرکتهای «ملی گاز ایران»، «پالایش نفت آبادان»، «پالایش نفت شازند اراک»، «تولید نیروی برق سبز منجیل» و «تولید نیروی برق بیستون»، «سرمایه گذاری صنایع برق و آب صبا» و «تولید برق شیروان» حذف گردید (۷ شرکت).

- سهام شرکت «هواپیمایی جمهوری ایران» از ۴۰ درصد به ۳۰ درصد کاهش یافت و بعداً ۳۰ درصد به ۴۰ درصد افزایش یافت.

لازم به ذکر است در جدول شماره (۲-۳) فهرست شرکتهای واگذار شده در قالب طرح توزیع سهام عدالت که در برگیرنده درصد واگذاری شرکتهای نیز می باشد، ارائه شده است.

- با اقدامات انجام شده درخصوص تعیین و تکمیل شرکت های واگذار شده در قالب طرح توزیع سهام عدالت تا پایان سال ۱۳۹۲، کل یا بخشی از سهام تعداد ۶۲ شرکت به ارزش برآوردی ۴۵۶،۸۵۲ میلیارد ریال به منظور بهره مندی حدود ۴۵ میلیون از مشمولان سهام عدالت مشخص شده است^۱. لازم به ذکر است طی دوره مورد بررسی در راستای تکمیل و خاتمه فرآیند طرح توزیع سهام عدالت، ارزش سهام ۴۷ شرکت به صورت قطعی تعیین قیمت شد و قیمت گذاری سهام ۱۵ شرکت به سال بعد موکول شد.
- پرتفوی سهام عدالت با اقدامات کارشناسی فراوان و دغدغه مسئولین امر و تلاش کارگزاران نظام در راستای اجرای طرح مذکور برای افراد مشمول در این طرح (شش دهک از پایین ترین دهک های درآمدی جامعه) تشکیل شده است؛ که از یک سو بستر مناسبی برای ایجاد درآمد و ثروت برای اقشار آسیب پذیر جامعه، فراهم نموده و از سوی دیگر با واگذاری بخشی از بنگاه های دولتی به مشمولین طرح، گام مهمی در کاهش تصدی گری دولت و کاهش هزینه های دولتی بر می دارد.

۱- از رقم یاد شده مبلغ ۲۹۸،۲۹۷ میلیارد ریال تا پایان سال ۱۳۹۲ به صورت قطعی طرح توزیع سهام عدالت تخصیص یافته است. در واقع به منظور شفاف نمودن آمار واگذاری ها، قراردادهای جمعی مطابق تأیید هیأت واگذاری و تا تعیین تکلیف این قراردادها توسط هیأت مذکور، از آمار واگذاری های سازمان خصوصی سازی حذف شد.

جدول شماره (۲-۳): فهرست شرکت های واگذار شده در قالب طرح توزیع سهام عدالت، دربرگیرنده درصد واگذاری تا پایان سال ۱۳۹۲

ردیف	نام شرکت	درصد سهام تخصیص یافته به سهام عدالت	تعداد فعلی سهم (پس از افزایش سرمایه) متعلق به سهام عدالت	ردیف	نام شرکت	درصد سهام تخصیص یافته به سهام عدالت	تعداد فعلی سهم (پس از افزایش سرمایه) متعلق به سهام عدالت	نام شرکت	درصد سهام تخصیص یافته به سهام عدالت	تعداد فعلی سهم (پس از افزایش سرمایه) متعلق به سهام عدالت
۱	آلومینیوم ایران - ایرالکو	۳۰	۱۸۲,۲۵۵,۱۰۰	۲۴	کارخانجات مخبراتی ایران	۳۵	۲۱,۴۹۰,۰۰۰	دخانیت ایران	۴۰	۳,۴۷۳,۴۸۰
۲	ایران خودرو	۱	۹۶,۰۰۰,۰۰۰	۲۵	کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران	۲۴	۲,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰	ساختمان سد و تأسیسات آبیاری سابیر	۴۹	۲۸۵,۹۶۹,۶۴۰
۳	بانک تجارت	۴۰	۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۶	گل گهر	۱۱	۱,۰۹۰,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه گذاری صنایع آب و برق صبا	۴۹	از پرتفو سهام عدالت حذف شد
۴	بانک صادرات ایران	۴۰	۲۳,۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۷	مخابرات ایران	۲۰	۹,۱۷۴,۷۳۱,۱۳۰	شهر صنعتی البرز	۲۳	۸,۵۷۹
۵	بانک ملت	۳۰	۹,۹۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۸	مدیریت پروژه های نیروگاهی ایران - مینا	۲۶	۲,۵۵۷,۰۳۱,۹۴۵	شهر صنعتی رشت	۲۹	۱۸۵,۲۵۰
۶	پارس سوچ	۴۶	۱۱۳,۷۵۳,۶۶۹	۲۹	ملی صنایع مس ایران	۳۷	۱۲,۹۲۵,۳۸۴,۲۵۲	شهر صنعتی کاوه	۲۱	۲۱,۳۷۵
۷	پالایش نفت بندر عباس	۴۰	۵,۵۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰	نیرو ترانس	۳۱	۷۳,۶۸۰,۰۰۰	غله و خدمات بازرگانی منطقه ۱	۹۵	۷,۲۲۲,۹۷۴
۸	پالایش نفت تهران	۹۰	۵۵,۰۹۸,۰۰۰	۳۱	بیمه دانا	۵۵	۵۶۰,۰۳۶,۱۳۴	غله و خدمات بازرگانی منطقه ۲	۹۵	۲,۳۸۴,۷۳۳
۹	پالایش نفت شیراز	۴۰	۴۱۱,۰۱۹,۴۴۰	۳۲	پالایش نفت کرمانشاه	۴۰	۵۳,۹۵۱,۴۴۰	غله و خدمات بازرگانی منطقه ۳	۹۵	۲۰,۲۸
۱۰	پالایش نفت اصفهان	۴۰	۱,۶۶۴,۹۰۳,۲۴۰	۳۳	پالایش نفت لاوان	۴۰	۴۵۷,۳۶۸,۶۴۰	غله و خدمات بازرگانی منطقه ۴	۹۵	۴۳۲,۷۲۵
۱۱	پالایش نفت تبریز	۴۰	۷۷۶,۸۴۲,۲۰۰	۳۴	پایانه های صادراتی مواد نفتی	۴۰	۴,۸۱۷,۴۹۸	غله و خدمات بازرگانی منطقه ۵	۹۵	۲۱۹,۹۹۱
۱۲	پتروشیمی مارون	۳۰	۱,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵	پتروشیمی ارومیه	۳۰	۳۶,۰۰۰,۰۰۰	مشانیر	۴۲	۵۰,۴۴۶
۱۳	پست بانک	۲۵	۱۴۰,۲۸۵,۷۵۰	۳۶	پتروشیمی بندر امام	۳۰	۳,۹۳۰,۹۰۰,۰۰۰	مگا موتور	۷	۱۳۵,۷۱۴,۳۹۰
۱۴	چادرملو	۲۱	۲,۴۸۴,۶۰۰,۰۰۰	۳۷	پتروشیمی بوعلی سینا	۳۰	۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	ملی حفاری ایران	۳۰	۱۳,۸۲۲,۵۶۱
۱۵	حمل و نقل پتروشیمی	۲۹	۵۸,۰۰۰,۰۰۰	۳۸	پتروشیمی بیستون	۳۰	۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	ملی پخش فراورده های نفتی	۴۰	۱۲,۸۲۴,۰۰۰
۱۶	سایپا	۱	۱۰۴,۰۰۰,۰۰۰	۳۹	پتروشیمی تبریز	۱۰	۴۹۸,۲۰۰,۰۰۰	صنایع پتروشیمی خلیج فارس (هلدینگ)	۴۰	۹,۹۱۵,۴۴۵,۵۷۶
۱۷	سرمایه گذاری توسعه صنعتی ایران	۲۳	۲۲۷,۹۸۳,۹۴۷	۴۰	پتروشیمی خوزستان	۳۰	۱۰۸,۰۰۰,۰۰۰	نیروگاه سیکل ترکیبی یزد	۶۳	جایگزین شرکت های ردیف ۴۶ و ۴۹ شده اند
۱۸	سرمایه گذاری رنا	۵	۱۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۱	پتروشیمی شهید تند گویان	۱۰	۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	مدیریت تولید برق یزد	۶۴	
۱۹	سیمان داراب	۵۰	۱۸۷,۵۰۰,۰۰۰	۴۲	پتروشیمی فجر	۳۰	۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰	پالایش نفت آبادان	۶۵	از پرتفو سهام عدالت حذف شد
۲۰	سیمان دشتستان	۳۴	۱۹۳,۷۹۹,۹۶۲	۴۳	پتروشیمی جم	۱۵	۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰	پالایش نفت شازند اراک	۶۶	از پرتفو سهام عدالت حذف شد
۲۱	فولاد آلیاژی ایران	۳۹	۷۵۰,۹۳۳,۸۰۰	۴۴	هوپیمایی جمهوری اسلامی ایران	۴۰	۱,۵۶۳,۸۷۴,۰۰۰	ملی گاز ایران	۶۷	از پرتفو سهام عدالت حذف شد
۲۲	فولاد خوزستان	۳۰	۶۵۷,۶۰۰,۰۰۰	۴۵	توزیع گاز ایران	۴۰	۵,۴۷۱,۳۱۴,۱۶۰	تولید نیروی برق بیستون	۶۸	از پرتفو سهام عدالت حذف شد
۲۳	فولاد مبارکه اصفهان	۳۰	۱۰,۸۶۸,۹۷۶,۶۰۸	۴۶	تولید برق شیروان	۹۵	از پرتفو سهام عدالت حذف شد	تولید نیروی برق سبز منجیل	۶۹	از پرتفو سهام عدالت حذف شد

۳-۳- تقسیم سهام واگذار شده به طرح «توزیع سهام عدالت»، به طور مستقیم بین شرکت های سرمایه گذاری استانی

به موجب ماده (۳) آیین نامه اجرایی «سهام عدالت» موضوع مواد (۳۴) تا (۳۸) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی»، «سهام عدالت» می بایست به صورت مستقیم به شرکت های سرمایه گذاری استانی واگذار شود^۱. سهام مزبور در توثیق سازمان خصوصی سازی خواهد بود و متناسب با کسر تخفیفات قانونی و اقساط پرداختی از توثیق خارج می گردد. تا پایان سال ۱۳۹۲ علاوه بر تخفیف ۵۰ درصدی در بهای واگذاری «سهام عدالت» به دو دهک اول، مبلغ ۴۲,۴۰۴ میلیارد ریال به عنوان اقساط به حساب خزانه واریز شده است و به اندازه مجموع ۵۰ درصد تخفیف و اقساط واریزی به حساب خزانه، سهام عدالت از وثیقه آزاد شده است.

مطابق مفاد قانون نحوه اجرای ماده (۳۵) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» و با تشکیل کمیته تخصصی ورود شرکت های سرمایه گذاری استانی به بورس، اقدامات لازم برای تغییر و تصویب اساسنامه جدید و ادامه فعالیت شرکت های مذکور به صورت «شرکت سرمایه گذاری سهامی عام» انجام گردیده، به نحوی که تا پایان سال ۱۳۹۲، از ۳۰ شرکت سرمایه گذاری استانی، اساسنامه تعداد ۲۶ شرکت سرمایه گذاری نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به ثبت رسیدند (که البته تا پایان سال مذکور یک شرکت نیز در فرابورس مورد پذیرش قرار گرفته است) و پیگیری ثبت ۴ شرکت دیگر نزد سازمان بورس و اوراق بهادار و همچنین پیگیری پذیرش و درج سایر شرکت ها در بورس یا فرابورس در حال انجام بوده است. این موضوع نشان دهنده عدم وجود شرایط لازم در شرکت های یاد شده و در واقع عدم آمادگی آنها برای ورود به بورس می باشد. لذا باتوجه به سیاست اتخاذ شده مبنی بر آزادسازی سهام عدالت، کارگروهی به همین منظور در سازمان خصوصی سازی تشکیل و پیش نویس دستورالعمل «آماده سازی و ورود شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت به بازار سرمایه و معاملاتی شدن سهام آنها» تهیه شد؛ که در سال مذکور نسبت به اخذ نظرات دستگاه های ذی ربط جهت تکمیل و ارائه به هیأت محترم وزیران اقدام لازم صورت پذیرفته است.

^۱ - باتوجه به تبصره (۱) ماده (۳۴) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی»، نقل و انتقال سهام یاد شده به «شرکت سرمایه گذاری استانی» از شمول مالیات نیز معاف است.

۴-۳- وصول اقساط معوق سهام عدالت و سایر شرکت های واگذار شده از طریق ماده (۴۸) قانون محاسبات**عمومی**

باتوجه به تکلیف سازمان خصوصی سازی جهت وصول اقساط سهام واگذار شده به طرح توزیع سهام عدالت و واریز آن به حساب خزانه؛ و با عنایت به اینکه موضوع مزبور عموماً با تأخیر از سوی شرکت های سرمایه پذیر مواجه می گردد، وصول اقساط معوق سهام عدالت از طریق ماده (۴۸) قانون محاسبات در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور به عنوان اهرم لازم در اختیار این سازمان قرار گرفت. در این خصوص در سال مذکور اقدامات زیر صورت گرفت:

- کمیته ای به نام «کمیته وصول مطالبات» در سازمان خصوصی سازی تشکیل گردید و جلسات متعددی با حضور نمایندگان شرکتهای سرمایه پذیر تشکیل شد.
- ۵۵ مکاتبه با سازمان امور مالیاتی کشور صورت پذیرفت^۱ و سرانجام با تلاش های صورت گرفته در این راستا، بابت سود سهام معوق شرکت «فولاد مبارکه اصفهان» مبالغی به سررسیدهای مختلف تا پایان سال ۱۳۹۲ توسط اداره وصول اجراء سازمان یاد شده اخذ و تحویل این سازمان گردید و تمامی چک های مذکور در سررسید وصول گردیده اند.
- فهرست شرکتهای سرمایه پذیر طرح توزیع سهام عدالت که دارای بدهی معوق به سازمان خصوصی سازی بابت سود سهام سنوات ۱۳۸۵ لغایت ۱۳۸۹ بوده اند، به بانک مرکزی اعلام شد و مقرر گردید که بانکها قبل از اعطای هرگونه تسهیلات بانکی به این شرکتهای، نسبت به اخذ مجوز تسهیلات از سازمان خصوصی سازی اقدام نمایند.

۵-۳- نظارت بر «شرکتهای سرمایه گذاری استانی» توسط قانون شرکت های سرمایه گذاری سهام عدالت

به موجب ماده (۸) آیین نامه اجرایی «سهام عدالت» موضوع مواد (۳۴) تا (۳۸) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی»، به منظور مدیریت سهام واگذار شده، شرکت های سرمایه گذاری استانی می توانند از طریق تشکیل کانون (سازمان مردم نهاد) امور مربوط به حقوق سهامداری خود در مجامع عمومی شرکت های واگذار شده را اعمال نمایند. در این خصوص باتوجه به تشکیل کانون «شرکت های سرمایه گذاری سهام عدالت» توسط «شرکت های سرمایه گذاری استانی» در سال ۱۳۸۹ و ثبت رسمی آن در

^۱ - این سازمان به منظور وصول سود سهام از شرکتهای سرمایه پذیر، در سالهای ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱، ۲۴ مورد مکاتبه در سال ۱۳۹۱ با شرکتهای سرمایه پذیر انجام داده است.

اداره کل ثبت شرکت ها و مؤسسات غیرتجاری، در سال ۱۳۹۲ نظارت بر شرکت های سرمایه پذیر توسط کانون مذکور بوسیله حدود ۱۸۵ نفر مدیران اعزامی به شرکت های یاد شده انجام گردید.

۶-۳- توزیع سود سهام شرکت های سرمایه پذیر طرح توزیع سهام عدالت میان مشمولان

فرآیند توزیع سود سهام فرآیندی پیچیده و زمان بر بوده است که پس از شناسایی مشمولان طرح، براساس انطباق تعداد مشمولان ثبت نام شده و تعداد مشمولان ابلاغ شده در تمام استان های کشور، قابلیت انجام یافت.

به موجب ماده (۶) آئین نامه اجرایی «توزیع سهام عدالت»، مطالبات دولت بابت اقساط سهام، می بایست از محل سود سالانه شرکت های واگذار شده تسویه شود. بنابراین تا پایان سال ۱۳۹۰ فقط سود سال های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ سهام عدالت بین مشمولان توزیع شده است.

همچنین مطابق تبصره (۱) ماده (۱۰۰) قانون برنامه پنجم توسعه مصوب ۱۵ دی ماه سال ۱۳۸۹، پرداخت هرگونه سود سهام عدالت تا سقف اقساط سررسید شده ممنوع می باشد. براین اساس و به منظور بازپرداخت مطالبات دولت بابت اقساط سهام واگذار شده، سود سهام عدالت مربوط به سال های مالی ۱۳۸۷ و پس از آن بین مشمولان سهام عدالت توزیع نشده است و تا زمان تسویه کامل مطالبات دولت و تا سقف اقساط سررسید شده، سود سهام عدالت بابت مطالبات دولت به حساب خزانه واریز می گردد و سودی بین دارندگان سهام عدالت توزیع نمی گردد.

علاوه بر آن، با توجه به تبصره (۲) ماده (۶) آیین نامه مذکور، چنانچه میزان سودهای دریافتی هر سال تکافوی میزان اقساط دریافتی همان سال را ننماید، بدهی خریداران سهام از سود دریافتی سنوات بعد قابل تسویه خواهد بود. لیکن با توجه به اینکه سود مصوب و قابل تقسیم شرکتهای موجود در سبد توزیع سهام عدالت کمتر از ۱۰ درصد کل واگذاریها می باشد، هر ساله اقساط معوق ایجاد می شود.

جداول شماره (۳-۴) و (۳-۵) به ترتیب نشان دهنده وضعیت سود حاصل از عملکرد شرکت های سرمایه پذیر سهام عدالت از سال ۱۳۸۵ لغایت پایان سال ۱۳۹۲ و وضعیت تسویه بدهی مشمولین طرح یاد شده و سهام قابل آزادسازی تا پایان سال مذکور می باشد.

جدول شماره (۴-۳): وضعیت سود حاصل از عملکرد شرکت های سرمایه پذیر سهام عدالت و تخصیص های آن از سال ۱۳۸۵ لغایت پایان سال ۱۳۹۲ (ارقام به میلیارد ریال)

سود مصوب مجامع عمومی شرکت ها (برای سهام عدالت)	واریزی به خزانه به عنوان قسط	مانده طلب سود از شرکت های سرمایه پذیر	مشارکت در افزایش سرمایه شرکت های سرمایه پذیر	پرداختی به مشمولین طرح
۱۴۰,۹۵۸	۹۱,۲۰۱	۱۶,۲۱۵	۲۰,۶۳۵	۱۳,۸۴۰

درخصوص جدول فوق لازم به ذکر است اختلاف اندک در سود مصوب و تخصیص آن به دلیل سود حاصل از سپرده گذاری در کارگزاری های سهام عدالت و هزینه های اجرای طرح است.

جدول شماره (۵-۳): وضعیت تسویه بدهی مشمولین سهام عدالت و سهام قابل آزادسازی تا تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۹

مبلغ واگذاری	تخفیفات دهکهای اول و دوم	مانده تخفیفات اعمال نشده	تخفیفات اعمال شده	اقساط سررسید شده تا پایان سال ۱۳۹۲	واریز به خزانه بابت قسط	جمع پرداختی به خزانه و تخفیفات اعمال شده متناسب با آن	میانگین درصد سهام قابل آزادسازی
۴۵۶,۸۵۲	۷۵,۰۰۰	۵۷,۰۸۷	۱۷,۹۱۳	۹۱,۶۲۷	۹۱,۲۰۱	۱۰۹,۱۱۴	۲۳/۸۸

بنابراین با توجه به جدول فوق تا پایان سال ۱۳۹۲، حدود ۲۴ درصد از سهام واگذار شده به مشمولین طرح توزیع سهام عدالت قابل آزادسازی بوده است.

۳-۷ آزادسازی سهام شرکت های واگذار شده به شرکت های سرمایه گذاری استانی به نسبت دریافت اقساط سهام عدالت مربوط به هر استان

طی سال ۱۳۹۲، آزادسازی سهام شرکت های واگذار شده به شرکت های سرمایه گذاری استانی به میزان اقساط وصول شده و به تناسب تخفیفات موضوع بند (الف) ماده (۳۴) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، در دستور کار سازمان خصوصی سازی قرار گرفت؛ و به منظور فراهم شدن بستر آزادسازی سهام عدالت، اقدامات لازم جهت پذیرش شرکت های سرمایه گذاری استانی در بورس صورت پذیرفته است. همچنین تبدیل شرکت های سرمایه گذاری استانی به صندوق سرمایه گذاری قابل معامله (ETF)^۱ به عنوان یک طرح در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور پیشنهاد گردید که مورد تصویب قرار نگرفت و موضوع موکول به پیشنهاد مستقل در قالب ماده واحده شد. با تصویب طرح مذکور موضوع پذیرش شرکت های سرمایه گذاری استانی در بورس منتفی شده و تأسیس صندوق قابل معامله در بورس در دستور کار قرار خواهد گرفت؛ و پس از تعیین تکلیف طرح یاد شده، موضوع آزادسازی و خروج سهام از توثیق با تخفیفات قانونی و اقساط پرداختی، قابلیت اجرا پیدا می کند.

۱- Exchange – Traded Fund

۴- سایر اقدامات

۴-۱- اهم اقدامات انجام یافته در راستای قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

۴-۱-۱- فروش سهام، سهم الشرکه، اموال، دارایی‌ها و حقوق مالی و نیروگاه‌های متعلق به دولت و مؤسسات و

شرکت‌های دولتی تابعه و واریز منابع حاصله به حساب خزانه موضوع بند (۱-۲۷) ماده واحده

در راستای اجرای این بند، ارزشی معادل ۳۲،۷۶۴ میلیارد ریال از محل منابع حاصل از واگذاری‌ها به حساب خزانه واریز شد و ۱۱،۰۰۰ میلیارد ریال از این مبلغ از طریق خزانه بابت ردیون دولت به بنیاد شهید و امور ایثارگران پرداخت گردید.

سایر اقدامات صورت پذیرفته درخصوص این بند به شرح زیر می‌باشد:

- در راستای تکمیل اقدامات صورت پذیرفته طی سال‌های گذشته بابت ردیون دولت در سال ۱۳۹۲، ارزشی معادل ۱۷،۷۷۶ میلیارد ریال دیگر نیز به سایر حساب‌های خزانه واریز شد.
- ارزشی معادل ۲،۳۱۷ میلیارد ریال قرارداد قطعی جدید انتقال اصل سهام بابت ردیون دولت منعقد گردید.
- ارزشی معادل ۷۱۹،۱۲۶ میلیارد ریال از قراردادهای غیرقطعی انتقال اصل سهام بابت ردیون دولت در سال‌های گذشته، قطعی شد.
- در سه ماهه اول سال مذکور، ارزشی معادل ۱۱،۱۸۹ میلیارد ریال از محل طلب سازمان خصوصی سازی بابت منابع حاصل از واگذاری با طلب افراد طلبکار از دولت، تهاتر شد^۱.

۴-۱-۲- اختصاص سهام، سهم الشرکه، اموال، دارایی‌ها و حقوق مالی دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی وابسته به

وزارت جهاد کشاورزی، موضوع بند (۵-۱-۲۷) ماده واحده

به منظور تخصیص سهام، سهم الشرکه، اموال، دارایی‌ها و حقوق مالی دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی جهت افزایش سرمایه صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی تا سقف مبلغ ۳،۰۰۰ میلیارد ریال موضوع این بند، ۱۰۰ درصد سهام شرکت «خدمات مهندسی آب و خاک کشور» به ارزش ۳،۹۲۰ میلیارد ریال به صورت مزایده‌ای فروخته شد. مبلغ نقدی حاصل از

^۱ تهاتر مذکور در این بند به موجب قانون سه دوازدهم بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی و در راستای اجرای بندهای (۳-۲۴) و (۸-۷) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور، صورت پذیرفته است.

این واگذاری و اقساط آتی آن، پس از کسب مجوزهای لازم به حساب خاص خزانه به عنوان منابع سال ۱۳۹۲ واریز می گردد تا خزانه در چارچوب قوانین و مقررات مربوطه، نسبت به اجرای این بند اقدام نماید.

۳-۱-۴- اعلام اسامی بنگاه های واگذار شده به صورت کنترلی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، موضوع بند (۲-۲۷) ماده واحده

در سال ۱۳۹۲ به منظور نظارت بر فروش اموال یا دارایی های غیرجاری و همچنین اخذ تسهیلات توسط بنگاه های واگذار شده به صورت کنترلی، فهرست شرکت های واگذار شده به صورت کنترلی در دو نوبت از سوی سازمان خصوصی سازی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام شده است. نهادهای مذکور مکلفند به منظور ارائه خدمت به بنگاه های واگذار شده مجوز لازم را از این سازمان دریافت نمایند. البته لازم به ذکر است اسامی بنگاه ها در صورت تغییر، طی مکاتبه ای به صورت مستمر اعلام شود.

ضمناً در راستای اجرایی نمودن این بند از قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است ثبت هرگونه تغییرات در زمینه اساسنامه، سرمایه و همچنین ثبت هرگونه دخل و تصرف در اموال شرکت های مزبور از جمله نقل و انتقال، ترهین، خرید و فروش و اجاره را پس از اخذ مجوز کتبی از سازمان خصوصی سازی انجام دهد. همچنین بانک مرکزی نیز موظف است اعطاء هرگونه تسهیلات به شرکت های مذکور را مشروط به اخذ مجوز از سازمان خصوصی سازی نماید.

در سال مذکور کنترل های لازم نیز بر عملیات خرید و فروش دارایی های غیرجاری و اخذ تسهیلات بنگاه های واگذار شده که بخشی از سهام آنها در وثیقه دولت است و بنگاه های درحال واگذاری، صورت پذیرفته است. که در این خصوص اهم موارد به شرح ذیل می باشند:

- (۱۶) مورد مجوز تغییر اساسنامه صادر شده است (۷ مورد مربوط به شرکت های در حال واگذاری و ۹ مورد مربوط به شرکت های واگذار شده).
- (۳۹) مورد مجوز تغییر سرمایه صادر شده است (۲۵ مورد مربوط به شرکت های در حال واگذاری و ۱۴ مورد مربوط به شرکت های واگذار شده).
- (۵۱) مورد مجوز فروش دارایی ثابت صادر گردیده است (۳۹ مورد مربوط به شرکت های در حال واگذاری و ۱۲ مورد مربوط به شرکت های واگذار شده).
- (۵۱) مورد مجوز اخذ تسهیلات و ضمانت نامه بانکی به نفع خریداران و گشایش اعتبار صادر شده است (مربوط به شرکت های واگذار شده).

علاوه بر آن عملکرد موضوع جزء مزبور در سه ماهه های اول، دوم، سوم و چهارم عنوان وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل محترم دیوان محاسبات کشور ارسال گردیده است.

۴-۱-۴- اعلام ارزش ریالی سهام، سهم الشرکه و اموال و دارایی های موضوع بند (۲۷) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ به خزانه داری کل کشور، موضوع بند (۷-۲۷) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

در راستای اجرای این بند از قانون بودجه، علاوه بر ارسال یک نسخه تصویر از کلیه قراردادهای واگذاری بابت ردیون دولت برای معاون محترم نظارت مالی و خزانه دار کل کشور جهت اعمال در حسابها حساب های دریافت و پرداخت خزانه و صورتحساب عملکرد؛ عملکرد مربوطه بطور مستمر در جلسات ماهانه ستاد بودجه نیز ارائه شده است. همچنین عملکرد این بند برای مقاطع زمانی مختلف به خزانه داری کل کشور گزارش شده است.

۴-۱-۵- وصول سود سهام عدالت از شرکت های سرمایه پذیر و سایر شرکت های واگذار شده و آزادسازی سهام شرکت های واگذار شده به شرکت های سرمایه گذاری استانی، موضوع بند (۸-۲۷) ماده واحده

در سال ۱۳۹۲ در راستای وصول سود سهام عدالت از شرکت های سرمایه پذیر و واریز آن به خزانه، پیگیری وصول اقساط معوق سهام عدالت و سایر شرکت های واگذار شده از طریق ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی و همچنین آزادسازی سهام شرکت های واگذار شده به شرکت های سرمایه گذاری استانی به نسبتی که اقساط سهام عدالت مربوط به هر استان دریافت شده است، اقداماتی به شرح ذیل صورت پذیرفته است:

- مبلغ ۴۰۴،۴۲ میلیارد بابت سود سال های مالی ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ از شرکت های سرمایه پذیر سبد سهام عدالت وصول و به حساب خزانه واریز شده است. از مبلغ یادشده، ۱۹۳،۲۷ میلیارد ریال مربوط به سود سال مالی ۱۳۹۱ و مابقی مربوط به سود معوق سال های گذشته می باشد.
- باتوجه به اینکه برخی شرکت های سرمایه پذیر سودهای معوق خود را تسویه نکرده اند؛ و با عنایت به ابلاغیه مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۰ شورای عالی اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی که سازمان خصوصی سازی را مکلف به دریافت سود و اقساط مرتبط با سهام عدالت نموده است، کمیته ای به نام "کمیته وصول مطالبات" در این سازمان تشکیل و با تلاش های پیگیر این کمیته و همکاری سازمان امور مالیاتی، قسمت اعظم مطالبات (حدود ۹۰ درصد) نقداً و یا به صورت اسناد دریافتی اخذ شده است. به طوریکه حدود مبلغ ۳۱،۰۰۰ میلیارد ریال اخذ گردیده که این مبلغ ۳۰

درصد کل مبلغ وصول شده از سال ۱۳۸۵ تاکنون بوده است و تنها ۱۰ درصد از سود شرکت‌ها مربوط به سهام عدالت باقی مانده است که برای دریافت آن، سازمان خصوصی سازی با تکمیل فرم‌هایی مخصوص سازمان امور مالیاتی اقدامات جدی تری را پیگیری می‌کند. این امر منجر به افزایش مطالبات وصول شده از شرکت‌های سرمایه‌پذیر می‌گردد.

● آزادسازی سهام شرکت‌های واگذار شده به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی به میزان اقساط وصول شده و به تناسب تخفیفات موضوع بند (الف) ماده (۳۴) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، در دستور کار این سازمان قرار گرفته و به منظور فراهم شدن بستر آزادسازی سهام عدالت اقدامات لازم جهت پذیرش شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی در بورس صورت پذیرفته است. همچنین تبدیل شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی به صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله (ETF) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور پیشنهاد گردید که مورد تصویب قرار نگرفت و موضوع موکول به پیشنهاد مستقل در قالب ماده واحده شد. باتوجه به این امر از ۳۰ شرکت سرمایه‌گذاری استانی، تعداد ۲۶ شرکت سرمایه‌گذاری نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به ثبت رسیده‌اند؛ اما صرفاً یک شرکت مورد پذیرش سازمان بورس قرار گرفته است.

۵-۴- تکلیف وزارت امور اقتصادی و دارایی در خصوص مفاد بند (۱۰-۲۷) ماده واحده

بند مزبور تکالیف متعددی را بر عهده سازمان خصوصی سازی نهاده است که شامل موارد زیر می‌باشد:

- درخصوص شرکت در مجامع عمومی بنگاه‌های قابل واگذاری، تعداد (۸۶) مورد آگهی دعوت به مجمع شرکت‌های دارای سهام بالای ۵۰ درصد دولتی دریافت و اقدامات بایسته انجام شده است.
- درخصوص صدور مجوز ثبت صورت جلسات مجامع شرکت‌های قابل واگذاری به اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری، (۴۷۲) مورد مکاتبه با اداره ثبت شرکت‌ها، انجام شده است.
- پیرامون انتقال سهام فروخته شده به خریداران، لازم به ذکر است پس از ابلاغ کلیه قراردادهای قطعی واگذاری مکاتبات لازم با شرکت‌های سرمایه‌پذیر، خریداران و شرکت‌های مادر تخصصی ذیربط برای نقل و انتقال مالکیت سهام از سوی سازمان خصوصی سازی صورت می‌پذیرد و خریداران ذینفع مکلف به پیگیری می‌باشند.

- درخصوص جایگزینی اعضای هیأت مدیره شرکت های واگذار شده، لازم به ذکر است پس از واگذاری شرکت ها؛ جایگزینی اعضای هیأت مدیره، بنا به تصمیم خریداران و در مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت های مزبور (بدون حضور نمایندگان دولت)، صورت می گیرد.
- به موجب بند (۲-۲۷) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، امر نظارت باید رأساً توسط سازمان خصوصی سازی صورت پذیرد. بنابراین علی رغم تأکید بند (۱۰-۲۷) به اعمال کنترل های لازم از طریق سازمان بورس و اوراق بهادار و فرابورس، باتوجه به اینکه سازمان مزبور ابزار لازم جهت این نظارت را بر عهده ندارد، امر نظارت و کنترل های لازم بر عملیات خرید و فروش دارایی های غیرجاری و أخذ تسهیلات بنگاه های واگذار شده که بخشی از سهام آنها در وثیقه دولت است، رأساً توسط سازمان خصوصی سازی صورت پذیرفته است. طی این مدت اقدامات زیر درخصوص شرکت های واگذار شده انجام یافته است:

- (۹) مجوز تغییر اساسنامه صادر شده است.
- (۱۴) مورد مجوز تغییر سرمایه صادر شده است.
- (۱۲) مورد مجوز فروش دارایی ثابت صادر گردیده است.
- (۵۱) مورد مجوز اخذ تسهیلات و ضمانت نامه بانکی به نفع خریداران و گشایش اعتبار صادر شده است.
- درخصوص اجرای سیستم اخذ اطلاعات سهام مالکیتی نهادهای عمومی غیردولتی در بازارهای مختلف، سازمان خصوصی سازی در کلیه آگهی های واگذاری، با درج متن ذیل نسبت به رعایت مفاد ماده (۶) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، به نهادهای عمومی غیردولتی اطلاع رسانی می نماید. بدیهی است در صورت تجاوز از سقف مجاز، اقدام لازم به عمل خواهد آمد.

«مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت های تابعه و وابسته آنها که متقاضی خرید سهام می باشند متعهد می گردند موضوع ماده (۶) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی را رعایت نموده و در زمان معامله مشمول آن نباشند. بدیهی است مسئولیت ناشی از عدم رعایت آن برعهده خریدار خواهد بود.»

مضافاً اینکه به تبع مورد فوق، در قراردادهای واگذاری، تعهد لازم به شرح زیر از خریداران اخذ می گردد:

«انتقال گیرنده اقرار نموده و متعهد شد با رعایت سقف مجاز تملک سهام (۴۰ درصد سهم هر کالا و یا خدمت بطور مستقیم و غیرمستقیم)، مقرر در ماده (۶) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، اقدام به خرید سهام نموده است».

۴-۱-۶- فروش سهام شرکت مادر تخصصی (هلدینگ) صنایع پتروشیمی خلیج فارس که تا پایان سال ۱۳۹۲ به فروش قطعی نرفته است، موضوع بند (۱۲-۲۷) ماده واحده

در سال ۱۳۹۲ بخشی از سهام صنایع پتروشیمی خلیج فارس (هلدینگ) صنایع پتروشیمی خلیج فارس که تا پایان سال ۱۳۹۱ به فروش قطعی نرفته بود، به ارزش ۱۷۳،۴۵۸ میلیارد ریال (۱۶۳،۳۳۵ میلیارد ریال واگذاری بلوکی و ۱۰،۱۲۳ میلیارد ریال واگذاری تدریجی) واگذار شد و منابع وصول شده حاصل از این واگذاری، به ارزش ۳۲،۷۶۴ میلیارد ریال به حساب موضوع ردیف درآمدی ۳۱۰۵۰۲ خزانه واریز گردید.

۴-۱-۷- واریز یک دوازدهم مالیات و سود سهام پیش بینی شده در بودجه شرکت های دولتی، موضوع بند (۳۱) ماده واحده

سازمان خصوصی سازی به عنوان یک شرکت دولتی و در راستای اجرای احکام مرتبط در قانون برنامه پنجم توسعه، نسبت به اجرای این حکم طی سال ۱۳۹۲ و در مقاطع زمانی مورد نظر اقدام نموده است. لازم به ذکر است با توجه به صورتجلسه بودجه اصلاحی مورخ ۱۳۹۲/۰۸/۱۲ مجمع عمومی فوق العاده سازمان خصوصی سازی نیز میزان یک دوازدهم مالیات عملکرد سال ۱۳۹۲ و چهل درصد (۴۰٪) سود ابرازی سال ۱۳۹۲ به ترتیب به مبلغ ۴۱۰،۰۵۰ میلیون ریال و ۸۲۰،۱۰۰ میلیون ریال تغییر (افزایش) داده شد؛ که پرداخت الباقی علی الحساب موضوعات مذکور نسبت به پرداخت های مبالغ قبلی به خزانه کل کشور^۱ پرداخت شده است.

۴-۲- نظارت و ارزیابی پس از واگذاری

به موجب دستورالعمل «نحوه نظارت پس از واگذاری» موضوع جزء (۴) بند (ب) ماده (۴۰) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» که در اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۹ توسط هیأت واگذاری تصویب شد، سازمان خصوصی سازی در راستای اعمال تخفیفات و جرایم و به منظور نظارت مطلوب بر شرکت هایی که سهام آنها به صورت کنترلی و یا مدیریتی واگذار می شوند، مسئول پیگیری و نظارت بر حسن اجرای قراردادهای فروش سهام می باشد.

پیگیری اجرای مفاد قراردادهای فروش سهام شرکت‌های واگذار شده و نظارت مستمر بر اجرای دقیق تعهدات خریداران، محاسبه مبلغ سود فروش اقساطی، زمانبندی برنامه بازپرداخت اقساط و اعلام آزادسازی سهام بعد از پرداخت اقساط توسط خریدار در فروش‌های اقساطی، از جمله وظایف سازمان در واگذاری‌ها می‌باشد.

همچنین به موجب دستورالعمل «نحوه اعمال مشوق‌های مالی و غیرمالی» موضوع تبصره (۱) ماده (۱۶) و دستورالعمل «نحوه اخذ تعهدات، درج شروط و اعطای تخفیفات به خریداران سهام کنترلی شرکت‌های دولتی» موضوع ماده (۲۵) قانون^۱ که در سال ۱۳۸۸ توسط هیأت واگذاری مورد تصویب قرار گرفته است، در صورتیکه شرکت واگذار شده طی مدت حداکثر ۵ سال از زمان واگذاری حداکثر طی دو نوبت و پس از گذشت حداقل دو دوره مالی، اقدام به سرمایه‌گذاری جدید در همان شرکت، ارتقای کارایی و بهره‌وری، تداوم تولید و ارتقای سطح آن، ارتقاء فن‌آوری و افزایش یا تثبیت سطح اشتغال در بنگاه نماید، می‌تواند از تخفیفات مندرج در دستورالعمل‌های مذکور استفاده نماید. بنابراین به منظور تشویق سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در اداره مطلوب شرکت‌های واگذار شده و تحقق اهداف خصوصی‌سازی، این سازمان عملکرد خریداران شرکت‌های واگذار شده را در دوره پس از واگذاری مورد ارزیابی قرار داده و در صورت بهبود شاخص‌های عملکرد، پیشنهاد تخفیف برای خریداران را جهت تأیید و تصویب به مراجع ذیربط ارائه می‌نماید. در این راستا خلاصه عملکرد سازمان در سال ۱۳۹۲ به شرح ذیل می‌باشد:

۱-۲-۴- نظارت بر حسن عملکرد شرکت‌ها پس از واگذاری و اعطای تخفیفات به خریداران موفق در اداره امور

شرکت‌های واگذار شده، در سال ۱۳۹۲

به منظور تشویق سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در اداره مطلوب شرکت‌های واگذار شده و تحقق اهداف خصوصی‌سازی، عملکرد خریداران سهام در اداره امور شرکت‌های واگذار شده مورد بررسی و سنجش قرار می‌گیرد و در صورت اثبات اقدامات مؤثر و مثبت آنان در زمینه حفظ و یا افزایش اشتغال، سرمایه‌گذاری جدید و ارتقاء کارایی و بهره‌وری، تخفیفاتی مشتمل بر «تطویل دوره بازپرداخت اقساط بدون احتساب سود فروش اقساطی» و یا «کاهش سود فروش اقساطی»، به خریداران اعطاء می‌شود^۲ که این خود

۱- اعطای تخفیف به خریداران سهام شرکت‌های دولتی که قرارداد فروش سهام آنها قبل از ابلاغ قانون اصل (۴۴) قانون اساسی می‌باشد مطابق ماده (۹) آئین‌نامه اجرایی بند «و» ماده (۱۴) قانون برنامه سوم توسعه، تنفیذی در قانون برنامه چهارم توسعه، صورت می‌پذیرد.

۲- براساس ماده (۷) دستورالعمل «نحوه اعمال مشوق‌های مالی و یا غیرمالی» موضوع تبصره (۱) ماده (۱۶) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی که در تاریخ ۱۳۸۸/۰۱/۱۸ توسط شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی به تصویب رسیده

از سیاست‌های تشویقی سازمان خصوصی سازی در جهت افزایش سطح عمومی اشتغال، افزایش کارآئی و بهره‌وری و شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی می‌باشد. بررسی شمول تخفیف برای هر شرکت مستلزم بررسی گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی شرکت، بررسی صورت‌های مالی و تطبیق آن با دفاتر حسابداری شرکت، تعیین سطح واقعی اشتغال شرکت قبل و بعد از واگذاری و بعضاً بازدید موردی از شرکت و نهایتاً طرح موضوع در کارگروه تخفیفات و تهیه گزارش جهت طرح در هیأت عامل این سازمان و هیأت واگذاری می‌باشد. در سال ۱۳۹۲ شرکت «سیمان زابل» از تخفیفات قانونی برخوردار گردید و محاسبه تخفیفات خریداران شرکت «ادوات کشاورزی اراک - تاکا» نیز صورت گرفته است.

۲-۲-۴- انجام بازدیدهای دوره‌ای از شرکت‌های واگذار شده، در سال ۱۳۹۲

در راستای اجرای وظایف نظارتی، انجام بازدیدهای دوره‌ای توسط بازرسان ویژه از شرکت‌های واگذار شده به منظور بررسی وضعیت شرکت پس از واگذاری و حصول اطمینان از تداوم و رشد فعالیت شرکت و تحقق اهداف مصرّح در قانون «اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» توسط سازمان خصوصی سازی انجام می‌شود.

همچنین لازم به ذکر است باتوجه به افزایش تعداد شرکت‌های واگذار شده و موارد نظارتی، دستورالعمل «نحوه نظارت پس از واگذاری» موضوع جزء (۴) بند (ب) ماده (۴۰) قانون «اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» در سال ۱۳۸۹ تصویب شد؛ که براساس آن نظارت بر شرکت‌های واگذار شده با استفاده از خدمات مؤسسات حسابرسی بعنوان ناظر ویژه، صورت گرفت. در این راستا در سال ۱۳۹۲، تعداد ۱۴۳ شرکت کتتری و مدیریتی انتخاب و قرارداد همکاری با مؤسسات حسابرسی منعقد شده است. لازم به ذکر است طی دوره مورد بررسی گزارش حسابرسان ویژه از کلیه شرکت‌ها دریافت شده است و گزارش انجام بازرسی ویژه از شرکت‌های واگذار شده پیرامون شاخص‌هایی از جمله: اجاره، توثیق و ترهین اموال و دارایی‌های ثابت، خرید و فروش دارایی‌های ثابت، تغییرات

است، مشوق‌های مالی این دستورالعمل طی مدت ۵ سال پس از واگذاری (درخصوص واگذاری‌های نقدی) و طی دوره تقسیط (درخصوص واگذاری‌های نقد و اقساط)، حداکثر در ۲ نوبت و پس از گذشت حداقل ۲ دوره مالی، برای درخواست برخورداری از تخفیفات ضروری است که از زمان تاریخ ابلاغ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی (تیر ماه سال ۱۳۸۷) و دستورالعمل مذکور، هیچ شرکتی تاکنون مشمول این ماده نشده است. بنابراین نظارت بر حسن عملکرد شرکت‌ها پس از واگذاری و اعطای تخفیفات به خریداران شرکت‌های واگذار شده تا قبل از تاریخ ابلاغ قانون، در چارچوب ماده (۹) آئین‌نامه بند «و» ماده (۱۴) قانون برنامه سوم توسعه، تنفیذی در قانون برنامه چهارم توسعه و دستورالعمل تخفیفات فروش سهام مصوب ۱۳۸۵/۲/۵ هیأت واگذاری صورت پذیرفته است.

اساسنامه، اخذ وام و تسهیلات، فعالیت خارج از موضوع اساسنامه، تعویق بیش از دو ماه در پرداخت حقوق و دستمزد و کاهش تعداد کارکنان، جمع‌بندی و جهت ارائه به هیأت عامل این سازمان و هیأت واگذاری در دستور کار این سازمان قرار دارد.

۳-۲-۴- قراردادهای جدید منعقد شده در سال ۱۳۹۲

قراردادهای واگذاری به طور کلی به دو صورت فروش اقساطی و یا نقدی می‌باشند. قراردادهای اقساطی برای واگذاری‌هایی منعقد می‌شوند که قسمتی از ثمن معامله به صورت نقد و قسمتی دیگر به صورت اقساطی و با احتساب سود فروش اقساطی دریافت خواهد شد، این قبیل واگذاری‌ها مشمول نظارت و همچنین ارزیابی عملکرد به منظور ارائه تخفیف یا مشوق‌های دیگر می‌باشند.^۱ در سال ۱۳۹۲، ۱۹ قرارداد اقساطی منعقد گردیده است. قراردادهای نقدی برای واگذاری‌هایی منعقد می‌شوند که تمام ثمن معامله به صورت نقد دریافت خواهد شد. در سال مذکور تعداد ۳ قرارداد در قالب فروش نقدی منعقد شده است.

۴-۲-۴- مجوز کتبی ارائه شده برای افزایش و یا کاهش سرمایه شرکت‌های مورد واگذاری، در سال ۱۳۹۲

به موجب بند «الف» تبصره (۱) ذیل ماده (۹) قراردادهای فروش اقساطی، خریدار تا زمانی که بدهی خود را با سازمان خصوصی‌سازی به طور کامل تسویه ننموده باشد، حق تغییر سرمایه شرکت مورد واگذاری را بدون اخذ مجوز کتبی سازمان ندارد و صدور مجوز کاهش سرمایه صرفاً از طریق کاهش ارزش اسمی سهام و صدور مجوز افزایش سرمایه نیز مشروط به توثیق سهام افزایش یافته به تبع سهام اولیه مقدور می‌باشد. در سال ۱۳۹۲ و در اجرای این بند، (۲۲) درخواست تغییر سرمایه دریافت و ۱۵ مجوز افزایش سرمایه صادر شده است. همچنین در سال مذکور هیچ مجوز کاهش سرمایه‌ای صادر نشده است.

۵-۲-۴- مجوزهای کتبی ارائه شده برای استمهال اقساط شرکت‌های مورد واگذاری، در سال ۱۳۹۲

به منظور همراهی با برخی از خریداران سهام شرکت‌ها که به واسطه مشکلات عدیده و لزوم سرمایه‌گذاری و تزریق وجوه مالی در شرکت مورد خریداری، قادر به تأدیه برخی از اقساط به موجب قرارداد نباشند، حداکثر دو قسط از اقساط قرارداد و هریک به مدت حداکثر یک سال با احتساب سود فروش اقساطی دوره استمهال و با درخواست خریدار با دریافت چک معوض و با تصویب هیأت عامل

۱- قراردادهای واگذاری که در سال ۱۳۹۱ مورد نظارت و ارزیابی بوده اند، به استثنای قراردادهای فروش سهام در قالب طرح توزیع سهام عدالت و رد دیون می‌باشند.

سازمان و یا ریاست هیأت عامل حسب مورد، استمهال می شود؛ که در سال ۱۳۹۲ تعداد ۶۳ مجوز استمهال صادر شده است.

۴-۲-۶- مجوز کتبی تغییر مفاد اساسنامه شرکت های مورد واگذاری، در سال ۱۳۹۲

به موجب بند «الف» تبصره (۱) ذیل ماده (۹) قراردادهای فروش اقساطی، خریدار تا زمانی که بدهی خود را با سازمان خصوصی سازی به طور کامل تسویه ننموده باشد، حق تغییر مفاد اساسنامه شرکت مورد واگذاری را بدون اخذ مجوز کتبی سازمان ندارد. در سال ۱۳۹۲، در اجرای این بند (۲۱) مورد درخواست تغییر اساسنامه بررسی و (۱۸) مجوز صادر شده است («۱۵» مورد از تغییرات اساسنامه مربوط به بند سرمایه شرکت می باشد).

۴-۲-۷- مجوز کتبی فروش اموال و دارایی های ثابت شرکت های مورد واگذاری، در سال ۱۳۹۲

به موجب بند «ب» تبصره (۱) ذیل ماده (۹) قراردادهای فروش اقساطی، خریدار تا زمانی که بدهی خود را با سازمان خصوصی سازی به طور کامل تسویه ننموده باشد، حق فروش اموال و دارایی های ثابت شرکت مورد واگذاری را بدون اخذ مجوز کتبی سازمان ندارد و صدور مجوز نیز مشروط به خرید دارایی ثابت حداقل معادل قیمت کارشناسی دارایی فروش رفته، می باشد. در سال ۱۳۹۲ در اجرای این بند ۱۳ مجوز فروش اموال صادر شده است.

۴-۲-۸- اتمام قرارداد و تسویه حساب کامل در سررسید یا قبل از سررسید

مطابق قراردادهای فروش اقساطی سهام، اقساط از خریداران وصول و در صورت تسویه کامل و نهایی مانده بدهی خریداران، سهام در وثیقه، اسناد معتبر تضمینی دریافتی از خریداران مانند سفته و ضمانت نامه بانکی از وثیقه آزاد و در اختیار آنان قرار می گیرد. همچنین وکالتنامه بلاعزل محضری تفویض شده از جانب خریداران در ارتباط با معامله سهام که تا پایان قرارداد و تسویه اقساط دارای اعتبار است، ابطال می گردد. در این خصوص در سال ۱۳۹۲ تعداد ۳۲ مورد از قراردادهای فروش اقساطی تنظیمی با خریداران به لحاظ پرداخت اقساط در سررسید و یا واریز دفعتاً واحده و یکجای اقساط سررسید نشده، خاتمه پذیرفته است.

۹-۲-۴- آزادسازی بخشی از سهام، در سال ۱۳۹۲

مطابق بند (۱) ماده (۶) آئین نامه «نظام اقساطی واگذاری و نحوه دریافت بهای حقوق قابل واگذاری» موضوع جزء (۲) بند (الف) ماده (۴۰) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی»، در صورتی که خریدار یا خریداران اقدامات لازم به موجب این آیین نامه از جمله مبادله قرارداد، توثیق مورد معامله، تسلیم تضمین ها و وکالت نامه رسمی را انجام داده و آزادسازی بخشی از "مورد معامله" وثیقه شده را بعد از پرداخت ثمن نقدی معامله و اقساط مربوط درخواست نمایند، سازمان خصوصی سازی مکلف است نسبت به آزادسازی "مورد معامله" حداکثر به میزانی که معادل بهای آن بر مبنای روز واگذاری توسط خریدار یا خریداران پرداخت شده است، اقدام نماید.^۱ در این ارتباط تعداد ۱۲ مورد آزادسازی سهام در سال ۱۳۹۲ انجام شده است. لازم به ذکر است.

۱۰-۲-۴- نظارت بر حسن ایفای تعهدات، پرداخت اقساط و محاسبات جرایم تأخیر اقساط خریداران، در سال ۱۳۹۲

مطابق دستورالعمل موضوع ماده (۱۷) قانون برنامه سوم توسعه، مورد تنفیذ در ماده (۹) قانون برنامه چهارم توسعه و دستورالعمل جزء (۲) بند (الف) ماده (۴۰) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» درخصوص نظارت بر قراردادهای منعقد شده با خریداران، بر روند بازپرداخت اقساط کلیه قراردادهای فروش اقساطی سهام، نظارت کامل و مستمر صورت می پذیرد تا اقساط قراردادها در سررسید مقرر وصول گردند. سازمان خصوصی سازی با نظارت مستمر بر پرداخت اقساط خریداران سهام اقساطی، ضمن پیگیری وصول اقساط، گزارش وضعیت اقساط معوق را به صورت ماهیانه به مراجع ذیربط ارسال می نماید. طی سال ۱۳۹۲ مبلغ ۵۲,۸۰۵ میلیارد ریال بابت وصول اقساط سررسید شده می بایست اخذ می شد که باتوجه به پیگیری های انجام یافته، مبلغ ۴۴,۷۶۰ میلیارد ریال وصول یا تهاتر شد. همچنین مبلغ ۱۲,۷۶۴ میلیارد ریال نیز بابت اقساط معوق از سنوات قبل می بایست وصول می شد که طی دوره مذکور مبلغ ۹,۷۴۴ میلیارد ریال وصول گردید.

۱- سود فروش اقساطی پرداخت شده در محاسبه فوق منظور نمی شود.

۱۱-۲-۴- انجام اقدامات حقوقی و قضایی و یا اقدام به فروش مجدد سهام واگذار شده در مورد خریداران متخلف، در**سال ۱۳۹۲**

مطابق ماده (۷) آئین نامه نظام اقساطی واگذاری، در صورت عدم پرداخت چهار قسط ناشی از واگذاری «مورد معامله» توسط خریدار یا خریداران، سازمان خصوصی سازی می تواند نسبت به تأمین و وصول آن باتوجه به وثایق مأخوذه طبق قوانین و مقررات اقدام نماید. در این گونه موارد ضمن اقدام حقوقی و قضایی علیه خریداران متخلف، فروش سهام در وثیقه نیز در دستور کار سازمان قرار می گیرد. در سال ۱۳۹۲، تعداد ۷۲ مورد اختلاف و دعاوی فی مابین متعاملین ناشی از تفسیر، تعبیر و اجرای قرارداد واگذاری و رسیدگی، اظهار نظر و اتخاذ تصمیم در مورد شکایت اشخاص حقیقی و حقوقی از هر یک از تصمیم ها در امر واگذاری، توسط مراجع رسیدگی کننده اعلام وصول شده است. پیرامون دعاوی مطروحه اقداماتی به شرح ذیل انجام شده است:

- ۵ مورد دعوی درخصوص مطالبات معوق؛ در هیأت داورى موضوع ماده (۳۰) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، توسط این سازمان مطرح و در حال رسیدگی بوده است.
- ۶ مورد دعوی درخصوص قراردادهای واگذاری؛ در هیأت داورى، علیه این سازمان مطرح و پس از رسیدگی پاسخ آنها طی لوایح تقدیمی ارسال شد.
- ۵۴ مورد دعوی از سوی کارکنان شرکت های مورد واگذاری علیه سازمان در شعب مختلف دیوان عدالت اداری اقامه شده است که پاسخ کلیه دعاوی مطروحه ارسال شده است.
- ۴ مورد دعوی نیز علیه سازمان در دادگاه عمومی حقوقی تهران مطرح شده و در حال رسیدگی بوده است.
- ۲ مورد از خریداران در هیأت داورى بورس در ارتباط با قراردادهای واگذاری علیه سازمان متبوع شکایت نموده اند.
- پاسخ به ۱۰ مورد از استعلامات حقوقی داخل و خارج سازمان صورت گرفته است.
- ۱۴۲ جلسه مرتبط با موضوع خارج از سازمان تشکیل و کارشناسان این سازمان در جلسات یاد شده شرکت نموده اند.

۳-۴ - انجام وظایف دبیرخانه ای هیأت واگذاری

دبیرخانه هیأت واگذاری در سال ۱۳۹۲ مسئولیت تهیه گزارش های کارشناسی برای طرح در نشست های هیأت و تهیه و ارسال دعوتنامه و صورتجلسات را بر عهده داشته است؛ که در همین راستا در سال مذکور زمینه برگزاری ۲۲ جلسه هیأت واگذاری در این جلسات درخصوص مواردی همچون:

- تصویب قیمت پایه، درصد و شیوه واگذاری شرکت های قابل واگذاری از طریق بورس، مزایده، فرابورس، مذاکره و رد دیون،
- تصویب قیمت شرکت ها بابت قابل واگذاری در قالب طرح توزیع سهام عدالت
- تصویب فهرست شرکت های قابل واگذاری دربرگیرنده میزان، روش و برنامه زمانبندی،
- پیشنهاد تغییر روش واگذاری و اصلاح قیمت و میزان سهام قابل واگذاری،
- تصویب انحلال برخی شرکت های موجود در لیست واگذاری ها،
- موافقت با اصلاح نام، اساسنامه و خروج نام برخی از شرکت ها از فهرست شرکت های قابل واگذاری،
- تصویب و یا اصلاح ضوابط، آیین نامه ها و دستورالعمل های مرتبط با فرآیند واگذاری و غیره، اتخاذ تصمیم به عمل آمد.

۴-۴ - آسیب شناسی فرآیند خصوصی سازی

در سال ۱۳۹۲ آسیب شناسی فرآیند خصوصی سازی به عنوان یکی از سیاست های مهم اقتصادی صورت گرفت. پس از ارائه گزارش تهیه شده توسط این سازمان درخصوص آسیب شناسی فرآیند خصوصی سازی و رفع موانع و چالش های پیش روی آن به هیأت محترم دولت و با عنایت به تصمیمات متخذه، پیش نویس سیاست دولت در قالب مصوبه هیأت محترم وزیران با عنوان «سیاست دولت در راستای تقویت و تسهیل خصوصی سازی و تحقق واقعی آن» جهت مقابله با چالش های مزبور جهت طی مراحل تصویب تقدیم وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی ارائه شد.

۵-۴ - تعیین تکلیف مصوبات هیأت وزیران پیرامون رد دیون دولت

از جمله اقدامات اصلی انجام یافته توسط سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۹۲، تعیین تکلیف آن دسته از مصوبات هیأت وزیران پیرامون رد دیون دولت در سال های گذشته بوده است که بنا به دلایل

مختلف طی سالهای اخیر اجرایی نشده و یا اجرای آنها در قالب قرارداد جمعی، قطعیت نیافته است. برای این منظور ضمن حداکثر تلاش برای قطعی نمودن برخی از قراردادهای جمعی در نیمه دوم سال ۱۳۹۲، فهرست مصوباتی که به طور کامل اجرایی نشده است، احصاء و پیشنهاد لغو و یا تعیین تکلیف این مصوبات در قالب پیش نویس مصوبه هیأت محترم وزیران، تقدیم معاون اول محترم رئیس جمهور شده است.

۴-۶- تعریف و اجرای مطالعات پژوهشی در خصوص موضوعات مرتبط با خصوصی سازی

باتوجه به نیازسنجی های صورت گرفته در سال ۱۳۹۱، ۳ عنوان اولویت پژوهشی برای سال ۱۳۹۲ تعیین گردید که پس از اخذ تأییدیه معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، فراخوان عمومی آنها از طریق سایت سازمان و مکاتبه با دانشگاهها و مؤسسات تحقیقاتی صورت پذیرفت. در این خصوص اقدامات به شرح زیر نیز انجام شده است:

- پیرامون اولویت های یاد شده ۱۳ طرح نامه پژوهشی دریافت و مورد بررسی قرار گرفت؛ که پس از بررسی در جلسات کمیته تخصصی و شورای طرح های کاربردی، به دلیل اشکالات وارده هیچ یک مورد تأیید این سازمان قرار نگرفت.^۱
- تعداد ۷ جلسه شورای طرح های کاربردی و ۲ جلسه کمیته تخصصی نیز جهت تصمیم گیری درخصوص اولویت ها و پروپزال های مربوط به سال مذکور تشکیل گردید.
- درخصوص انجام ۳ طرح پژوهشی مربوط به سال ۱۳۹۱ نظارت به عمل آمد.
- فراخوان عمومی حمایت از پایان نامه های دانشجویی مرتبط با خصوصی سازی از طریق وبسایت سازمان اعلام شد و در این راستا تعداد ۸ پایان نامه مرتبط دریافت و مورد بررسی قرار گرفت.

لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۲، مبلغ ۳۸۶۳ میلیون ریال جهت اجرای طرح های پژوهشی سازمان خصوصی سازی، در نظر گرفته شد که طی دوره مورد بررسی، میزان ۷۶۴ میلیون ریال از مبلغ یاد شده هزینه شده است.

۱- البته لازم به ذکر است انعقاد یک مورد قرارداد انجام طرح پژوهشی و یک مورد قرارداد نظارت بر انجام طرح مذکور مربوط به سال ۱۳۹۱، در سال ۱۳۹۲ صورت گرفته است.

۴-۷- انتشار مقاله و گزارش

اقدامات انجام یافته در زمینه اطلاع رسانی پژوهش ها و موضوعات مرتبط با خصوصی سازی به شرح

زیر می باشد:

- تکمیل و بروزرسانی کتابخانه فیزیکی سازمان خصوصی سازی که دربرگیرنده کتب فارسی و لاتین، سالنامه، ماهنامه، هفته نامه، ویژه نامه، پایان نامه، گزارشات عملکرد، بولتن، مقالات فارسی و لاتین، طرح های پژوهشی و در زمینه خصوصی سازی می باشد
- تکمیل و بروزرسانی کتابخانه دیجیتال سازمان خصوصی سازی به منظور امکان پذیر نمودن دسترسی کاربران به کتب، مقالات و پایان نامه های مرتبط با خصوصی سازی^۱
- تهیه گزارش تحلیلی سازمان خصوصی سازی مشتمل بر چالش ها، سیاست ها و برنامه های این سازمان

- تهیه گزارش «اقدامات کوتاه مدت به منظور بهبود معیشت خانوارها»
- تهیه گزارش «خصوصی سازی و بهبود فضای کسب و کار در ایران»
- تهیه گزارش «بررسی وضعیت خصوصی سازی و پیشنهادات اصلاحی آن و طرح در هیأت دولت»
- تهیه گزارش تفصیلی «اقدامات انجام یافته در راستای توانمندسازی بخش خصوصی»
- تهیه پیش نویس (۵) دستورالعمل مرتبط با «قانون مبارزه با پولشویی» پیرامون خصوصی سازی جهت تصویب نهایی در مرکز اطلاعات مالی مبارزه با پولشویی
- تهیه گزارشات شش ماهه از مواد و تبصره های قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی

- تهیه گزارش عملکرد سازمان شامل آمارهای اساسی، عملکرد آمارهای سهام ترجیحی واگذار شده و تحقق اهداف درآمدی

- تهیه پیش نویس تصویب نامه «تقویت و تسهیل خصوصی سازی و تحقق واقعی آن»
- تهیه گزارشات عملکرد نوبه ای «گفتگوی رئیس جمهور با مردم»
- تهیه گزارش «پیشرفت برنامه های ۱۰۰ روزه وزارت متبوع در سازمان خصوصی سازی»

۱- تا پایان سال ۱۳۹۲ محتوای کتابخانه فیزیکی سازمان خصوصی سازی شامل ۲۵۸ کتاب فارسی، ۳۶ کتاب لاتین، ۵۲ پایان نامه، ۲۶ مقاله، ۶۷ فصلنامه، ۸۰ ماهنامه، ۱۸ هفته نامه و ۵۸ ویژه نامه و محتوای کتابخانه دیجیتال این سازمان شامل ۸۲ کتاب فارسی، ۴۰ مقاله، ۱۵ طرح پژوهشی و یک پایان نامه مرتبط با خصوصی سازی بوده است.

- تهیه گزارش عملکرد هشت ساله دولت در حوزه خصوصی سازی
- تهیه گزارش عملکرد مقایسه خصوصی سازی در دولتهای نهم و دهم
- تهیه گزارش «رشد خصوصی سازی و نگاهی به پیامدها و دستاوردهای اجرای طرح توزیع سهام عدالت»
- تهیه گزارش عملکرد سازمان خصوصی سازی به زبان انگلیسی جهت ارائه در نشست مشترک با کارشناسان صندوق بین المللی صندوق پول

۸-۴- شفاف سازی آمار و اطلاعات مربوط به خصوصی سازی

با هدف ایجاد شفافیت در اطلاعات و آمار مرتبط با فعالیت سازمان خصوصی سازی در راستای دیدگاه دولت محترم یازدهم؛ کلیه آمار واگذاری های این سازمان از ابتدای سال ۱۳۸۰ تا پایان ۶ ماهه اول سال ۱۳۹۲ مجدداً و با جزئیات مورد بررسی قرار گرفت و پس از حذف آمار غیرقطعی مربوط به تخصیص های انجام یافته بابت رد دیون دولت و سهام عدالت؛ آمار واگذاری ها شفاف و اطلاع رسانی گردید.

۹-۴- ایجاد سیستم جامع آماری سازمان خصوصی سازی

به منظور تجمیع داده های آماری جهت پاسخگویی به درخواست های آماری مختلف، امکان دریافت گزارشات مدیریتی، طراحی و راه اندازی سیستم جامع آماری، ایجاد پایگاه متمرکز جامع آماری در دستور کار این سازمان قرار گرفته است. اقدامات صورت پذیرفته در این خصوص تا پایان سال ۱۳۹۲ به شرح زیر می باشد:

- طراحی نظام جامع آماری سازمان، احصاء متغیرهای آماری مربوط به دفاتر مختلف و پیگیری تا تصویب آن در هیأت عامل سازمان.
- برگزاری جلسات متعدد درون سازمانی، احصاء و رفع نواقص سیستم نظام جامع آماری سازمان خصوصی سازی در مراحل مختلف.
- طراحی و تهیه چارچوب های گزارشگری مختلف از جمله گزارشات مرتبط با رد دیون و واگذاری ها و قرارداد آنها بر روی سیستم نظام جامع آماری به منظور بهره برداری کاربران سیستم.

- طراحی گزارش بر اساس اطلاعات هویتی شرکت های مشمول واگذاری و خریداران آنها به منظور قرارگرفتن بر روی سیستم نظام جامع آماری و انتقال اطلاعات مرتبط با آن به سیستم یکپارچه اقتصادی وزارت متبوع.
- ادغام سیستم آمار واگذاری ها با سیستم نظام جامع آماری و برگزاری جلسات مختلف درون سازمانی به منظور رفع موانع موجود در جهت یکپارچه نمودن سایر سیستم های آماری موجود در سازمان خصوصی سازی با سیستم نظام جامع آماری، از جمله سیستم نظارت و ارزیابی.
- جمع آوری و به روزرسانی اقلام و داده های آماری به صورت مستمر
- ویرایش، پالایش و پردازش داده های خام آماری به صورت مستمر
- مقرر گردید کارگروهی به منظور تبیین وضعیت شرکت های واگذار شده و در حال واگذاری در سازمان تشکیل شود.

۱۰-۴- اطلاع رسانی و ارتقاء شفافیت در انجام واگذاریها

- به منظور اطلاع رسانی و شفافیت در امر واگذاری ها در اجرای قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی»، کمیته اطلاع رسانی متشکل از رئیس کل سازمان خصوصی سازی، نمایندگان شرکت بورس و اوراق بهادار تهران، مدیران مسئول مطبوعات، سازمان صدا و سیما، اتاق تعاون مرکزی، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تشکیل گردیده است. پیرو جلسه برگزار شده در سال ۱۳۹۲ در این خصوص، موارد ذیل مورد تأکید قرار گرفت:
- تشکیل کارگروه تخصصی جهت اصلاح دستورالعمل موضوع نظامنامه «فرهنگی-تبلیغاتی در امر واگذاری ها»

- فرهنگ سازی و بسترسازی در زمینه واگذاری های در حال اجرا
 - تعریف موضوع و معرفی شاخص های ارزیابی واحدهای واگذار شده
 - آسیب شناسی امر خصوصی سازی در ایران
 - اطلاع رسانی و فرهنگ سازی به صورت برنامه ریزی شده با استفاده از منابع مالی و امکانات در اختیار سازمان و اعضای کمیته؛ که اقدامات انجام شده در این راستا به شرح موارد زیر می باشد:
- تهیه بولتن روزانه از طریق مونیتورینگ رسانه های متنی و دیجیتال و درج نسخه الکترونیک گزیده مطبوعات بر روی وبسایت سازمان خصوصی سازی

- به روزرسانی گزارش عملکرد آمار سازمان هر ۱۵ روز یک بار و درج آن در وب سایت رسمی سازمان خصوصی سازی

- پخش آگهی های واگذاری سهام در روزنامه های کثیرالانتشار نظیر روزنامه های ایران، جام جم، دنیای اقتصاد، جمهوری اسلامی، کیهان و همشهری
- توسعه، تکمیل و به روزرسانی بخش های فارسی، لاتین و عربی وبسایت سازمان و
- راه اندازی سیستم یکپارچه اطلاعات شرکت ها.

۱۱-۴- اقدامات انجام یافته در زمینه بازاریابی بنگاه های قابل واگذاری

در راستای اجرای آیین نامه «نحوه طبقه بندی، تأیید صورت های مالی و بازاریابی بنگاه های مشمول واگذاری» موضوع ماده (۱۷) قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» و همچنین اجرای ماده (۲۰) قانون مزبور طی دوره مورد نظر اقدامات انجام یافته در زمینه بازاریابی داخلی و خارجی عبارتند از:

- انتشار کلیه آگهی های واگذاری در روزنامه های تعیین شده و در وب سایت این سازمان
- درج صورت های مالی و سایر مستندات شرکت های مصوب واگذاری در قسمت اطلاعات امور شرکت های وبسایت سازمان خصوصی سازی بطوریکه برای متقاضیان قابل دسترسی باشد
- پخش آگهی مربوط واگذاری ها از صدا و سیما
- صدور ۳۶ فقره معرفی نامه بازدید برای متقاضیان سهام شرکت های دولتی
- مکاتبه با تشکل های بخش خصوصی مرتبط، پس از تصویب اسامی شرکت های قابل واگذاری توسط هیأت واگذاری
- احصاء و ترجمه خلاصه وضعیت شرکت های در حال واگذاری که پتانسیل جذب سرمایه گذاری خارجی را دارند؛ و ارسال به امور خارجه به منظور اطلاع رسانی به نمایندگی های اقتصادی ج.ا.ایران در خارج از کشور از طریق وزارتخانه مربوطه
- ترجمه آگهی واگذاری شرکت های منتخب به زبان انگلیسی، قرارداد آن در پایگاه اطلاع رسانی انگلیسی سازمان به منظور بازاریابی بین المللی و ارسال آگهی ترجمه شده شرکت هایی که سهام آنها به صورت ۱۰۰ درصد واگذار می شوند به همراه اطلاعات مالی آنها برای سفارتخانه های ایران در خارج از کشور

• همکاری با سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران در خصوص بازاریابی شرکت‌های مشمول واگذاری در سطح بین‌المللی، از جمله ترجمه و ارسال صورت‌های مالی شرکت‌های منتخب به سازمان مزبور به منظور اطلاع‌رسانی به سرمایه‌گذاران و شرکت‌های سرمایه‌گذاری خارجی

• تشکیل بانک اطلاعاتی متقاضیان خرید در سازمان خصوصی سازی؛ به محض وصول درخواست خرید سهام یک شرکت مشمول واگذاری، مشخصات درخواست کننده در فایل مزبور ذخیره و در موعد تصویب واگذاری شرکت توسط مراجع ذیربط، از طرق مختلف به متقاضی اطلاع‌رسانی صورت می‌گیرد.

• استفاده از توان اشخاص حقیقی و حقوقی همچون شرکت‌های تأمین سرمایه در فرآیند بازاریابی موضوع در راستای دستورالعمل «استفاده از خدمات بانک‌ها و شرکت‌های تأمین سرمایه جهت تعهد پذیرهنویسی» از طریق انجام مکاتبه با شرکت‌های کارگزاری، سرمایه‌گذاری، تأمین سرمایه و اتاق‌های بازرگانی و صنایع و معادن در سطح استان‌ها به منظور اطلاع‌رسانی به متقاضیان بالقوه برای کلیه شرکت‌های آگهی شده (۱۷۰ شرکت) و برگزاری جلسات حضوری با مدیران عامل تعدادی از شرکت‌های کارگزاری و تأمین سرمایه به منظور تعامل بیشتر جهت بازاریابی شرکت‌های مشمول واگذاری

• تعیین استراتژی‌های دهگانه و بازاریابی و انتخاب ۳۰ شرکت از بین شرکت‌های مشمول واگذاری جهت معرفی به سرمایه‌گذاران خارجی و ترجمه اطلاعات مربوط به آنها به زبان انگلیسی

علی‌رغم تلاش‌های مذکور در خصوص جذب منابع مالی خارجی برای واگذاری‌ها، لازم به ذکر است باتوجه به شرایط سیاسی و اقتصادی موجود در کشور جذب سرمایه‌گذاری خارجی اتفاق نیفتاده است و هیچکدام از شرکت‌های مشمول واگذاری به خریدار خارجی واگذار نگردیده است.

۵- نقاط قوت و ضعف فراروی خصوصی سازی و ارائه پیشنهاد در این زمینه

اجرای برنامه خصوصی سازی در کشور ما مانند برنامه خصوصی سازی سایر کشورها همراه با نقاط قوت و ضعف همراه می باشد. بهره گیری از نقاط قوت و تلاش جهت رفع نقاط ضعف از اولویت های اصلی این سازمان می باشد.

عمده ترین نقاط قوت و ضعف فراروی خصوصی سازی حاصل از اجرای قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» در سال ۱۳۹۲، به شرح ذیل دسته بندی می گردد:

۵-۱- نقاط قوت

- باتوجه به تکالیف قانونی معین در قانون اصل (۴۴)، پس از واگذاری سهام شرکت های دولتی، امکان ورود بخش غیردولتی در فعالیتهای اقتصادی تسریع و تسهیل می شود؛ تصدی گری های دولت در فعالیتهای اقتصادی کاهش یافته و مشارکت عمومی توسعه می یابد. این امر هم سو با اهداف مندرج در ابلاغیه سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی می باشد نظیر «گسترش مالکیت در سطح عموم مردم» و «افزایش سهم بخش های خصوصی و تعاونی در اقتصاد کشور».
- از آنجائیکه هدف از واگذاری سهام شرکت های دولتی صرفاً تأمین بودجه عمومی کشور نمی باشد، لذا هرچه ارزش سهام واگذار شده به بخش خصوصی افزایش یابد، از نقش مستقیم دولت در فعالیتهای اقتصادی کاسته شده، رقابت و کارایی در مدیریت و عملیات مؤسسات و شرکت های دولتی افزایش یافته و بازار سرمایه نیز رونق می یابد.
- پس از واریز وجوه حاصل از واگذاری سهام یا فروش شرکت های دولتی به حساب خزانه داری کل کشور، درآمد دولت افزایش یافته و کسری بودجه کاهش می یابد؛ دولت به مدد درآمد حاصل از واگذاری ها، خود به عنوان یک سرمایه گذار بزرگ و مؤثر در اقتصاد، نقش پر رنگ و مهمی را در فعالیتهای اقتصادی نظیر: ایجاد خوداتکایی برای خانواده های مستضعف و محروم، تقویت و تأمین رفاه اجتماعی، تخصیص بخشی از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی های فراگیر ملی، بازسازی ساختاری، تعدیل نیروی انسانی و آماده سازی بنگاه ها در کشور ایفا می نماید.
- اتخاذ استراتژی فروش تدریجی (باتوجه به انجام معامله به صورت نقدی) از دیگر نقاط قوت برنامه خصوصی سازی کشور می باشد که می تواند هم موجب افزایش درآمد واریزی به خزانه شود و

هم باعث گسترش فرهنگ سهامداری میان اقشار مختلف جامعه و در نتیجه توسعه مشارکت عمومی در برنامه خصوصی سازی کشور گردد.

- از آنجائیکه واگذاری های بلوکی عمدتاً به صورت نقد و اقساط صورت می پذیرند؛ این نوع واگذاری باعث تشویق و ایجاد انگیزه خریداران بالقوه برای استفاده از مزیت خرید سهام به صورت نقد و اقساط در مقابل خریداری صرفاً به صورت نقد می شود و بدین ترتیب مشارکت فعالان بخش خصوصی در برنامه خصوصی سازی کشور افزایش می یابد.

- آسیب شناسی و رفع موانع چالش های پیش روی فرآیند واگذاری ها، تبیین معایب و مزایای واگذاری ها، استفاده از تجربیات کسب شده طی سال های اخیر به منظور بهبود فرآیند مذکور، از مواردی هستند که می توان از نتایج آن در واگذاری های آتی به نحو مؤثری بهره جست.

- زمینه برای پرداختن به مقوله هایی از قبیل توانمندسازی بخش خصوصی، بررسی بازارهای مالی منطقه ای و بین المللی در راستای استفاده از منابع خارجی و توجه بیشتر به اصلاح ساختار بنگاه ها و آماده سازی آنها قبل از واگذاری ایجاد شده است.

- بستر قانونی و حقوقی برای بهبود فضای کسب و کار در کشور برای واگذاری ها، از طریق قوانین و مقررات مرتبط با خصوصی سازی فراهم شده است. همچنین با توجه به الزام بانکهای تحت نظارت بانک مرکزی به ارائه و دریافت اطلاعات اعتباری مشتریان و متقاضیان، این موقعیت فراهم شده است که بدهکاران نظام بانکی به راحتی قادر به دریافت تسهیلات از بانکهای دیگر نباشند و بالعکس در صورتیکه اقساط تسهیلات دریافتی خود را به موقع بازپرداخت کرده باشند، بتواند راحت تر تسهیلات بعدی خود را دریافت نمایند. این امر به نوبه خود موجبات بهبود فضای کسب و کار کشور در زمینه اعطای تسهیلات و اعتبار را فراهم آورده است و استمرار و تکمیل آن می تواند وضعیت کشور را در زمینه بهبود فضای کسب و کار کشور ارتقاء دهد.

- شرایط واگذاری پروژه های نیمه تمام دولتی به بخش خصوصی و واگذاری معادن در اختیار دولت به خریداران فراهم شده است.

- قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی طی سال های اخیر، با برگزاری همایش ها، کارگاه ها، نشست ها و چاپ کتب پیرامون خصوصی سازی، به نحو مطلوبی تبیین شده است و فرهنگ سازی و بستر سازی جهت اجرای قانون مذکور، صورت گرفته است.

- فرآیند اجرای طرح «توزیع سهام عدالت»، ضمن مذاقه نظر و توجه کامل سازمان خصوصی سازی به قوانین و مقررات موجود و انجام هماهنگی های لازم با سایر نهادها و دستگاه های ذیربط در فرآیند خصوصی سازی، با نهایت سرعت و دقت در حال انجام است.
- باتوجه به اینکه شرکت های سرمایه پذیر موجود در سبد سهام عدالت عمدتاً از بین شرکت های سودده دولتی و براساس مدل ها و تئوری های جدید تشکیل پرتفوی سهام در بازار سرمایه انتخاب شده اند، ایجاد زمینه خرید و فروش سهام عدالت برای مشمولین طرح منجر به گسترش بازار سرمایه، افزایش روند شاخص های بورس، تشویق افراد جامعه به کسب درآمد دائمی و سود بیشتر و ایجاد یادگیری و درک اهمیت سهام در اقتصاد خواهد شد.
- قبل از اجرای طرح توزیع سهام عدالت صرفاً حدود ۵ درصد مردم ایران سهامدار بوده اند که اغلب در استانهای بزرگ از جمله تهران متمرکز بودند. این سهم در مقایسه با کشورهای پیشرفته دنیا که حدود ۹۵ درصد می باشد، بسیار ناچیز است که به معنی عدم آشنایی عموم مردم با دانش سرمایه گذاری و عدم مشارکت در اداره امور اقتصادی جامعه بوده است. بنابراین اجرای طرح یاد شده منجر به «رشد فرهنگ سرمایه گذاری»، «تشویق اقشار مردم به سرمایه گذاری»، «بهبود درآمد و رفاه خانوارها» و در نهایت «کاهش فقر در جامعه» خواهد شد.
- با اجرای طرح توزیع سهام عدالت، علاوه بر فعال شدن آحاد مردم در بازار سرمایه، بنگاه های اقتصادی نیز به منظور افزایش ارزش سهام خود و کسب سود بیشتر، نسبت به افزایش کیفیت و کمیت تولیدات خود تلاش خواهند نمود؛ و از این طریق خصوصی سازی که محور اصلی قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است، به اهداف خود نزدیک تر خواهد شد.
- دستورالعمل «آماده سازی و ورود شرکت های سرمایه گذاری استانی سهام عدالت به بازار سرمایه و معاملاتی شدن سهام آنها»، که در کمیسیون تخصصی شورای عالی اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی تصویب شده است، موجبات آزادسازی و معاملاتی شدن سهام شرکت های سرمایه گذاری استانی را فراهم نموده و خرید و فروش سهام شرکت های واگذار شده به طرح توزیع سهام عدالت را امکانپذیر خواهد نمود.

۲-۵- نقاط ضعف

• وجود انبوه شرکت های قابل واگذاری که در مدت اندک باقی مانده از اتمام فرآیند خصوصی سازی می بایستی آماده سازی، قیمت گذاری و عرضه شوند، خود یکی از نقاط ضعف برنامه واگذاری شرکت های دولتی است. زیرا توجه و تأکید به برنامه زمانی و زمانبندی صورت گرفته، توجه صرف به اهداف کمی در نظر گرفته شده بدون عنایت به اهداف کیفی تعیین شده در قانون، منجر به عدم دستیابی کامل به اهداف اصلی سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مبنی بر «شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی»، «گسترش مالکیت در سطح عموم مردم به منظور تأمین عدالت اجتماعی»، «ارتقاء کارایی بنگاه های اقتصادی و بهره وری منابع مادی، انسانی و فناوری» و «افزایش رقابت پذیری فعالیت های اقتصادی» می گردد.

• از ضعف های دیگر خصوصی سازی، سهم پایین «بخش خصوصی واقعی» می باشد. هرچند انجام خصوصی سازی کاملاً در چارچوب قوانین و مقررات مربوطه صورت پذیرفته است، لیکن توجه به ترکیب خریداران واگذاری های انجام یافته، این نگرانی را به وجود می آورد که در صورت عدم بازنگری قوانین، مقررات و رویه های خصوصی سازی؛ و همچنین عدم رفع چالش ها، ادامه روند موجود خصوصی سازی منجر به دور شدن از یکی از اهداف اصلی و اساسی خصوصی سازی، که همانا «افزایش کارایی و بهره وری» است، بشود. زیرا پر واضح است که هدف مذکور از طریق انتقال مدیریت به بخش غیردولتی به وجود می آید، نه صرفاً انتقال مالکیت.

• علی رغم وجود بستر حقوقی و قانونی لازم با ابلاغ سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و قوانین و مقررات مربوطه، همچنان در برخی حوزه ها از جمله حوزه های پولی، مالی، تجاری و قیمت های نسبی، کاستی هایی وجود دارد. این موارد موجب غیررقابتی شدن فضای کسب و کار در کشور شده و امکان پیش بینی روند متغیرهای کلان اقتصادی را با مشکل مواجه نموده است. از جمله «فضای کسب و کار موجود»، در کنار نوسانات متغیرهای اقتصادی و ریسک سرمایه گذاری، زمینه را برای حضور سرمایه گذاران (اعم از داخلی و خارجی) در فعالیت های اقتصادی به ویژه واگذاری ها دشوار کرده است.

• از نقاط ضعف دیگر برنامه خصوصی سازی در کشور، عدم توجه به اصلاح ساختار شرکت های مشمول واگذاری قبل از واگذاری و عدم لحاظ آن در قوانین بودجه سنواتی؛ و تأکید صرف به برنامه

زمانی و زمانبندی صورت گرفته درخصوص واگذاری شرکت‌های مشمول واگذاری و تحقق اهداف درآمدی است. لازم به ذکر است ساختار نامناسب اغلب شرکت‌های مشمول واگذاری، لزوم انجام اصلاحات ساختاری قبل از واگذاری را ضروری می‌سازد.

• عدم همکاری برخی از دستگاه‌ها و شرکت‌های مادر تخصصی ذی‌ربط در اجرای برنامه خصوصی سازی کشور، یکی دیگر از نقاط ضعف اجرای برنامه خصوصی سازی می‌باشد. در واقع هرچند با ابلاغیه مقام معظم رهبری پیرامون سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و تصویب قانون اجرای سیاست‌های مذکور، سعی گردید تا موضوع خصوصی سازی به صورت فرآیندی منسجم و یکپارچه با چارچوب و اهداف تعیین شده و با محوریت یک نهاد مشخص (سازمان خصوصی سازی) اجرایی گردد؛ لیکن متأسفانه در بعد اجرا، هماهنگی و همراهی برخی نهادها و دستگاه‌های ذی‌ربط در این حوزه آنچنان که انتظار می‌رود و ضرورت دارد، صورت نمی‌پذیرد.

• سرمایه‌گذاران خارجی در فعالیتهای اقتصادی کشور به خصوص برنامه خصوصی سازی فعال نیستند. این امر به دلیل مشکلات موجود در زمینه تحریم‌ها، ریسک بالای سرمایه‌گذاری و عدم ثبات قوانین و مقررات در کشور، می‌باشد. بنابراین عدم مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی از دیگر نقاط ضعف فرآیند واگذاری شرکت‌ها است. زیرا ازجمله راهکارهای توسعه بازارهای سرمایه در دنیا و همچنین تأمین منابع مالی لازم برای واگذاری شرکت‌های دولتی، حضور سرمایه‌گذاران خارجی در بازار سرمایه و در طرف تقاضای برنامه واگذاری‌ها است. درحقیقت با مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی علاوه بر اینکه سلیقه، تکنولوژی و تخصص جدید وارد بازار می‌شود، این امر باعث افزایش شفافیت و تخصص سازمان خصوصی سازی، شرکت‌های در حال واگذاری و واگذار شده، صندوق‌ها و مسئولان بازار سرمایه نیز می‌شود.

• براساس قوانین بودجه سنواتی، هر ساله دولت موظف می‌گردد تا با واگذاری تعدادی از شرکت‌های مشمول واگذاری، درآمدهای پیش‌بینی شده را تأمین و به خزانه واریز نماید. این امر اگرچه به تحقیق از الزامات برنامه‌ریزی محسوب می‌گردد؛ لیکن نباید مسیبه برای انحراف از اهداف واقعی خصوصی سازی و تمرکز صرف بر این هدف و در نتیجه تعجیل و شتاب در امر واگذاری‌ها گردد. موضوعی که بدون شک با اهداف اجرای این قانون قرابتی ندارد.

- از جمله موارد دیگر که می تواند جزء نقاط ضعف خصوصی سازی محسوب گردد، نحوه قیمت گذاری بنگاه ها می باشد. از آنجاییکه به دلیل حساسیت های موجود در زمینه حفظ منافع دولت، بعضاً قیمت سهام شرکت های مشمول واگذاری بدون در نظر گرفتن بازده آنها تعیین می شود، خریداران بالقوه تمایل زیادی به خرید از خود نشان ندهند.
- پیچیدگی و زمان بر بودن تعیین قیمت پایه سهام شرکت ها خصوصاً در مواردی که عرضه شرکت در خارج از بورس صورت می گیرد یا شرکت نیاز به آماده سازی و اصلاح ساختار دارد، نیز از جمله مشکلات فراروی برنامه خصوصی سازی کشور می باشد.
- عدم تمایل بخش خصوصی و قدرت مالی پائین این بخش، منجر به ایجاد نارسایی در بازار تقاضا می شود که به همراه عدم کشش بازار بورس در جذب سهام جدید به دلیل عدم گستردگی و عمق کافی بازار سرمایه، باعث ضعف فرآیند واگذاری شرکت ها به بخش غیردولتی است. این موضوع به خصوص در مواقعی که شرکت مشمول واگذاری بزرگ است، بیشتر محرز و مشخص می باشد.
- باتوجه به نوپا بودن برخی از نهادهای مالی، عدم شناخت کامل خدمات آنها و ضعف نظارت بر آنها، چالش ها و مشکلاتی در استفاده مؤثر از آنها در برنامه خصوصی سازی کشور وجود دارد و این امر باعث شده تا در حال حاضر نهادهای مالی موجود در کشور هم از نظر میزان سرمایه و تعداد و هم از نظر حوزه فعالیت، ظرفیت خصوصی سازی شرکت های بزرگ دولتی را نداشته باشند.
- تأخیر در تصویب صورت های مالی سنوات آخر بسیاری از شرکت های مصوب شده جهت واگذاری توسط مجمع عمومی سهامداران عملاً قیمت گذاری سهام این گونه شرکت ها را با مشکل مواجه می کند، این موضوع نیز از جمله نقاط ضعف در این زمینه می باشد.
- حساسیت های زیادی درخصوص افراد حقیقی خریدار شرکت های واگذار شده براساس دیدگاه های فرهنگی حاکم بر جامعه، وجود دارد. این حساسیت حتی از طرف دستگاه های نظارتی درخصوص این خریداران نسبت به سایر ارگان ها و اشخاص حقوقی خریدار از جمله نهادهای عمومی غیردولتی بیشتر است. این مسئله غالباً موجب کاهش تمایل افراد حقیقی جهت مشارکت در برنامه واگذاری ها می شود. اختصاص درصد بالایی از پرونده های حقوقی در دست بررسی توسط هیأت داور، به بخش خصوصی، گواهی بر این ادعاست.

• یکی از موارد مهم در برنامه واگذاری سایر کشورها، حمایت، ترغیب و تشویق کارآفرینان بعنوان یکی از فعالان بخش خصوصی واقعی برای مشارکت در برنامه خصوصی سازی بوده است؛ موضوعی که در کشور ما چندان مورد توجه قرار نگرفته است.

در ادامه، نقاط ضعف و چالش های مرتبط با فرآیند واگذاری شرکتها، اجرای «طرح توزیع سهام عدالت» و «ردیون دولت به طلبکاران حقیقی و حقوقی» به صورت خلاصه ارائه می شود؛ لازم به ذکر است این چالش ها براساس بررسی های صورت پذیرفته احصاء شده است و تلاش جهت رفع آنها جزء اولویت های اصلی خصوصی سازی است:

۳-۵- دلایل عدم فروش شرکتها تا پایان سال ۱۳۹۲

• از آنجاییکه سازمان خصوصی سازی در زمینه واگذاری شرکت های دولتی و متعلق به دولت صرفاً می تواند به عنوان عرضه کننده ایفای نقش نماید، در جذب، فروش سهام یا دارایی، بازسازی، ایجاد کشش در بازار برای خرید بنگاهها، چندان نقشی ندارد. همچنین در ویژگی هایی از جمله: نوع تولید محصول شرکت های قابل واگذاری، میزان سودآوری، نوع بازار، میزان دارایی های ثابت، اندازه شرکت و که در تصمیم گیری خریداران و سرمایه گذاران موثر است، هیچ گونه نقش موثری نداشته است.

• دارایی سبد سهام دولت برای عرضه و واگذاری به تدریج کمتر، محدودتر، نامرغوب تر؛ و بسیار پیچیده تر می شود. بنابراین با اتمام واگذاری باقیمانده سهام دولت در برخی بانکها، بیمه ها، پالایشگاهها، شرکت های پتروشیمی و نیروگاهها، سهام عمده و قابل عرضه چندان برای واگذاری باقی نمانده است و اکثر شرکت های باقیمانده در فهرست واگذاریها به دلیل عدم وجود مشتری، زیاندهی و عدم کنترلی بودن باقیمانده سهام دولت در آنها، دارای شرایط پیچیده ای برای واگذاری می باشند.

• مشکلات موجود در بخش صنعت طی سال های قبل به ویژه پس از اجرای قانون هدفمندی یارانه ها، نرخ بیکاری، نرخ رشد سرمایه گذاری، نرخ رشد اقتصادی، وضعیت بازارهای جانشین مانند بازار ارز، طلا و سکه، همگی ضمن تأثیر متقابل بر یکدیگر، به طور مشهود بر عملکرد واگذاری های این سازمان تأثیر منفی دارد.

• مقاومت و عدم همکاری برخی از شرکت های مادر تخصصی در فرآیند آماده سازی و عرضه سهام از جمله: عدم ارائه اوراق سهام و ارائه مدارک و مستندات مورد نیاز جهت آماده سازی؛ که منجر به عدم عرضه به موقع برخی شرکت های قابل واگذاری می گردد.

- عدم وجود اطلاعات به روز و شفاف برخی از شرکتهای قابل واگذاری، جهت ارائه به خریداران شرایط خرید را با ریسک مواجه نموده است.

۴-۵- نقاط ضعف و چالشهای موجود در فرآیند «طرح توزیع سهام عدالت»

- ساز و کار پیچیده شناسایی مشمولین طرح
- عدم تمایل به پرداخت سود سهام عدالت توسط برخی شرکتهای سرمایه پذیر به خزانه جهت تسویه اقساط که باعث به وجود آمدن مشکلاتی در پرداخت بهای سهام عدالت تا پایان دوره ده ساله شده است^۱.
- ورود افراد فاقد تخصص به هیأت مدیره تعاونیهای شهرستانی و شرکتهای سرمایه گذاری استانی که منجر به ایجاد ضعف در مدیریت شرکتهای موجود در سبد سهام عدالت می گردد^۲.
- هرچند به موجب آیین نامه مربوطه، شرکتهای سرمایه گذاری استانی می توانند از طریق تشکل قانون (سازمان مردم نهاد) امور مربوط به حقوق سهامداری خود را در شرکتهای واگذار شده، اعمال نمایند، لیکن همچنان سایه مدیریت دولتی بر شرکتهای واگذار شده بابت طرح توزیع سهام عدالت وجود دارد.
- به موجب ماده (۱۰۰) قانون برنامه پنجم توسعه، توزیع سود تا عدم تسویه اقساط سررسید شده ممنوع گردیده است؛ نتیجه آن عدم بهره مندی مشمولین از این سود به عنوان ملموس ترین نتیجه اجرای طرح می باشد.
- هرچند دستورالعمل «آماده سازی و ورود شرکتهای سرمایه گذاری استانی سهام عدالت به بازار سرمایه و معاملاتی شدن سهام آنها»، در کمیسیون تخصصی شورای عالی اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی تصویب شد، ولی تا پایان سال ۱۳۹۲ امکان خرید و فروش سهام واگذار شده فراهم نشد. این امر از نقاط ضعف طرح مذکور می باشد.

۱- بر این اساس پیشنهاد می گردد ضمن تجدید نظر و بازنگری در ممنوعیت کامل پرداخت سود سهام، راهکاری جهت ایجاد تعادل در واریز سود سهام به خزانه جهت تسویه بهای سهام از یک طرف و پرداخت سود سهام به خانوارهای کم درآمد پیش بینی گردد. همچنین انجام اقدامات لازم جهت تسریع در وصول مطالبات سهامداران سهام عدالت از شرکتهای واگذار شده منجر به رفع مشکل مذکور خواهد شد.

۲- فراهم آوردن بستر حضور سهامداران و افراد با صلاحیت در مجامع و توسعه مشارکت سهامداران در مدیریت شرکتهای تعاونی سهام عدالت از طریق اطلاع رسانی و ارائه آموزشهای لازم، راه گشا خواهد بود.

۵-۵- نقاط ضعف و چالش‌های موجود در فرآیند رد دیون دولت به طلبکاران حقیقی و حقوقی

- قبل از واگذاری قطعی شرکت‌ها به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار بابت رد دیون دولت، ابتدا قرارداد جمعی مربوط به واگذاری حقوق مالکانه آنها با طلبکاران منعقد می‌گردد، سپس بعد از طی مراحل قانونی مربوطه، شرکت‌های مذکور به وکالت از طلبکاران به صورت رقابتی عرضه می‌گردند؛ در این خصوص تا زمان عرضه نهایی و انتقال قطعی سهام به طلبکار، وضعیت شرکت از نظر نحوه مدیریت و اداره آن توسط دولت و نهاد طلبکار (که دارای قرارداد جمعی مربوطه است) با مشکلات و چالش‌هایی همراه خواهد بود.
- به موجب مصوبات هیأت وزیران در سنوات گذشته، واگذاری سهام متعلق به دولت در برخی شرکت‌ها بابت رد دیون دولت به طلبکاران، تصویب و ابلاغ شده است. لیکن بنا به دلایل مختلف امکان انعقاد قرارداد و انتقال قطعی برخی از شرکت‌های مزبور به انتقال گیرنده‌ها تا انتهای سال ۱۳۹۲ فراهم نگردیده و از ابتدای سال ۱۳۹۳ نیز اجازه ادامه این عملیات به صورت انتقال قطعی وجود ندارد. این امر منجر به بلا تکلیفی وضعیت مالکیتی و حقوق ناشی از آن در شرکت‌های یاد شده خواهد شد؛ که می‌بایست هرچه سریعتر تعیین تکلیف گردد.
- بسیاری از شرکت‌های واگذار شده در قالب رد دیون به نهادهای عمومی غیردولتی، بانک‌های دولتی و ... واگذار می‌شوند. لیکن باتوجه به اینکه ماهیت مدیریت حاکم بر این شرکت‌ها، عملاً دولتی می‌باشد، این نوع واگذاری را نمی‌توان خصوصی سازی واقعی تلقی نمود. به علاوه این مهم باعث شده است تا بخش خصوصی رغبت و تمایل چندانی برای حضور در برنامه واگذاری‌ها نداشته باشد.
- براساس قوانین بودجه سنواتی طی سال‌های اخیر، دولت مکلف به اجرای برنامه رد دیون خود به نهادهای طلبکار از محل واگذاری سهام شده است. علی‌رغم عرضه رقابتی سهام، به دلیل توان مالی بالای نهادهای طلبکار در مقایسه با بخش خصوصی واقعی، اغلب نهادهای مذکور برنده مزایده‌ها خواهند بود. ضمناً براساس قانون، در صورت عدم موفقیت در فروش سهام، اصل سهام رأساً به طلبکاران منتقل می‌شود. بنابراین طبیعتاً سهم نهادهای عمومی غیردولتی از واگذاری‌ها افزایش و سهم بخش خصوصی واقعی کاهش می‌یابد؛ که این امر یکی از نقاط ضعف بزرگ مربوط به رد دیون می‌باشد.
- عدم وجود سقف ریالی رد دیون در قوانین بودجه سنواتی، هم‌پوشانی برخی تصمیم‌نامه‌های نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور با مصوبات دولت در برخی موارد، ناهمگونی و عدم تناسب فعالیت شرکت‌های واگذار شده به مؤسساتی که بایستی این شرکت‌ها را بابت رد دیون دولت دریافت نمایند، عدم تأیید مبالغ طلب توسط مراجع ذیربط در اجراء قوانین بودجه سنواتی، واگذاری غیرنقدی شرکت‌ها، عدم تناسب احکام

مربوط به ردیون از حیث زمان مورد نیاز جهت اجراء با مدت یک ساله قوانین بودجه سنواتی؛ از جمله نقاط ضعف واگذاری ها در قالب ردیون دولت محسوب می گردند.

۶-۵- پیشنهادات لازم برای بهبود فرآیند خصوصی سازی

با ابلاغ بند (ج) سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در سال ۱۳۸۵ و تصویب قانون اجرای سیاست های مذکور، انتظار می رفت برنامه خصوصی سازی کشور با شتاب بیشتری ادامه یابد، لیکن طی سال های اخیر باتوجه به مشکلات و تنگناهای مالی دولت، از یک سو فرآیند واگذاری ها تا حدودی از هدف اصلی خود یعنی «افزایش کارایی» فاصله گرفته و بیشتر اهداف «کسب درآمد» و «تسویه بدهی های دولت از محل واگذاری ها» غالب شده است و از سوی دیگر، متأسفانه در بین مسئولین و مردم، قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مترادف با «واگذاری شرکت های دولتی» شده است؛ در صورتی که واگذاری شرکت های دولتی تنها یکی از محورهای متعدد مورد توجه قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی می باشد. درحقیقت «ایجاد فضا و بستر لازم برای حضور بخش خصوصی»، «ایجاد فضای شفاف و رقابتی»، «ایجاد فضای کسب و کار مناسب»، «توانمندسازی بخش خصوصی» از جمله محورهای اصلی و اساسی قانون مذکور می باشند که دستیابی به آنها نیازمند شکل گیری عزم ملی و اهتمام قوای سه گانه می باشد.

بنابراین با عنایت به اهمیتی که سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی به توسعه بخش غیردولتی (خصوصی و تعاونی) داده، پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می شود:

- فراهم سازی بستر مناسب برای توانمندسازی بخش خصوصی به منظور تقویت حضور بخش خصوصی در واگذاری ها، استفاده از ظرفیت های بلااستفاده در قانون، اصلاح نحوه اعمال حاکمیت دولت در شرکت های مشمول واگذاری موضوع ماده (۱۸) قانون اصل (۴۴) و اولویت واگذاری شرکت های دانش بنیان، شرکت های خدماتی و شرکت های کوچک، به مدیران و کارکنان متخصص آن شرکت ها در فرآیند خصوصی سازی
- اتخاذ تدابیر لازم درخصوص شرکت هایی که در سنوات قبل به صورت غیرقطعی بابت ردیون دولت به طلبکاران واگذار شده اند لیکن تا پایان سال ۱۳۹۲ بنا به دلایل مختلف امکان واگذاری قطعی به آنان فراهم نگردید.

- توقف فرآیند انتقال مستقیم اصل سهام به افراد حقیقی و حقوقی طلبکار از دولت، بابت ردیون و واگذاری سهام به صورت عرضه عمومی و به طور کاملاً شفاف
- قیمت گذاری سهام و دارائی های مشمول واگذاری، به نحوی که حافظ منافع فروشنده و خریدار به صورت توأمان باشد
- تشکیل کارگروهی مرکب از صاحب نظران بخش های دولتی و غیردولتی به منظور تدوین سیاست های دولت در برنامه خصوصی سازی کشور
- انجام بررسی های علمی و همه جانبه پیرامون طرح توزیع سهام عدالت به منظور جلوگیری از انحراف از اهداف مترتب بر آن
- فراهم نمودن تمهیدات و زیرساخت های لازم جهت اجرایی شدن دستورالعمل «آماده سازی و ورود شرکت های سرمایه گذاری استانی سهام عدالت به بازار سرمایه و معاملاتی شدن سهام آنها». در این خصوص باید به این نکته نیز توجه داشت که فرآیند ثبت، جابجایی و تسویه دارایی های مشمولین طرح یاد شده به بازار سرمایه کار بسیار پیچیده ای است و تدابیر لازم در این خصوص می بایست اندیشیده شود.
- بهبود فضای کسب و کار مناسب در کشور برای واگذاری ها. البته این امر وظیفه یک دستگاه و یا نهاد خاص نمی باشد، بلکه همت و تلاشی همه جانبه را هم در مقام سیاست گذاری توسط سیاست گذاران و هم در مقام اجرا توسط دستگاه های اجرایی می طلبد
- ضرورت اتخاذ تدابیر لازم و دارای ضمانت اجرایی به منظور هماهنگی و همراهی دستگاه ها و شرکت های مادر تخصصی ذی ربط با سازمان خصوصی سازی، توسط سیاست گذاران و دست اندرکاران قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی. همچنین هماهنگی لازم بین تصمیمات اتخاذ شده در ارتباط با واگذاری ها توسط سیاست گذاران، نهادها و مراکز تصمیم گیری
- برنامه ریزی مناسب، درخصوص حضور و مشارکت سرمایه گذار خارجی. در این راستا بازاریابی شرکت های در حال واگذاری و معرفی بازارها و نهادهای مالی ایران می تواند در جذب سرمایه گذاران خارجی مؤثر باشد
- اجتناب از تمرکز صرف بر مقوله درآمدزایی برنامه خصوصی سازی در قوانین بودجه سنواتی و تمرکز بر اهداف اصلی مترتب بر برنامه مذکور

۷-۵- برنامه ها و سیاست های آتی سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۹۳

سازمان خصوصی سازی با استفاده از برنامه های کلان یا برنامه ریزی استراتژیک، لازم است نسبت به هماهنگی قابلیت های خود با فرصت های موجود در سال ۱۳۹۳ اقدام نماید. برنامه کلان سازمان خصوصی سازی برگرفته از قوانین و مقررات بالادستی در قالب اولویت های راهبردی و اهداف مرتبط با هر اولویت می باشد که به اختصار به شرح ذیل و در قالب اولویت های مربوطه، مورد اشاره قرار می گیرد:

• **تلاش برای افزایش سهم بخش خصوصی واقعی از واگذاری ها در راستای افزایش کارایی؛ از طریق:**

الف- تعامل با بخش خصوصی، کارآفرینان، نهادهای مالی و غیره؛ به منظور بهره گیری از نقطه نظرات و توان کارشناسی آنها

ب- هدایت واگذاری ها به سمت بازار سرمایه، به منظور افزایش شفافیت و رقابت در واگذاری ها و مشارکت بخش خصوصی

ج- واگذاری طرح های نیمه تمام و معادن به بخش خصوصی واقعی

د- تقویت و گسترش اطلاع رسانی و فرهنگ سازی مناسب جهت افزایش مشارکت بخش خصوصی در واگذاری ها

• **ارزیابی عملکرد و آسیب شناسی شرکت های واگذار شده بابت ردیون دولت و طرح توزیع سهام عدالت؛ از طریق:**

الف- اجرای طرح های پژوهشی «ارزیابی برنامه ردیون دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار از محل واگذاری سهام» و «آسیب شناسی طرح توزیع سهام عدالت»، جهت سنجش عملکرد واگذاری های انجام یافته از این روش ها و تعیین نقاط قوت و ضعف این برنامه ها و ارائه نتایج به سیاست گذاران و تصمیم سازان

ب- نظارت و بازرسی مستمر بر عملکرد شرکت های واگذار شده

• **بررسی عرضه سهام در بازارهای مالی منطقه ای و بین المللی در راستای استفاده از منابع خارجی؛ از طریق:**

الف- شناسایی بازارهای منطقه ای و بین المللی، که متقاضیان بالقوه بنگاه های مورد واگذاری می باشند

ب- معرفی شرکت های مشمول واگذاری در بازارهای مالی منطقه ای و بین المللی

ج- همکاری و تعامل با سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی جهت جذب سرمایه های خارجی

د- استفاده از رایزن های اقتصادی وزارت امور خارجه

• پیگیری فرآیند واگذاری ها

براساس مواد (۳) و (۱۴) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، عملیات واگذاری توسط دولت باید به نحوی انجام گیرد که حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۳ (پایان برنامه پنجم توسعه) خاتمه یابد. علی رغم این امر، باتوجه به تعداد شرکت های باقی مانده و چالش های مبتلا به، اتمام فرآیند واگذاری در سال مذکور دور از انتظار خواهد بود. بنابراین پیگیری فرآیند واگذاری ها، با اولویت واگذاری از طریق بازار سرمایه، مهمترین برنامه و اولویت سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۹۳ می باشد. جهت تحقق این امر، انجام اقداماتی به شرح زیر در دستور کار این سازمان قرار دارد:

الف- تسریع در اصلاح ساختار، آماده سازی و ارزش گذاری شرکت های باقی مانده گروه (۱) و (۲) مشمول واگذاری

ب- تعیین تکلیف واگذاری سهام متعلق به دولت در برخی شرکت ها بابت ردیون دولت به طلبکارانی که حقوق مالکانه به آنها منتقل شده است، لیکن انتقال قطعی تا پایان سال ۱۳۹۲ صورت نگرفته است و به موجب مقررات موجود امکان ادامه روند انتقال وجود نخواهد داشت.

ج- استفاده از ظرفیت ها و قابلیت های کارشناسی موجود در کشور، از جمله مؤسسات تأمین سرمایه، مؤسسات حسابرسی و کارشناسان رسمی دادگستری و قوه قضائیه جهت آماده سازی و ارزش گذاری سهام

د- استفاده از سایر روش های واگذاری مصرح در ماده (۱۹) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی

ه- توسعه بازاریابی مناسب داخلی و خارجی برای عرضه شرکت ها با استفاده از شیوه های نوین بازاریابی

و- ایجاد هماهنگی و تعامل سازنده با دستگاه های اجرایی و شرکت های مادر تخصصی جهت تسریع در امر آماده سازی و واگذاری بنگاه های مشمول واگذاری

ز- واگذاری معادن و طرح های نیمه تمام

• اتمام فرآیند طرح توزیع سهام عدالت از طریق:

الف- نهایی نمودن مشمولین طرح توزیع سهام عدالت

ب- نهایی کردن پرتفوی سهام عدالت

ج- آزادسازی سهام متناسب با اقساط دریافت شده از طریق تأسیس صندوق قابل معامله در بورس به جای پذیرش شرکتهای سرمایه گذاری استانی در بورس اوراق بهادار

د- انحلال و ختم تصفیه شرکت کارگزاری سهام عدالت

• تأمین اهداف درآمدی بودجه از طریق واگذاری ها

یکی از اهداف فرعی و تبعی خصوصی سازی، تأمین اهداف درآمدی دولت و همچنین تسویه دیون و بدهی های دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار می باشد؛ که طی سال های اخیر در کشور، این موضوع از طریق واریز منابع حاصل از واگذاری به حساب درآمد عمومی، جهت هزینه نمودن در قالب احکام قوانین بودجه سنواتی و یا واگذاری و انتقال مستقیم سهام به طلبکاران پیگیری شده است. باتوجه به روند سال های اخیر، پیش بینی می شود دستیابی به اهداف مذکور همچنان جزء اولویت های سیاست گذاران و تصمیم سازان در زمینه خصوصی سازی در کشور باشد.

پوست‌های بخش دوم